Poštnina plačana v gotovini.
Leto XV., štev. 188

Ljubljana, petek 17. avgusta 1934

Cena 2.— Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.188, Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—.

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Nove fašistične intrige

Že pred dnevi smo na tem mestu opozorili na bedaste trditve italijanskega fašističnega tiska, ki je hotel brez sence dokaza naprtiti naši državi soodgovornost za krvave dogodke v Avstriji. Pokazali smo, kako je bil cilj najnovejše italijanske kampanje ta, da pred vsem prikrije sokrivdo Italije same, ki je s svojo politiko neprestano podpihovala trenja v Avstriji. Drugi cilj pa je bil tudi ta, da bi se v inozemstvu vzbudilo nezaupanje do naše države, in zlasti, da bi se zasejala kal nezaupanja med države Male antante. Noben teh ciljev ni bil dosežen. Ogromna večina inozemskega tiska, ki že prav dobro pozna fašistične metode, je šla molče preko najnovejših italijanskih spletk. Mnogi listi pa so jih na kratko, a zato odločno zavrnili. Ravno danes objavljamo na drugem mestu, kaj piše in pravi o teh fašističnih mahinacijah češkoslovaški tisk. Z zadoščenjem lahko ugotovimo, da se je češka javnost tudi sedaj z vso odločnostjo postavila na stran naše pravične stvari.

Kar se tiče Avstrije, je italijanska kampanja doživela torej popoln polom. A fašističnemu tisku ta ponovna lekcija še ne zadostuje. Poiskal si je sedaj novo snov, ki je ravno tako naperjena proti nam. Rad bi s svojimi spletkami zanesel nezaupanje med nas in Albanijo. Italijanski listi še niso dobro utihnili s senzacijami o naši udeležbi pri avstrijskih nemirih, pa so že začeli polniti svoje stolpce z drugačnimi senzacijami, toda enake kakovosti. Zopet brez vsakega dokaza zatrjujejo, da v Jugoslaviji neprestano rujemo proti notranjemu miru v sosednji Albaniji. Povedati vedo, da se pripravlja z naše strani nekaka ekspedicija v Albanijo, ki naj tam zruši albanskega kralja Zoga in njegov režim. Pri tem jih prav nič ne moti razveseljivo in vsemu pozornemu inozemstvu znano dejstvo, da so se sosedni odnošaji med Jugoslavijo in Albanijo ravno v zadnjem času znatno izboljšali in da se izboljšujejo še sedaj od dneva do dneva. Odrešilna misel samostojnosti in solidarnosti Balkana dobiva vedno bolj čvrsta tla tudi v Albaniji, ki se je doslej, največ po krivdi italijanskega vpliva, držala še po strani, a se je ravno v zadnjem času preorientirala. Že samo zato je najnovejša italijanska intriga ne samo prozorno neverjetna, marveč naravnost smešna. Naša država, ki je prva in najjačja pobornica načela »Balkan balkanskim narodom«, naj bi pripravljala ali pustila na svojih tleh pripravljati napad na balkansko državo Albanijo, in to ravno v času, ko živi z njo v boljših odnošajih kakor kdajkoli poprej! Težko se bo kdo dobil, ki bi to verjel.

Fašistični način intrigiranja se res ne more ponašati z logiko. Kdor realno politično misli, mora, tudi če mu razmere niso podrobneje znane, uvideti in priznati, da Jugoslavija pač nima niti najmanjšega interesa na kakem puču ali kakih nemirih v sosedni državi, s katero živi v prijateljskih odnošajih. Obratno, ona je interesirana na tem, da tudi v Albaniji čim lepše napreduje notranja konsolidacija. Ako ima kdo razlog, da si želi prevrata v Albaniji, so taki ljudje tam na oni strani Jadrana. Nehote se nam vzbuja sum, da se morda ravno z one strani, ki je doživela v Albaniji tako huda razočaranja, pripravlja teren za prevrat. Ako je tako, potem bi lahko razumeli tudi nesmiselne obdolžitve proti Jugoslaviji. Njihov namen naj bi bil speljati sled drugam, pač po onem starem nauku: »Primite tatu.« Saj nam ni treba še posebej opozarjati, da so puči in prevrati ter politične intrige najbolj priljubljeno sredstvo ravno one strani, ki bluje zdaj ogenj in žveplo proti nam.

Reči moramo, da nas italijanski napadi navdajajo prej z zadoščenjem, kakor z nevoljo. Saj so najboljši dokaz zopetnega poloma fašistične politike. Zvezda fašizma, ki je še nedavno svetlo sijala v Albaniji, v zadnjem času bolj in bolj bledi. Simpatije, ki jih je Italija nekdaj uživala v Albaniji, se pretvarjajo baš v nasprotno, ker je tudi albanski narod spoznal, da ni fašizem oni, ki bi hotel in mogel zajamčiti neodvisnost Albanije, marveč da je ta neodvisnost najbolje zavarovana po dobrih odnošajih s sosedi in na osnovi balkanske solidarnosti. In v tem je glavni vzrok fašistične jeze.

Žitna konferenca

London, 16. avgusta. AA. Na današnji popoldanski seji žitne konference je zastopnik Zedinjenih držav naglasil, da se je položaj zaradi letošnje slabe letine in slabega pridelka leta 1933 temeljito spremenil. Navzlic temu je zastopnik USA izjavil, da so Zedinjene države pripravljene omejiti posevno površino, četudi druge države vztrajajo pri tem, da se žitni pridelek uredi.

Poučeni krogi trde, da bo konferenca po vsej priliki omejila posevne površine za jesen in da bo tudi na novo razdelila kontingente za izvoz leta 1934/35.

PONESREČENA RIMSKA KAMPANJA

Tudi češki tisk energično zavrača klevete fašističnega časopisja o odnošajih Jugoslavije do avstrijskih dogodkov

Praga, 15. avgusta, p. Skoro vsi češkoslovaški listi se bavijo s kampanjo italijanskega tiska proti Jugoslaviji v zvezi z narodno-socialističnim prevratnim poizkusom v Avstriji. Listi se postavljajo odločno na stran Jugoslavije in energično zavračajo italijanske napade. »Lidove Noviny« opozarjajo, kako skušajo italijanski listi zopet enkrat zanesti nezaupanje v odnošaje med državami Male antante, odnosno med Malo antanto in Francijo, češ da stališče Male antante v avstrijskem vprašanju ni enotno. Značilno je, pravi list, da italijanski listi ne prenehajo napadati Male antate, tudi sedaj ne, ko bi bilo misliti, da Italija ne želi biti z nami v neprijateljstvu. Stališče Male antante v avstrijskem vprašanju je odrejeno ter enotno: niti »anšlus«, niti povratek Habsburžanov, pa tudi ne italijanska hegemonija, temveč avstrijska neodvisnost ter prijateljsko sodelovanje vseh podunavskih držav s spoštovanjem legitimnih interesov velesil. Stvar Avstrije ni samo zadeva Italije, temveč vse Evrope. Narodi Male antante ne razumejo, zakaj bi dajali hegemoniji Italije prednost pred hegemonijo Nemčije.

Tudi »Česke Slovo« in drugi listi nastopajo proti italijanskim napadom na Jugoslavijo. Listi dokazujejo, kako brez smisla so italijanske trditve, da je Jugoslavija sokriva prelivanja krvi v Avstriji. Pri tem ugotavljajo, da je bila ta trditev, objavljena brez vsakega najmanjšega dokaza, a se kljub temu ponavlja v poslednjih dneh tako sistematično, da jo je treba ovreči. Avstrijska vlada je sama pred nekaj dnevi izrekla svoje priznanje ter zahvalo Jugoslaviji zaradi njenega lojalnega in korektnega zadržanja v času prevrata. Ta ugotovitev bi morala zadostovati, da bi se brezsmiselna novinska kampanja o vsem tem ne nadaljevala. V takih okoliščinah nastaja sum, da je kampanja samo uvod k nadaljnji akciji proti Jugoslaviji, za katero se hoče ustvariti na ta način razpoloženje. »Lahko se more zgoditi, piše »Češko Slovo«, da bo Jugoslavija, če se bo ta kampanja nadaljevala, spravila v javnost stvari in dejstva, s katerimi so zanesle druge države nemir v kraje Srednje Evrope kakor n. pr. ob priliki hirtenberške afere ter drugih primerih tihotapstva orožja ali sličnih dogodkov.«

Umik italijanskih čet z avstrijske meje

London, 16. avgusta. Reuter poroča iz Rima: Predsednik italijanske vlade Mussolini je odredil, naj se italijanske čete, po številu 50.000, takoj umaknejo z avstrijske meje. Na mejo jih je poslal, kakor je znano, po zadnjih dogodkih na Dunaju. Iz tega sklepajo, da smatra Mussolini avstrijsko krizo za rešeno in da bo Avstrija zdaj lahko sama uredila svoje zadeve. Verjetno je, da je Mussolini izdal svoj sklep po razgovoru s knezom Starhembergom v Rimu. Del čet pojde nazaj v garnizije v Bolcan, Videm, Verono in Milan, druge čete pa krenejo v Bologno, da se udeleže manevrov, ki se prično 18. avgusta.

Starhembergove studije v Rimu

Dunaj, 16. avgusta. d. Podkancelar Starhemberg, ki je včeraj odpotoval iz Rima, je pri svojih razgovorih v Rimu, kakor trdi režimska »Reichspost«, dosegel zelo dragocene uspehe. Kot minister za varnost je imel priliko, da je bližje spoznal notranjo organizacijo italijanske državne policije, kakor tudi druge posebne ustanove za javnost varnost. Na vpogled so mu dali tudi vse gradivo o sodelovanju med fašistično milico ter državno eksekutivo v Italiji. List pravi, da se lahko smatra, da bo po tem potovanju Starhemberga prišlo do praktičnega sodelovanja med avstrijskimi in italijanskimi varnostnimi oblastmi v še večji meri za varstvo zunanjega in notranjega političnega miru.

Dalje pravi »Reichspost«: »Popolnoma napačni so oni komentarji listov v Nemčiji, ki skušajo med seboj izigravati potovanja zveznega kancelarja ter podkancelarja. Potovanje Starhemberga v Rim ni prehitelo nameravanega potovanja kancelarja dr. Schuschnigga v Italijo, niti nima v političnem pogledu značaja senzacije. Služilo pa je na drugi strani poglobitvi sodelovanja z Italijo v okviru celotne avstrijske politike.«

Schuschnigg pojde v Rim prihodnji teden

Dunaj, 16. avgusta. č. Zvezni kancelar dr. Schuschnigg bo v začetku prihodnjega tedna odpotoval v Rim, da poseti Mussolinija. Njegovo potovanje spremljajo v političnih krogih z največjim zanimanjem, ker naj predstavlja zunanjepolitično manifestacijo, s katero hoče Schuschnigg pokazati, da želi ne samo ohraniti dosedanje odnošaje med Avstrijo in Italijo, marveč jih še bolj poglobiti na gospodarskem in kulturnem polju.

Povečanje avstrijske vojske

London, 16. avgusta d. Angleška vlada bo izročila v nekaj dneh avstrijskemu poslaniku v Londonu odgovor na prošnjo avstrijske vlade glede podaljšanja sporazuma o povečanju avstrijske oborožene sile. — Kakor je znano, je avstrijska vlada lani 30. avgusta poslala velesilam noto, v kateri je prosila za dovoljenje, da sme osnovati pomožni policijski zbor in s tem povečati svojo stalno vojsko na 30.000 mož. Velesile so dovolile osnovanje pomožnega zbora 8000 mož za leto dni. Sedaj pa je avstrijska vlada zaprosila za podaljšanje tega dovoljenja do leta 1935.

Pariz, 16. avgusta AA. V zvezi z zahtevo avstrijske vlade, da poveča svojo vojaško silo, je francoska vlada obvestila avstrijsko vlado, da to njeno zahtevo sprejme. Po poročilu poluradnega vira je francoska vlada obvestila dunajsko vlado preko avstrijskega odpravnika poslov v Parizu. Sporočila ji je, da s svoje strani ne bo delala nobenih težkoč, da se sprejme avstrijska zahteva za nov enoletni rok. Ta zahteva naj bo začasna.

270 policajev na Dunaju aretiranih

Dunaj, 16. avgusta. d. V torek so aretirali na Dunaju 270 aktivnih policistov, ki se osumljeni, da so bili v zvezi s prepovedano narodno socialistično stranko. Proti vsem je uvedeno disciplinarno postopanje.

Razpust kmečke garde

Dunaj, 16. avgusta. AA. Državni tajnik za javno varnost je razpustil in odredil, naj razorože vse člane avstrijske kmečke brambe, t. j. oborožene ustanove bivšega Landbunda. Kdor ne izroči orožja, bo strogo kaznovan. Vzrok tega ukrepa še ni znan.

Papen in Miklas

Nastopna avdijenca novega nemškega poslanika na Dunaju — Papen in Miklas izražata željo po izboljšanju odnošajev med Avstrijo in Nemčijo

Dunaj, 16. avgusta. č. Danes opoldne je novo imenovani nemški poslanik na Dunaju Papen po običajnem ceremonijelu izročil predsedniku avstrijske republike Miklasu svoja poverilna pisma. Pred predsedniško palačo mu je četa vojske izkazala predpisano čast. V nastopno avdijenco sta ga spremljala dva uradnika nemškega poslaništva in zastopnik avstrijskega zunanjega ministra. Uradni komunike samo omenja, da so bile pri tej priliki med Miklasom in Papenom izmenjane prisrčne izjave. Že pred tem je Papen posetil zveznega kancelarja Schuschnigga in zunanjega ministra Berger-Waldenegga. Papen bo že jutri zopet zapustil Dunaj in odpotoval na več tedenski dopust, ki ga bo prebil na svojem posestvu v Posaarju, da bo mogel tako še nadalje sodelovati pri pripravah za ljudsko glasovanje.

Dunaj, 16. avgusta w. O priliki izročitve poverilnih listin sta predsednik avstrijske republike Miklas in novi nemški poslanik Papen izmenjala pomembne izjave.

Ko je Papen izročil zveznemu predsedniku Miklasu svoje poverilne listine, je imel naslednji nagovor: Gospod zvezni predsednik! Od gospoda državnega kancelarja poslan na Dunaj kot poslanik in pooblaščeni minister v posebni misiji, imam čast izročiti vasi ekselenci svoje poverilne listine, k vsebujejo obenem sporočilo o odpoklicu mojega prednika. Ko prevzemam častno nalogo, da zastopam nemško vlado pri avstrijski vladi, se zavedam velike važnosti in odgovornosti, ki izvira iz nalog, ki mi jih nalaga moje mesto baš v sedanjih razmerah. Želja nemške vlade in obenem zadnja oporoka blagopokojnega državnega predsednika je, da se žalibog skaljeni odnošaji med Nemčijo in Avstrijo spravijo zopet na normalno prijateljsko pot. Moje največje prizadevanje bo, da zastavim vse svoje sile na izpolnitev te želje in da tako doprinesem po svojih najboljših močeh, da se v naših meddržavnih odnošajih vzpostavijo čustva prijateljstva, ki odgovarja o naši tisočletni plemenski in kulturni skupnosti. Započel bom to nalogo z zavestjo, da so zveze med našima državama, ki izvirajo na krvnem sorodstvu in skupni zgodovini, nerazdružljive in neobhodno potrebne za sodelovanje na duhovnem, socialnem in gospodarskem polju za obnovo Evrope. Zaradi tega se nadejam, da morem v svojem delovanju računati na podporo vase ekscelence in na neobhodno potrebno sodelovanje avstrijske vlade.

Zvezni predsednik Miklas je odgovoril takole: Gospod poslanik! Z veseljem sprejemam iz vaših rok listine, ki vsebujejo imenovanje vaše ekscelence za izrednega in pooblaščenega ministra nemške države na Dunaju in to od strani gospoda nemškega državnega kancelarja. Obenem sprejemam na znanje odpoklic vašega prednika gospoda poslanika Kurta Rietha. Z zadovoljstvom sem povzel iz vaših besed, da je vaši ekscelenci v prvi vrsti poverjena posebna misija v smislu vašega sedaj blagopokojnega državnega predsednika Hindenburga, da se odnošaji med Avstrijo in nemško državo zopet spravijo na normalno pot. Prosim vaso ekscelenco, da sprejmete zagotovilo, da je tudi moja odkritosrčna želja, da bi se tem odnošajem dal zopet oni prijateljski značaj, ki odgovarja zgodovinskemu razvoju in skupnosti obeh držav. V prizadevanju za izvedbo te naloge, bo vaša ekscelenca vedno našla polno podporo od moje osebe in avstrijske vlade. V zvezi s tem izražam tudi nado in pričakovanje, da se bodo odstranile tudi motnje, ki obstojajo na gospodarskem polju med obema državama in da nam bo dano v sodelovanju v ostalimi državami Evrope doprinesti svoj delež za rešitev splošne gospodarske krize in za pospešitev blagostanja narodov. S tem, da prosim vašo ekscelenco, da računate v tem smislu na moje sodelovanje, vas iskreno pozdravljam kot nemškega poslanika na Dunaju.

Oficielnim govorom je sledil prisrčen razgovor med zveznim predsednikom in nemškim poslanikom.

Viljem ni zadovoljen s Hindenburgovo oporoko

Zdi se mu, da se je maršal premalo odločno izrekel za povratek Hohenzollerncev na nemški prestol

Amsterdam, 16. avgusta. AA. »Nederland Telegraf Agenschap« poroča: Iz krogov, ki so v zvezi z Doornom, poročajo, da je bivši cesar Viljem prečital z velikim zanimanjem politično oporoko maršala Hindenburga. Njegovo posebno pozornost je vzbudil odstavek, ki govori v prilog vzpostavitve Hohenzollerncev. Ti krogi pa poudarjajo, da se bivši cesar popolnoma zaveda, da v sedanjih okoliščinah ne more biti govora o tej vzpostavitvi.

London, 16. avgusta. AA. Reuterjev urad poroča iz Doorna: Bivši nemški cesar je prepričan, da bo Nemčija zavzela svoje prejšnje stališče in dobila svojo nekdanjo moč le pod Hohenzollerci. Zato je bivši nemški cesar z mešanimi občutki čital Hindenburgovo oporoko. Hindenburg sicer veruje v končno obnovo cesarstva, kar misli tudi bivši cesar, toda v drugem delu svoje oporoke se je Hindenburg dokončno spoprijaznil s sedanjim režimom. Tega pa bivši cesar ne odobrava. Bivši nemški cesar se zaveda, da Hitler na lepem ne bo zapustil svojega sedanjega močnega položaja.

Berlin, 16. avgusta. Tukajšnji politični krogi smatrajo, da je Hindenburgova oporoka odstranila vse nesoglasja. Hindenburg smatra v tej svoji oporoki weimarsko ustavo za pripravo k nacionalnemu socializmu. Iz načina, kako pokojni Hindenburg poveličuje nacionalni socializem in Hitlerja, bi se dalo sklepati, da je maršal tik pred svojo smrtjo odpovedal zvestobo hohenzollernski dinastiji, in da smatra Hitlerja in ne dosedanjo dinastijo za tistega, ki naj dokonča usodo Nemčije. To brezpogojno zaupanje v Hitlerja in dejstvo, da Hindenburg to pot ne poziva Boga, dokazujeta, da je Hindenburg umrl v prepričanju, da je zaščitil usodo domovine, ko je Nemčijo izročil Hitlerju.

Avstrijski odmevi

Dunaj, 16. avgusta AA. Vsebina Hindenburgove oporoke je izzvala v tukajšnjih političnih krogih pravo senzacijo. Posebno pozornost je zbudil odstavek o vzpostavitvi monarhije v Nemčiji. Smatrajo, da se to indirektno tiče tudi Avstrije. Vprašanje je, ali je pokojni maršal mislil na Bismarckovo cesarstvo ali na veliko Nemčijo z Avstrijo vred. Dunajski krogi so mnenja, da je maršal Hindenburg mislil predvsem na Nemčijo iz leta 1871. in in da bi zato sedanja Avstrija ne spadala v njegovo zamisel bodoče nemške države.

Glasovi angleških listov

London, 15. avgusta g. Angleški tisk komentira politični testament Hindenburga in njegovo objavo v splošnem neugodno in nezaupljivo. »Daily Express« pripominja ironično, da se je naenkrat našel ta dokument, ki so ga dolgo pogrešali. O njegovi avtentičnosti pa ne more biti dvoma, ker jamči za to g. Papen. »Daily Telegraph« objavlja tozadevno vest z naslednjim sarkastičnim naslovom: »Hindenburg zapušča Nemčijo Hitlerju.« List pravi, da je objava testamenta v sedanjem trenutku mojstrovina propagande. Končno opozarja list, da je testament datiran od 11. maja, torej še pred justifikacijami 30. junija.

Francoski listi

Pariz, 16. avgusta AA. Havas poroča: Listi ne gredo tako daleč v svojih komentarjih o Hindenburgovi oporoki, da bi dvomili v njeno pristnost. Vendar pa jih je zelo iznenadil način objave in pa vsebina te oporoke v zvezi s plebiscitom, ki bo 19. avgusta. Tudi gredo listi narazen v vprašanju, kako tolmačiti vsebino kodicila, ki vsebuje pravo Hindenburgovo politično oporoko.

»Le Matin« smatra, da to ni nacionalno socialistična oporoka. Zadnja maršalova misel je bila ta, da je treba obnoviti staro cesarstvo s cesarjem. K novemu cesarstvu z državno brambo, to je bistvo Hindenburgove oporoke.

»Le Journal« pa smatra, da je bistvo te oporoke v tem, da je Hindenburg potrdil Hitlerjevo delo. Zato naj objava oporoke omogoči uspeh plebiscita.

»Le Jour« je mnenja, da ta listina še ne predstavlja Hindenburgovega pristanka k politiki tretjeoa cesarstva brez vsakih pridržkov.

»Petit Journal« zaenkrat še ne razpravlja o pristnosti oporoke, toda vsebina te oporoke in pa njena objava tik pred plebiscitom predstavljata premišljeno pripravljeno gledališko igro.

Valutni eksperimenti v Zedinjenih državah

Izvoz zlata je zopet dovoljen — Vlada odklanja vsak ukrep za stabilizacijo dolarja — Angleži v skrbeh

London, 16. avgusta. AA. Angleški listi priznavajo, da je nekaj tehtnega v sklepu ameriške vlade, s katerim je dovolila izvoz zlata. Navzlic temu izražajo precejšnje pomisleke. »Times« smatra, da valutnih ekseperimentov v Zedinjenih državah še ni konec. Tudi če bi ameriška vlada razvrednotila dolar do 50 centov, bi to še vedno bila za dolar previsoka stopnja. »Financial News« vprašuje, ali se bo angleški funt za primer novega dolarjevega razvrednotenja nagnil na stran francoskega franka ali na stran ameriške devize. Po mnenju lista »Daily Mail« bi izdatna ameriška inflacija po vsej priliki zvišala cene in pomnožila obseg poslov. To pa bi pomenilo novo izdatno potrošnjo sirovin, zlasti kavčuka in kositra tako, da bi od tega imeli veliko korist predvsem angleški producenti.

Newyork, 15. avgusta. w. Guverner federalne rezervne banke Harrison je predsedniku Rooseveltu poročal o rezultatih svojega nedavnega potovanja po Evropi. Oficielnega sporočila o teh rezultatih do sedaj še ni, vendar se doznava iz uradnih krogov, da ameriška vlada za bližnjo bodočnost ne namerava izdati nobenih ukrepov za stabilizacijo dolarja. Smatrajo, da bo tudi poset guvernerja angleške Narodne banke Normana Montaguea brezuspešen ker obstojajo sedaj med Zedinjenimi državami in Anglijo velike diference v denarnih vprašanjih.

Rekordno zlato kritje francoskega franka

Pariz, 16. avgusta. AA. Zlato kritje francoske Narodne banke je doseglo rekordno točko 80%

Temni oblaki na Vzhodu

Japonci vedno na novo izzivajo — Razpoloženje je tako, kakor da bo vsak hip prišlo do spopada

Moskva, 16. avgusta. č. Po vesteh iz Habarovska pripravljajo japonske vojaške oblasti proklamacijo vojnega stanja na vsem področju vzhodno-kitajske železniške proge, da bi mogle na ta način izvesti zaplembo te važne železniške proge. Pogajanja med Rusijo in Japonsko glede odkupa te železnice so se, kakor znano, nedavno razbila. Zato poizkušajo Japonci sedaj vse mogoče druge načine, da bi se polastili železnice.

Kot uvod v japonsko akcijo se smatra v tukajšnjih krogih tudi aretacija višjih železniških uradnikov te proge, ki so ruski državljani. Sovjetske oblasti so zaradi teh aretacij vložile pri mandžurski vladi energičen protest. Prav tako je ruska vlada protestirala tudi zaradi incidenta z ruskim generalnim konzulom, ko je s salonskim vagonom nameraval odpotovati na dopust v Rusijo. Ko je z ženo in otroki že vstopil, je planil v kupe mandžurski policijski uradnik in vse skupaj hudo ozmerjal. V Moskvi so mnenja, da ima tudi ta incident značaj provokacije, kakor mnogi drugi manjši incidenti, ki se dogajajo dan za dnem.

Harbin, 16. avgusta. č. Dnevni spopadi na rusko-mandžurski meji in vedno večja nevarnost vojne med Japonsko in Rusijo so dovedli do tega, da so začeli ruski državljani v velikem številu zapuščati Mandžurijo in se izseljevati v Rusijo. Svoja posestva in trgovine prodajajo za vsako ceno, samo da bi mogli čim prej zapustiti nevarno ozemlje

Tokio, 16. avgusta. AA. Agencija Rengo poroča, da so mandžurske oblasti odbile zahtevo Sovjetske Rusije, naj izpuste 20 sovjetskih uradnikov severnomandžurske železnice, aretirane zaradi soudeležbe pri protimandžurski zaroti.

Pariz, 16. avgusta. AA. Havas poroča iz Moskve, da so po vesteh iz Habarovska v noči med 13. in 14. avgustom aretirali večje število višjih uradnikov vzhodno-kitajske železnice. Med aretiranci so postajenačelniki najvažnejših postaj na tej progi Tako so aretirali postajenačelnike v Pograničnaji, Halinu, Madaosu in Imiamtu.

V dobro poučenih krogih v Harbinu smatrajo te aretacije kot začetek provokacije širšega obsega s strani japonske vlade.

Jesensko zasedanje Društva narodov

Najvažnejše točke dnevnega reda bodo: spor med Bolivijo in Paragvajem, razširjenje manjšinske zaščite na vse države in vstop Rusije v Društvo narodov

Ženeva, 14. avgusta

Za jesensko zasedanje Društva narodov dnevni red sicer še ni določen podrobneje, vendar vlada v nekaterih krogih precejšnja bojazen, da bi tako v zasedanju sveta, kakor plenumu lahko prišlo do neprijetnih presenečenj. Razna politična, gospodarska in upravna vprašanja, ki čakajo rešitve, seveda ne morejo vzbuditi nikakega večjega zanimanja. Edina izjema bi bil morda *spor med Poragvajem in Bolivijo za ozemlje Chaca.* Ta zadeva bo namreč to pot obravnavana pred plenumom in že sedaj mislijo nekateri, da se ne bo dala drugače poravnati nego na način, ki ga pozna svet iz japonsko-kitajskega spora in ki ni zadovoljil nikogar. Že anketa, ki jo je v tej zadevi priredilo Društvo narodov med svojimi člani in ki naj bi vse države obvezala, da vojujočima se državama ne dovolijo nikakršnih pošiljk orožja, je pokazala veliko neenotnost v pogledih posameznih držav na to vprašanje. Nekatere države so stavile pri tem take nesprejemljive pogoje, da je prizadevanje Ženeve postalo skoro iluzorno. Vendar pa kljub temu mislijo vodilni krogi, da se bo v plenumu dalo doseči popolno soglasje in s tem lep moralni uspeh ženevske institucije.

Druga važna točka, ki je na delovnem sporedu letošnjega jesenskega zasedanja, *je predlog poljske vlade za razširjenje obveznosti manjšinske zaščite na vse člane DN.* Varšavski predlog vsebuje tako železno logiko, da je za primer njegove odklonitve mogoče misliti samo na to, da se obveznost manjšinske zaščite vsaj znatno zrahlja, ako že ne popolnoma odpravi. Podoba je, da poljski predlog namerava slednje, dasi v formalnem oziru odločno zagovarja razširjenje obveznosti na vse države. Poljska ima svoje narodnostne manjšine le v Nemčiji in Litvi, o neznatnih drobcih v Latviji in Rusiji skoro da ne more biti govora. Pri tem si nemška manjšina na Poljskem in poljska v Nemčiji držita številčno ravnotežje, kar olajšuje možnost sporazuma med Berlinom in Varšavo. Z Litvo je stvar sicer nekoliko drugačna, ker tam znatnj odstotek poljskega življa daleko nadkriljuje litovsko manjšino na Poljskem. vendar se Poljaki nadejajo, da se bo stvar dala poravnati, brž ko se v Litvi nekoliko pomiri politična strast in se mladi šovinizem nekoliko vnese. Zato pa Poljsko močno obremenjuje v notranjosti obveznost manjšinske zaščite, saj ima poljska država med svojim prebivalstvom celih sedem milijonov drugorodnih manjšin: Belorusov, Ukrajincev, Nemcev in židov, ki kot verska manjšina uživajo enako pravico manjšinske zaščite. Za Beloruse in Ukrajince se Rusija zaradi svojega današnjega pogleda na narodnostna vprašanja zelo malo zavzema in tudi nima za tako zavzemanje pravega ideološkega temelja. Tembolj pa se zaščite poslužujejo Nemci, osobito oni iz Gornje Šlezije, ki so pripravili poljski vladi že nemalo težkoč. Zaradi popolnosti poročila je treba omeniti še neznatno poljsko manjšino na Tešinskem, ki pa pod čsl. oblastjo uživa tako svobodo, kakršno bi si samo želele vse druge narodnostne manjšine križem Evrope.

Poljska ima tedaj mnogo razlogov, da se bori za razširjenje manjšinske zaščite na vse države, na žalost pa je položaj v Evropi tak, da more biti rezultat njenega boja le negativen. Odprava ene izmed največjih pridobitev mirovnih pogodb bi zadela nekatere manjšine prav neprijetno, Poljsko pa bi v notranjosti morda le nekoliko razbremenila.

Ako bi razširjenje manjšinske zaščite res postalo dejstvo, bi bilo to tudi za jugoslovenski narod izredno velikega pomena. Morda na vsem svetu ni narodnostnih manjšin, ki bi bile izpostavljene tako nečloveškemu in barbarskemu ravnanju, kakor so ravno Slovenci in Hrvati izven meja naše države, med tem ko tujerodci v Jugoslaviji vživajo popolno svobodo ter jim nihče ne streže po življenju in imetju zaradi njihove narodnosti.

Največje zanimanje pa se samo po sebi zgoščuje okoli *kandidature Rusije za članstvo in za stalni sedež v svetu DN.* Temu pristopu naklonjene države smatrajo sprejem Sovjetske zveze za prirodno dopolnilo mirovnih prizadevanj in za končno dosego političnega ravnotežja v svetu. One smatrajo vstop Rusije v DN za politično nujnost prvega reda in vsako nasprotovanje bi pomenilo naravnost afront proti ženevski instituciji. Rusija je pač tako močan in politično tako velepomemben činitelj, da bi obilno nagradila izstop Nemčije in Japonske. Z Rusijo ojačeno Društvo narodov bi lahko na vse drugačen način nastopalo proti imperializmu, ki ga propovedujejo z besedo in z nasilnimi dejanji razne evropske in azijske države. Uradna mesta v Ženevi proglašajo, da gre sedaj le še za formalno stran pristopa in sprejema. Ogorčena kampanja desničarskega tiska, zlasti tudi švicarskega, ne bo mogla nič izpremeniti na nujnem razvoju. Pristop Rusije v Društvo narodov je največji dogodek, odkar obstoji ženevska institucija in letošnje jesensko zasedanje utegne zaradi pristopa Rusije dobiti značaj preloma z dosedanjimi metodami in neuspešno politiko te velepomembne mednarodne institucije. — O. K.

Rusija in Društvo narodov

Odstraniti je treba še odpor Poljske, Nizozemske in Švice — Poljska zahteva stalen sedež v svetu DN

Pariz, 16. avgusta. d. Vstop Sovjetske unije v Društvo narodov se zdi zagotovljen. Brzkone bo Rusija sprejeta že na septemberskem zasedanju Društva narodov. Kakor poroča »United Press«, so dovedli diplomatski razgovori v glavnih evropskih mestih do odstranitve vseh večjih političnih ovir, ki so bila še na poti vstopu Rusije v Društvo narodov. Med Ženevo in Moskvo so bile baje dogovorjene celo že tehnične podrobnosti, kakor n. pr. višina letnega prispevka za Društvo narodov.

Preden se bo sestala skupščina Društva narodov, pa se vendar morajo odstraniti še nekateri ugovori Poljske, Nizozemske in Švice proti sprejemu Rusije v Društvo narodov. Na poljski strani se strinjajo s tem, da se Rusiji prizna stalen sedež v svetu Društva narodov, zahtevajo pa enako pravico za Poljsko in izjavljajo, da bodo drugače nastopili proti sprejemu Rusije. Kljub lojalnemu sodelovanju Poljske z Društvom narodov se zdi, da se bodo velesile uprle tej njeni želji in da jo bodo poizkušale zadovoljiti s koncesijami na drugih področjih, predvsem v manjšinjskem vprašanju. Nizozemska in Švica, ki nikakor nočeta priznati sovjetskega režima se upirata sprejemu Rusije v Društvo narodov iz načelnih vzrokov, ker menita, da bi članstvo Rusije olajšalo propagando za komunizem. Švica je že napovedala, da bo glasovala ali proti vstopu Rusije ali pa se vsaj vzdrževala glasovanja. More se računati, da bo tudi Nizozemska zavzela enako stališče.

Odpor Švice in Nizozemske ne more preprečiti vstopa Rusije v DN, ker ne more vplivati na dvetretjinsko večino, potrebno za odobritev vstopa, boje pa se, da bi odklonilno stališče teh dveh držav zbudilo gotovo nerazpoloženje na zasedanju skupščine Društva narodov. Zato je verjetno, da bodo pred sestankom skupščine Društva narodov v septembru podvzeli diplomatske korake v Švici in Nizozemski z namenom da bi obe državi zavzeli vsaj pasivno stališče.

Največji politični proces v Bolgariji

Sofija, 16. avgusta. p. Včeraj se je (kakor je »Jutro« že poročalo) pred vojaškim sodiščem v Plovdivu pričel proces proti komunističnim zarotnikom. Obtoženih je 123 oseb, ki jih zagovarja 23 odvetnikov. K razpravi je pozvanih nad 400 prič. To je do sedaj največji politični proces v Bolgariji. Glavni obtoženec je Georgije Kanazirski iz Plovdiva. Razprava je bila včeraj prekinjena ter je bil obtožencem dovoljen rok do jutri, da zberejo svoje dokaze. Civilni obtoženci so zahtevali, naj jim sodi civilno sodišče, o čemer bo padla odločitev jutri. Državni tožilec je zahteval za vse voditelje zarote smrtno kazen, za ostale pa dosmrtno ječo

Krvava bitka z bolgarskim komunistom

Sofija, 16. avgusta. č. Včeraj je v Stari Zagori došlo do krvavega spopada med nekim komunistom in policisti. Komunist po imenu Željo Kimonotončev je z revolverjem streljal na policiste, ki so ga hoteli aretirati. Kimonotončev se je zabarikadiral v neki hiši, zaradi česar je policija blokirala ves okraj. Ker se Kimonotončev ni hotel udati, je prišlo do krvavega spopada, v katerem je bil tako hudo ranjen, da je po 2 urah umrl.

Urejevanje cestnega prometa s pomočjo letal

London, 16. avgusta AA. Londonska policija je danes najela letalo, imenovano avtogyre, ki stoji v zraku na mestu. Gre za eksperiment, ki naj omogoči študij cestnega prometa. Londonska policija v zadnjem času preureja ves cestni promet in ga skuša urediti na način, ki bo najpopolnejše ustrezal občinstvu in vozilom. Verjetno je da bo zdaj londonska policija najela majhno odpravo teh letal, da z njimi nadaljuje svoj študij.

Naročite — čitajte
„LJUBLJANSKI ZVON“

Obletnica katalonske avtonomije

San Sebastian, 16. avgusta. AA. Dne 17. avgusta bodo proslavili četrto obletnico sansebastianskega pakta. Po tem paktu so se člani revolucionarnega odbora nekaj mesecev pred polomom monarhističnega režima na Španskem svečano obvezali, da dobi Katalonska po proglasitvi republike avtonomijo. To obvezo so člani izpolnili. Proslava v San Sebastianu je velikega pomena, ker se bo vršila ravno med novim sporom, nastalim med osrednjo špansko vlado in Baski.

Prisilni nizozemski kliring za Nemčijo

Haag, 16. avgusta. AA. Prejšnji teden so se vršila v Berlinu pogajanja med finančnimi delegacijami Nizozemske in Nemčije. Šlo je za to, da urede razna sporna vprašanja, nastala iz medsebojnega finančnega prometa med obema državama. Med pogajanji se je izkazalo, da zaenkrat ni mogoč sporazum, ki bi ustrezal obema strankama. Zato je nizozemska vlada objavila dekret, s katerim uvaja od 15. avgusta naprej prisilni kliring med Nemčijo in Nizozemsko. Nizozemska je prva država, ki bo uvedla prisilni kliring z Nemčijo.

Pomanjkanje vode in požari v Ameriki

Oklahoma City, 16. avgusta. d. Radi splošnega pomanjkanja je cena vodi tako narastla, da plačujejo avtomobilisti za galon vode, ki jo potrebujejo za hlajenje, 30 centov, dočim jih stane galon bencina samo 17 centov.

Washington, 16. avgusta. d. V državah Montana, Idaho, Washington in v britski Kolumbiji gorijo velikanski kompleksi gozdov. Dasi je več tisoč mož zaposlenih z gašenjem, je dosedaj vse njihovo delo brezuspešno. Tudi v narodnem parku Bison je izbruhnil silen požar, ki bo najbrž uničil cele črede bivolov, divjih koz in drugih redkih živali.

Propaganda za nemški plebiscit

Berlin, 15. avgusta. w. Minister za propagando dr. Göbbels je izdal proglas, v katerem poziva nemški narod, naj od 17. do 19. avgusta razobesi zastave. To naj bo znak prebujene Nemčije, pravi proglas, ki naj pokaže svetu, da so nemški narod in njegovi voditelji edini.

Francoski podatki o brezposelnosti v Nemčiji

Pariz, 16. avgusta. AA. Havas poroča iz Berlina: Število brezposelnih v Nemčiji znaša zdaj manj kot 2 in pol milijona. Leta 1932. jih je bilo 6 milijonov. Tako navajajo podatki iz nacionalno-socialističnih krogov.

Trimesečni zaslužek delavstva je znašal leta 1932. 8 milijard, v drugem četrtletju 1934 pa samo 7.5 milijarde. Življenje se je vrhu tega od leta 1932. podražilo za približno 20 odstotkov.

Gandhijev protestni post proti indskim politikom

Bombay, 16. avgusta. AA. Tu govore, da se bo začel Gandhi vnovič postiti. To pot bo s svojim postom protestiral proti korupciji in nepotizmu, ki vladata v organizaciji indske nacionalne stranke. Mahatma hoče najprej očistiti to politično ustanovo, nato pa bo otvoril politično agitacijo proti angleški vladi. Gandhi pravi, da je padel ugled indske stranke, ker so se te organizacije polastili razni pustolovci brez vesti, ki se razen tega proglašajo za voditelje naroda, da bi iz tega črpali gmotne koristi.

Osamosvojitev Haitija

Washington, 16. avgusta. AA. Po odhodu zadnjih ameriških čet z Haitija je predsednik republike Vencent poslal predsedniku Zedinjenih držav Rooseveltu brzojavko, v kateri se zahvaljuje Zedinjenim državam Severne Amerike za »inteligentno in plemenito politiko, ki je omogočila narodno svobodo«.

Prebivalstvo Italije

Rim, 16. avgusta. AA. V prvem polletju 1934 je znašalo število prebivalcev v Italiji 42,424.873, napram 42,007.916 koncem junija 1933. Če odbijemo mrtve in izseljence je prebivalstvo Italije v prvih 6 mesecih 1934 naraslo za 213.311, lani za 198.935.

Razpust japonskega parlamenta

Tokio, 16. avgusta. č. Vlada je sklenila razpustiti parlament, ker je opozicija proti njej tako narasla, da je vlada sedaj v parlamentu v manjšini. Od 466 glasov jih ima opozicija 288, tako da vlada proti volji opozicije v parlamentu ne more ničesar več doseči. Volitve bodo v jeseni.

Neurje v moravski banovini

Beograd, 16. avgusta. p. Kakor poročajo iz Niša, je snoči divjalo po vsej moravski banovini silno neurje. Zlasti so trpeli kraji okoli Žitkovca, Kruševca in Niša. Na železniško progo med Beogradom in Nišom je potok pri selu Čuniši nanesel veliko količino proda, tako da je bil davi ves železniški promet prekinjen, zaradi česar so prihajali tudi vsi vlaki v Beograd z znatnimi zamudami. Prav tako so morale na progi Kruševac—Stalac velike množice delavcev očistiti tir, ki so ga vode zasule.

Senzacionalen samomor v Beogradu

Beograd, 16. avgusta. p. V pretekli noči je izvršil v Beogradu samomor upravnik podružnice zagrebške bolniške blagajne »Merkur« Čedomir Kliska. Njegova smrt je izzvala v Beogradu, kjer je imel mnogo prijateljev, veliko senzacijo. Davi so ga našli v kopališču njegovega stanovanja obešenega z brisačo na oknu. Zapustil je pismo, v katerem pravi, da nikogar ne dolži zaradi svoje smrti, ki je je sam kriv, ker se je poslužil tujega denarja. Materialna beda in gospodarska kriza sta ga pripravili do zločina, ker je poneveril v društvu Merkur 70.000 Din. Najprej je mislil, da bo ta denar lahko nadomestil, pred nekoliko dnevi pa je upravni odbor zvedel za poneverbo in uvedel preiskavo. V bojazni pred zaporom je zato izvršil samomor. Kliska je po rodu iz Zagreba, kamor je pred nekoliko dnevi poslal tudi svojo ženo na obisk k sestri. V Beogradu je ostal sam, da bi lažje izvedel svojo namero.

Beograjski šahovski turnir

Beograd, 16. avgusta. p. V 10. kolu nacionalnega šahovskega turnirja je bila najbolj zanimiva partija Petrovića (Beograd) proti Schreiberju (Subotica). V francoski igri je Schreiber v enaki poziciji ponudil remis, ki pa ga je Petrović odbil. Ob koncu je Schreiber rešil igro v svojo korist. Pavlić iz Banjaluke je v damskem gambitu porazil Sikoška iz Ljubljane in tako popravil svoje šanse za placement v turnirju. Dr. Grenčarski iz Zagreba je premagal Maksimovića iz Broda. Carev je dobil igro proti Bajerju iz Osijeka, ki se je vdal. Matjejev iz Zemuna je dobil proti Dizdinskemu iz Zagreba. Bröder iz Novega Sada je prekinil partijo z Jurišićem iz Beograda. O tej partiji bo odbor še posebej sklepal. Inž. Feuer ter Vuković sta v drugič prekinila svojo partijo. Nikolić je premagal Nagymeljkutija iz Sente. V prekinjenih partijah je Bröder premagal Nikolića, dočim sta Pavlić in Jurišić končala remis. Po 10. kolu je položaj naslednji: Schreiber 9, Matvejev 7, Feuer 6 (2), Bröder 6 (2), Vuković 5 in pol (1), Grenčarski 5 in pol, Šorli 5, Pavlić 4 in pol (1), Nikolić in Sikošek 4 in pol, Petrović 4, Dizdinsky 4, Jurišić 3, Bajer in Carev 3, Nagymeljkuti 1 in pol, Maksimović 0. Schreiber, Matvejev in Feuer so imeli po eno partijo več, razen tega pa so se doslej borili s slabejšimi igrači, zaradi česar dosedanji rezultati ne predstavljajo prave vrednosti igralcev. Nocoj se je pričelo 11. kolo

Najnovejše iz Magdeburga

Pariz, 16. avgusta. AA. Iz Magdeburga poročajo, da je v današnji waterpolo tekmi Belgija premagala Jugoslavijo s 3:0. Nocojšnji pariški listi pišejo, da je jugoslovensko moštvo igralo slabo. Odpovedal je napad ki je imel pred golom več sigurnih šans. Češkoslovaška je premagala Italijo s 7:3.

Potek druge stavke v rudarskih revirjih

Pogajanja so se vršila na banski upravi v Ljubljani dva dni, vedno v navzočnosti ministra dr. Ulmanskega — Odločilna polnočna seja globoko pod zemljo

Kakor smo že včeraj poročali, je bila na praznik zjutraj končana tudi druga gladovna stavka v trboveljskih revirjih. Kako je do nje prišlo, je našim čitateljem znano iz komentarja, ki smo ga objavili v torkovi številki. Trboveljski rudarji so smatrali sporazum, ki je bil sklenjen v začetku meseca med TPD in delavskimi zastopniki in ki bi naj stopil 15. t. m. v veljavo, za nezadovoljiv in so v soboto zopet posegli po obupnem sredstvu, ki jim je že enkrat prineslo uspeh. Odšli so v rove in ostali v njih brez hrane. Sporočili so TPD, da svoje gladovne stavke ne bodo prekinili, dokler družba ne sprejme njihovih zahtev. Te zahteve pa je vodstvo TPD s svoje strani označilo za nesprejemljive.

Tako je položaj ostal nespremenjen in skrajno napet do ponedeljka, ko je prišel v Ljubljano minister za šume in rudnike g. dr. Ulmanski, ki je bil telefonično obveščen o izbruhu druge gladovne stavke. Pod njegovim predsedstvom so se vršila ves ponedeljek na banski upravi pogajanja med zastopniki TPD, rudarskih organizacij in državnih oblasti. O poteku in uspehu te konference smo že obširno poročali. Trboveljska družba je po posredovanju ministra Ulmanskega pristala na nekatere nove koncesije in na odgoditev uveljavljenja nove ureditve mezdnega razmerja. Obvezala se je med drugim na novo, da za dobo devetih mesecev ne bo izvajala nikakih redukcij rudarjev in da bo s sprejemom tudi slabo rentabilnih naročil poskušala povečati število delovnih dni, tako da bi rudarji več zaslužili. Ta sporazum naj bi stopil v veljavo 1. septembra t. l. Družba je te svoje koncesije sporočila rudarjem s posebno okrožnico, obenem pa je tudi rudarsko glavarstvo objavilo proglas, v katerem priporoča rudarjem, naj te predloge sprejmejo in prideio iz rovov.

Posebna deputacija je sporočila v ponedeljek zvečer te predloge stavkajočim rudarjem. Po daljšem posvetovanju so rudarji zavzeli stališče, da teh predlogov še ne smatrajo za zadostne. Zahtevali so zlasti, naj se podaljša rok, do kdaj naj traja še dosedanje mezdno in sploh uslužbensko razmerje. Pogajanja naj se še nadaljujejo, da njihovega izida pa ostanejo rudarji v rovih.

Tako se je tudi zgodilo. G. minister dr. Ulmanski, ki je ostal v ponedeljek zvečer še v Ljubljani, je izjavil svojo pripravljenost, da še enkrat posreduje. Nato so se še v torek ves dan s kratkim opoldanskim odmorom nadaljevala pogajanja na banski upravi. Na novo energično intervencijo g. ministra je vodstvo TPD končno pristalo na to, da se **dosedanje razmerje podaljša še do 15. oktobra t. l.** Do takrat se bodo morali rudarji izraziti, ali sprejmejo predloge in pogoje, na katere je družba pristala v ponedeljek in ki jih je sporočila rudarjem v svoji okrožnici.

S tem sporočilom so se rudarski zastopniki v torek zvečer z avtomobilom odpeljali v Trbovlje, kamor so prispeli okrog 22. ure. Glas o njihovem prihodu in novem rudarskem uspehu se je v poznih večernih urah z bliskovito naglico razširil po revirjih in prodrl tudi v rove. Povsod je vzbudil nad vse živahne komentarje in ugibanja, ali bo sedaj stavke konec. Ponoči se je vršilo v glavnem trboveljskem rovu posvetovanje rudarskih zastopnikov. Rezultat posvetovanja je bil sklep, da se stavka v sredo zjutraj konča. Sklep je bil sporočen tudi v vse ostale rove in na praznik v dopoldanskih urah so se rudarji vrnili iz rovov, težko pričakovani od svojcev.

Kakor ves čas med stavko je ostalo delavstvo strogo disciplinirano tudi ob njenem zaključku pri povratku iz rovov. Red in mir se nista kalila v nobenem primeru.

Razumljivo je, da je vest o končani stavki in skorajšnji obnovi dela v rudnikih vzbudila veliko zadovoljstvo med vsem prebivalstvom v revirjih, ne samo med delavstvom, saj so zadnji napeti dnevi ležali kakor težek kamen na srcu slehernega stanovalca črnih dolin. Splošna iskrena želja je, da bi bila ta preizkušnja za dolgo dobo zadnja.

Angleški kraljevski princ na Gorenjskem

Sinoči je z letalom prispel v Ljubljano princ Yorški, drugi sin angleškega kralja

Ljubljana, 16. avgusta.

V krasnem popoldnevu, ki se je po malem že prelival v večer, je danes z gorenjske strani priplulo nad ljubljansko pokrajino rdeče letalo. Bilo je navzlic višini dobro vidno, saj je bilo nebo jasno, sama sinjina po zadnjem deževju, ki je prečistilo ozračje. Ob 18.15 je letalo po nekaterih zavojih gladko pristalo na ljubljanskem letališču in iz njega je izstopil angleški princ **Jurij Yorški**, drugi sin angleškega kralja. Njegov spremljevalec je pribočnik major Buttler, letalo je pilotiral poročnik Fielden, mehanik pa je Jenkins.

Princ Jurij, oblečen povsem civilno, srednje velik, plavolas, je vidno zadovoljen po lepi vožnji sprejel pozdrav majhne družbe, ki je čakala na njegov prihod. Bili so to: divizijski general Cukavac s pribočnikom kapetanom Stanojevićem, šef letalskega centra ljubljanskega dr. Stane Rape, predsednik ljubljanskega Aerokluba Rado Hribar in državni delegat na letališču Jože Kuhar, v ozadju pa je stal vod vojaštva pod poveljstvom poročnika pilota Nežmaha. Ko je bila družba predstavljena visokemu gostu, je princ Jurij najprej stavil razna vprašanja o krajih, preko katerih se je peljal tostran planin, o meji, o pogorju in o Sloveniji vobče.

Tako je v nevezanem, zelo prisrčnem pogovoru poteklo četrt ure. Na visokega gosta je že čakal lepi osebni avto Nj. Vel. kraljice Marije, ki je bil že uro pred prihodom letala prihitel z Bleda. Po prijaznem slovesu je princ Jurij zasedel avto in se s svojim pribočnikom odpeljal na Gorenjsko, v Bohinj, kjer bo nekaj dni gost Nj. Vis. kneza Pavla.

*

Nj. Vis. princ Jurij je tretjerojenec in drugi sin angleškega kralja, po katerem je poleg krstnega imena dedoval vse vrline značaja. Svojega kraljevskega očeta tudi mnogokrat zastopa pri svečanostih na evropskih dvorih kakor tudi v samem območju britskega imperija. Bil je kot očetov namestnik kum pri svatbi našega vladarja, a s princem Pavlom ga veže še posebno ozko prijateljstvo.

Seveda je princ Jurij, kakor vsi trije njegovi bratje navdušen sportnik in zlasti rad potuje z letalom. Prepotoval je domala že ves svet, še predlanskim je bil na velikem potovanju po dominionih. Letalo, ki je zdaj z njim prvič prispel v Jugoslavijo, je eleganten polsportni tip »Dragon« z zaprto kabino in petimi sedeži. Rdeči dvokrilnik ima dva motorja, katerih vsak razvija po 130 HP.

Princ Jurij je bil danes ves dan na poletu. V Parizu, kamor je bil prispel že včeraj, se je dvignil davi ob 8. Zračna pot je ob najugodnejšem, jasnem in popolnoma mirnem vremenu vodila na prvi etapi do Monakovega, druga postaja je bila na celovškem letališču pri Vrbi ob Vrbskem jezeru, od tam pa je letalo priletelo čez planine v Ljubljano. Čim se je princ Jurij odpeljal na Gorenjsko, so njegovo letalo spravili v Rusjanov hangar za civilna letala, kjer ostane do princevega povratka v Pariz in London.

Novica o visokem gostu se je hitro razvedela po Ljubljani in je bila povsod sprejeta z radostjo in zadoščenjem.

Poljaki na Jadranu

Sušak, 16. avgusta. n. Odkar je bila v začetku julija sklenjena med Jugoslavijo in Poljsko konvencija o tujskem prometu, se je število poljskih izletnikov na našem Primorju zelo povečalo. Od srede julija do srede avgusta se je mudilo v Dalmaciji nad 600 Poljakov, 19. t. m. pa prispe na Sušak poseben vlak s 700 poljskimi izletniki, ki bodo posetili razne kraje v Dalmaciji in ostanejo na našem Primorju tri tedne.

Elektrifikacija Bakra

Sušak, 16. avgusta. n. Med občinsko upravo v Bakru in družbo »Elektro« na Sušaku je bila sklenjena pogodba, po kateri bo Bakar v najkrajšem času dobil električni tok za razsvetljavo in pogon.

Povratek veslačev iz Luzerna

Split, 16. avgusta. n. Davi ob 8. so prispeli preko Benetk jugoslovenski veslači, ki so se udeležili svetovnega veslaškega prvenstva v Luzernu in priborili Jugoslaviji prav lepa mesta. V Splitu jim je bil prirejen lep sprejem.

Vremenska napoved

Novosadska vremenska napoved za petek: Polagoma se bo razvedrilo v vsej kraljevini, le na krajnem jugu bo še deloma oblačno Temperatura se ne bo znatno spremenila.

Dunajska vremenska napoved za petek: Jasno, dvig temperature.

Naši kraji in ljudje

Žrtve v nalivu sprožene skale pod Grintovcem

Levo: Truplo gdč. Tilde Kohnove pod prvim snežiščem Grintovca. Povezati so jo morali v plahte in odeje, da so jo lahko z vrvmi spravili s opasne police nad prepadom. Reševalci so od leve na desno: Bučinel, Tepina in Ljubljančan Vertin. — Pokojnico so včeraj prepeljali v Zagreb. Ponjo je ob 10. dopoldne prišel v Kranj pogrebni avto iz Zagreba z zastopnikom pogrebnega zavoda iz zagrebške občine. Krsta je bila zasuta s cvetjem. Okrog 11. je avto zdirjal skozi Ljubljano in je bil po treh urah v Zagrebu, kjer so pokojnico — edinko ugledne družine — položili na mrtvaški oder na Mirogoju. Pogreb bo jutri, v petek. — Desno: Reševalni avto iz Kranja s ponesrečenim trgovcem Štefanom Vedrino in pokojno Tildo Kohnovo pred hotelom Kazino na Jezerskem, kjer so gostje in domačini naložili cvetja in vence.

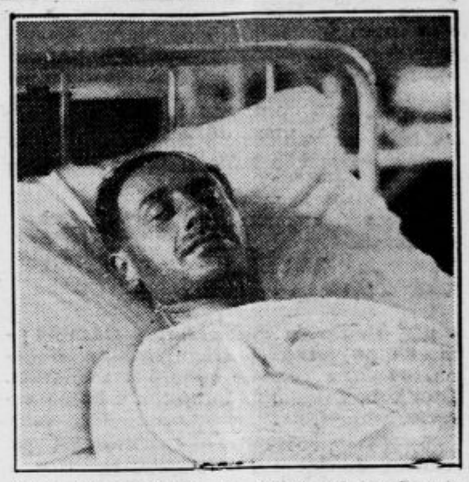

Oton Ebenspanger je edini od ranjencev izpod Grintovca ostal v oskrbi ljubljanske bolnišnice. Njegovo stanje je dobro.

Zlata Kontakova, — posnetek iz ljubljanske bolnišnice, ki pa jo je v torek zvečer že zapustila in je zdaj v oskrbi zagrebškega sanatorija.

Takšno naj bo življenje v koloniji!

Obisk pri ljubljanskih podmladkarjih na Vranskem

Vransko, sredi avgusta

Največjega priznanja in javne pohvale vredno delo naših humanitarnih ustanov je gotovo prirejanje otroških kolonij. Nemogoče je popisati veliko socialno vrednost tega požrtvovalnega prizadevanja. Čeprav je za prirejanje takih otroških kolonij treba žrtvovati raznim ustanovam poleg osebnih tudi velike gmotne žrtve, je uspeh gotovo tak, da odtehta te težkoče. Kam bi šli vsi tisti otroci, ki jih duše zidovi, prah in dolgočasje, po drugi strani pa jim preti telesna in duševna škoda, če se ne bi vsem tem nevarnostim odločno zastavila pota s tem, da jih za nekaj tednov ali mesec dni odpeljemo v naravo, kjer naj se pošteno razvedre, zbistre oči, izlečijo želodce, pretegnejo mišice in očistijo pljuča. Človeku se kar vzradosti srce, če pomisli, koliko jih je na Gorenjskem, Dolenjskem, Štajerskem in ob morju. In če še pomisli, da so vse te kolonije pod imenitnim vodstvom z zdravniško oskrbo, potem ostane za onega, ki ve, kaj vse to pomeni za starše, otroke, šolo in narod, *ena sama želja, da bi se take kolonije razvile v obsegu, ki bi lahko objel vse otroke, ki zaradi kakršnih koli okoliščin ne morejo biti deležni tega učinkovitega leka, čeprav so ga zelo potrebni.*

Zaradi velikega razmaha je dobilo tudi življenje v teh kolonijah dokaj svojsko obliko, ki najbolj odgovarja in zadošča končnemu smotru. Ni to življenje, kjer bi otroci počivali, jedli in spali ter čakali, da jim poteče odmerjeni čas. Izkoristiti je treba vsako minuto, da bo končni uspeh čim večji. Računati je treba s tem, da je odmerjeni čas kratek, da pa se da tudi v takem kratkem obdobju narediti veliko v splošno zadovoljstvo. Tako življenje in prizadevanje goji izmed mnogih že več let delujoča kolonija ljubljanskega krajevnega odbora podmladka Rdečega križa na Vranskem. PRK pod predsedstvom meščanskošolskega upravitelja Maksa Hočevarja prireja kolonijo že peto leto. Prvo leto se je vršila v Tržiču, ostala leta pa na Vranskem.

Posebej govoriti o lepotah in pripravnosti Vranskega in njegove okolice za take prireditve, je skoraj odveč. Že ko hodiš po stari rimski cesti, ki je vezala Oglej z Emono, Celeio in Petovio, proti Trojanam in se oziraš na visoke griče, ki stražijo stari rokovnjaški graben, ko se dolina vedno bolj zožuje in puščaš za seboj Limbarsko goro, radoveden ugibaš, kdaj bo konec te prirodne lepote. Radomlja te spremlja tja pod trojanske klance. Ob poti ti klopočejo mlini, nad njo pa se sklanjajo bogato obložena sadna drevesa. Cesta se dviga, dolina oži, stare in goste smreke postajajo vedno temnejše. Na vrhu te pozdravi prekrasna Izlaška dolina, ki jo na koncu zasloni Sv. Planina. Cesta se prelomi, pada. Znova te pozdravijo mlini in bele kmetije ob cesti. Ogneš se Babi in kmalu nato te pozdravi Ločica. Še malo in pred tabo se odpre Vranska dolina, po dolgem je zleknjen prijazni, lepi glavni trg.

Proti jugu ga straži 700 m visoki Zahomec, njemu nasproti pa se smeja na griču bela cerkvica Tabora, enega onih, kjer vsaka stopinja spominja na turško nadlego. V tem raju te pozdravi kopica mladih fantičev, veselih in razposajenih obrazov. Pod orehom pred staro pošto je mnogo prostora. Tam so prepregali v onih zlatih časih, ko še ni bilo železne kače in avtomobilov, pa tudi krize ne, konjsko vprego za današnji čas kaj romantično pošto. Namesto poštnega voza in potnikov je v orehovi senci 27 majhnih možakarjev, ki ob tihem godrnjanju želodčkov poslušajo starodavno orehovo povest. Pravkar so se vrnili z izleta. Vsak čas bo namreč poldne in iz kuhinje, kjer je nekoč sedela zanosita poštarica, že diši po dobrem kosilu. V kuhinji pripravljajo z največjo naglico. Dela je ogromno. 27 lačnih želodčkov nasititi ni lahka reč. Gospod Bučar, izvrsten kolonijski ekonom, je opravil svoje delo; prvakar je menda zaključil del dnevnih računov. Gospa Bučarjeva vneto pripravlja krožnike in pribor, vmes pa kako zabavno pove za veselo razpoloženje. Gospodična Minka Grčarjeva, imenitna kuharica, pa meša, pokuša, pristavlja in odstavlja, da jo je kar veselje pogledati...

Kosilo je gotovo. Gospod Miro Ungler, ki se učiteljsko udejstvuje samo v počitnicah in ki kot kolonijski prefekt čaka, kdaj bo to svojo velevažno funkcijo zamenjal z boljšo, je že spravil v vrsto in red vse čakajoče. Strumno so pravkar vkorakali v obednico, zavzeli svoja mesta in odmolili. Na mizo že romajo prvi krožniki.

Po tako imenitnem kosilu se prileže gotovo ura počitka. Zunaj je vroče. V četveroredih odkorakajo mladi junaki v šolo, kjer imajo prenočišče. Med potjo kakor na povelje pozdravijo vsakogar. Kar osupneš nad redom, ki vlada v spalnicah. Postelje so lepo urejene, stene okrašene z barvastim papirjem in zelenjem, na tabli pa te pozdravi napis:

»Dobrodošel nam je vsak,
kdor je poštenjak!«

Na mizi vonjajo ciklame. Po tleh ni smeti, v zraku ni prahu. Na vratih te pozdravlja v živih barvah dnevni red. Od pol 7. do 7. vstajanje. Potem dihalne vaje, molitev, čiščenje čevljev in obleke, umivanje, pospravljanje postelj in kovčegov, pometanje, zajtrk. Kaj zanimive so razne določbe: Vsaka stvar se izvrši na povelje. Pred in po zajtrku, kosilu in večerji molitev. Nihče ne sme ukazovati brez gospodove vednosti. Vrata se zapirajo tiho. Prepovedano je skakanje, kričanje in pretepanje. Z vsemi pritožbami se obračajte na gospoda učitelja! Na cesti je treba vsakogar vljudno pozdraviti in mu kar najlepše odgovoriti na stavljeno vprašanje.

Po kosilu jih vidiš, kako eni vneto pišejo na vse konce in kraje, drugi gimnasticirajo, tretji se zabavajo po svoji ženijalni podjetnosti, četrti se smejejo, na vsa usta. Dva rokoborca se skušata, kdo je močnejši v rokah, gospod Miro pa obvezuje, prevezuje in celi rane. Po vsem tem se prično vežbe za akademijo. Preden bodo odšli, hočejo pokazati Vrancem, da so fantje od fare in da nekaj znajo. Pravijo, da bodo deklamirali, peli, telovadili in meh za smeh odprli.

Dva sta pravkar s težavo prinesla ogromno košaro. Malica je v njej. To popoldne odidejo na Hekenberg in da ne bodo lačni, se je treba podpreti. Koliko so že obhodili! Na Taboru so igrali odbojko. Neki posestnik jim je dal na razpolago travnik za igrišče. V jamo Škadrovnico so legli in se čudili njeni podzemski lepoti. V gozd k Trem hrastom so hodili, kjer so bili za nekaj ur Indijanci in postavljali šotore. Na grad Žovnek so šli in se seznanili s celjsko zgodovino in na Sv. Joštu so žandarji lovili ravbarje in obratno. Strumno so se postavili v četverorede. Z ekonomom in prefektom na čelu so odkorakali po trgu do prvega ovinka seveda, kjer bodo postali prosti in bodo lahko z obema rokama objeli nebeško lepi svet gostoljubnih Vrančanov. Zvečer se bodo spet vrnili lačni in utrujeni, da bodo lahko ob pripovedovanju čudovitih storij gospoda Mira vsi kar po vrsti sladko zaspali.

Pogrešali bodo takega življenja. Kako ne, — sonca, zraka, vode, družbe, dobre hrane in prostosti ne bo več! Ostalo bo samo veselo upanje ,da se prihodnje leto najde še mesta za njihova mlada v bujni rasti sonca, zraka, vode in dobre hrane najbolj potrebna telesa.

Naše svetovne prvakinje so se vrnile

Omanova pripoveduje o bivanju v Londonu

Ljubljana, 16. avgusta

Majhni smo. Ne poznajo nas po svetu, temeljito poznavanje zemljepisja je menda samo pri nas — v modi. Prav dobro vemo, da Culukafri nimajo nič skupnega z Arabci, kakor nam je znano, da Kurd ali Perzijec nista iz istega lesa. Toda veliki narodi ne utegnejo iskati naše ime na zemljevidu. Zato pa so bolj vneti za sport. In ta, pravijo, zbližuje narode. Zmagovalci v sportu postanejo slavni in z njimi ves njihov rod. Ime države zmagovalcev se v novinah tiska debelejše in sploh...

Jugoslavija doslej ni pobirala lovorik svetovnih prvenstev. Proslavili smo se edino v telovadbi, in to prav temeljito. Pa le kdo bi bil verjel, da se bodo takoj za fanti uvrstile v svetovno prvenstvo tudi naša dekleta! In so se vendarle. V Londonu smo z njimi doživeli triumf. Naše vrle hazenašice, ki bi bile zaradi pomanjkanja denarja kmalu ostale doma, so pred mednarodnim forumom pokazale, da so na vsem svetu najboljše. V finalni tekmi za svetovno prvenstvo se je naši reprezentanci posrečilo, da je na nevtralnih tleh porazila Češkoslovaško s 6 : 4 in si priborila ponosni naslov svetovnega prvaka v hazeni. Ime Jugoslavije gre tokrat po svetu po zaslugi sedmih deklet. Hvala, zdravo hazenašice!

Včeraj zjutraj se je naša reprezentanca vrnila iz Londona. Dostojno smo jo sprejeli na kolodvoru. Vrstili so se nagovori. Tudi zastopnik mestne občine, gospod podžupan, se je oglasil. Dve od skupine sta izstopili, druge so nadaljevale pot v Zagreb. Fanči *Bernikova* in Anica *Omanova* sta igrali v Londonu z najboljšim uspehom. Ni bilo časa, da bi ju ustavili na kolodvoru — preveč sta bili utrujeni. Prenaporno je bilo potovanje. Samo eno željo sta imeli: — v posteljo! Torej pri belem dnevu: lahko noč. Ali novinarji imajo potrpljenje. In četrtek tudi še ni poslednji dan v tednu.

— Čestitam! se je zatorej danes oglasil naš poročevalec pri Omanovi na stanovanju v Tavčarjevi ulici. — Takoj in brez nagovora: Kako je bilo?

— Ooh! se je od strahu zdrznila Omanova; toda pogumna kakor je, se je neverjetno hitro znašla in — konec koncev — o Londonu se vendarle da marsikaj povedati. Kar čujmo!

— Ko je tehnični referent določil reprezentanco, je šlo zares. Dva skupna treninga smo imele, še prej pa smo porazile Poljakinje. Zadnjič so nas preizkusili v Bosanskem Brodu, kjer smo igrale proti Marsoniji. Vse te priprave so dobro uspele, zadovoljni so bili z nami. Čakale smo na dan odhoda. Izpopolnjevala sem si znanje angleščine. Naenkrat je prišel od nekod glas, da ostanemo doma — ni denarja! Zbogom London! Naposled se je savezu le posrečilo dobiti 10.000 Din posojila. V petek 3. t. m. sva z Bernikovo prejeli brzojavno obvestilo, naj nemudoma odpotujeva v Zagreb. Tam smo ostale vse članice ekipe v soboto in nedeljo. Dobile smo za pot posebne bele obleke z vpletenimi narodnimi motivi. Dejali so nam, da jih moramo nositi ob vsaki priliki in da naj večerne toalete pustimo lepo doma. V ponedeljek 6. t. m. smo ob 17.40 z monakovskim brzovlakom zapustile Zagreb. Vodil nas je I. tajnik saveza g. Furman. Nabito polno je bilo v 3. razredu, o spanju sploh ni bilo govora. V Kelmorajnu, kjer je bilo treba presedlati na drugi vlak, smo prvič večerjale, sicer se pa ne morem pohvaliti, da bi nas mastili. V sredo zjutraj smo bile v Ostendu. Opoldne smo se vkrcale na parnik, ki nas je po mirnem morju v treh urah pripeljal v Dover. Tu sta nas sprejela nepoznan gospod in neka dama. Bila sta edina znanca, ki smo ju poslej videli ves čas našega bivanja v Londonu. Nobene žive duše ni bilo blizu. Tudi naš potni maršal je hodil največ svoja pota.

— In sprejem in življenje v Londonu?

— Sprejem?... Ves čas potovanja nismo niti za trenutek zatisnile oči. V torek ob 18. smo bile v Londonu. Na kolodvoru se je trlo ljudi, v roke so si segali — za nas se ni zmenil nihče. Londonski promet! V Ljubljani smo vaščani. Namestili so nas v hotelu »Great-Central«, kjer so bile že zbrane tekmovalke vseh tekmujočih držav. Pravi Babilon. Ogromen, prvovrsten hotel. V Ljubljani nimamo take palače. Po večerji smo takoj legle spat. Oh, kako se je prileglo! Do smrti smo bile utrujene.

— Pa ste že drugi dan igrale?

— Drugi narodi so bili že več dni v Londonu, me smo prispele zadnji trenutek, ko so že mislili, da nas ne bo. Čehinje so nas v četrtek prišle obiskat. Objemale so nas. Dopoldne smo si brez vsakega spremstva nekoliko ogledale glavne ulice. Z nami je bil edino poljski sodnik, ki je popoldne sodil našo tekmo, pan Lipinski. Ob 14. smo morale na stadion k svečani otvoritvi. S podzemsko železnico smo pribrzele tjakaj. Ogromen je ta stadion. Prostora ima za 100.000 gledalcev. Ob 14.30 se je začel otvoritveni sprevod. Navzočih je bilo 10.000 gledalcev, med njimi zastopniki oblastev in dvora. Po abecednem redu so prikorakali narodi, me takoj za Japonkami. Našo trobojnico je nosila Cimpermanova, desko z napisom države pa Lovrenčičeva, ki je šla z nami za rezervo. Gledalci so se v stadionu čisto zgubili in je bil videti skoro prazen.

— Kako ste igrale?

— Takoj po defileju, so se pričele svetovne ženske igre. Nastopile smo v postavi: Cimperman, Bernik, Čuvaj, Oman, Bobinski, Kunstek, Tonković. Naša zmaga je bila popolnoma zasłužena. Bile smo navzlic silni utrujenosti boljše od Čehinj. Poljski sodnik je bil zelo slab in desetkrat boij nervozen kakor me. Naša kapetanka je ves čas protestirala. Po tekmi nepozaben trenutek? na jamboru je zaplapolala ponosno naša trobojnica, nižje pod njo pa češkoslovaška zastava. Godba je gromko zaigrala našo himno. Jokale smo, nič me ni sram povedati.

— Kaj pa Angleži?

— Zelo so bili zadovoljni. Kritika je bila polna hvale. Neki list je po tekmi prinesel karikature vseh igralk. Pod slikami svojevrstne opazke. Evo, preberite jih: »Včeraj se je igrala tudi hazena. Ne! Hazena ni pomada za obraz, niti morebiti nova članica ruskega baleta. Hazena je igra! In tako, kakor jo igrajo dame iz Jugoslavije, je hazena nevarna — za sodnika. Osebno se ne razumem na hazeno, sodim pa, da so jugoslovenske dame bile prepričane, da sodnik razume še manj. Pri otvoritvi so spustili goloba miru. Ako bi se moral kdaj pokoriti za svoje grehe in soditi hazensko tekmo, ne bi tvegal ničesar. Seboj bi vzel golobnjak in — puško!«

— Vidite, o Angležih pravimo, da so silno resni, pa so vsa sportna ali druga poročila pisana v tem smislu. Imajo pa humorja in zbadljivosti več kakor mi... — In po tekmi?

— Prijateljstva s Čehinjami je bilo konec. Zveste, najzvestejše so nam ostale edino Japonke. Z njimi smo bile vedno skupaj. Govorile smo po naše, one pa po svoje in še z rokami smo si pomagale. Neverjetno dobro smo se razumele. Medsebojno smo menjavale vse: znake, drobnarije in celo obleke. Čudežna je beseda »čenč« (change = menjava) in tako smo se sporazumele in »čenčale«... Za naše obleke so nam ponujale imenitne kimone!

— Kaj pa zabave?

— Po tekmi so tovarišice zvečer šle v varieté. S Fančko sva pa ostali v sobi, ker nisva imeli — večernih oblek. Prav tako nisva mogli biti na banketu, ki mu je prisostvovala vsa angleška aristokracija. Ni bilo lepo od tovarišic, da so naju glede obleke — prevarile... Drugi dan je bil ogled mesta z avtobusi, popoldne so nas povabili v najodličnejši angleški klub, kamor ima dostop le najvišja aristokracija. Bajni prostori so to, obsežni kakor tivolski park. Priredili so nam čajanko. *Godba je igrala našo himno.* V soboto popoldne spet defile na stadionu in nato propagandna *tekma s Poljakinjami*, katerim smo posodile Gršetićevo in Lovrenčičevo. Čeprav smo bile od prve tekme silno utrujene in nismo hotele igrati, so nas Angleži pregovorili. *Zmagale smo s 6 : 5!* Izvrstna je bila Gršetićeva v golu. Zvečer banket, brez mene in Fanči. V nedeljo ogled mesta, popoldne v Windsor Castle, kraljevski dvorec dve uri od Londona. Povsod so nas prijazno sprejeli, Angleži so sploh izredno postrežljivi in vljudni. V ponedeljek smo si ogledale velikanski muzej, popoldne pa smo odpotovale po isti poti nazaj, kakor smo prispele v London. Ponovno brez spanja.

— Sicer pa moram povedati, da londonsko vreme ni za nas. Ves čas je po malem deževalo. Prav pošteno nas je zeblo, ker smo bile letno oblečene. Tekma s Čehinjami je bila najtežja, kar sem jih igrala. Vse igralke so bile proti tekmi s Poljsko, ker smo bile preveč utrujene. Lepo je bilo v Londonu, še lepše bi bilo, pa nam niso dali razen dveh šilingov nobenega denarja. Z vodjo potovanja nismo bile zadovoljne. Ni se menil za nas. Pritožile se bomo na savez. Zanimalo Vas bo, da so Angleži kaj pak mislili, da smo Čehinje in jim ni šlo v glavo, kako da igrata dve družini istega naroda finalno tekmo za svetovno prvenstvo. Prav s težavo smo jim pojasnili, da smo Jugoslovenke in ne Čehinje. Še vedno nisem prepričana, da zdaj vedo, kje je Jugoslavija in kje Češkoslovaška. Nu, svetovno prvenstvo pa le imamo...

Ko mi je še pokazala zlato spominsko kolajno z napisom »Women's World Games, London 1934« (svetovne ženske igre), je bilo zanimivega razgovora konec.

Hazenska družina Jugoslavije, ki si je priborila svetovno prvenstvo v hazeni. V družini so tri Ljubljančanke: Bernikova (tretja od leve), Omanova (šesta) in Cimpermanova (prva od desne).

Samo še danes, nepreklicno zadnjikrat ob 4., 7.15 in 9,15
BOMBA SMEHA
Paul Hörbiger, P. Heidemann.
Elitni kino Matica
Telefon 21-24
Temperamentna in šarmantna
FRANČIŠKA GAAL
To je dekle, ki ima res papriko. Oglejte si film
„PAPRIKA“

Nosečim ženam in mladim materam pomore naravna »Franz Josefova« grenčica do urejenega želodca in črevesja. Glavni zastopniki modernega zdravilstva za žensko so preizkusili, da »Franz Josefova« voda v največjih slučajih učinkuje hitro, sigurno in brez bolečin. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Brzopotezni šahovski turnir

Maribor, 16. avgusta

Po zaključenem mednarodnem šahovskem turnirju je bil brzopotezni šahovski turnir, ki so se ga udeležili Stupan, Pirc, Vidmar, Menčikova, Rejfiř, dr. Astaloš, Steiner in Ostanek. Kot zmagovalec je izšel iz turnirja dr. Astaloš,, ki je dosegel šest in pol točke, dočim so dobili Steiner 6, Menčikova 4, Pirc 3 in pol, Rejfiř 3, Vidmar 2 in pol, Stupan 2 in Ostanek pol točke. Dr. Astaloš, dr. Drezga in Vidmar so se takoj po turnirju odpeljali iz Maribora, Menčikova, Spielmann, Steiner in Rejfiř pa z včerajšnjim popoldanskim brzovlakom proti Dunaju.

Kasaške in galopne dirke na Bledu

priredi »Kolo jahačev in vozačev v Ljubljani«
v nedeljo 19. avgusta ob 15. v Zaki na Bledu.
Stave na konje.
Tekmovali bodo najboljši konji.
6667

Smrt Vladimira Durova

Ljubljana, 16. avgusta.

V Moskvi je umrl v starosti 72 let Vladimir Leonidović Durov, pred vojno po vsej Evropi nenavadno popularni krotilec živali, ki je gostoval pri vseh velikih cirkusih ter si povsod, kjer je nastopal s pestrimi skupinami raznih živali, zagotovil trajen spomin. V naših krajih je bil s svetovnim cirkusom Barnuma in so listi mnogo pisali o njegovih nastopih. Še več, kakor so pisali, pa so ljudje povsod ugibali o slavnem krotilcu. Splošno se je govorilo in bo najbrže tudi res, da je bil Durov potomec neke stare ruske plemiške rodbine, da je imel akademsko izobrazbo ter da je razočaran nad družbo, v kateri je živel, odšel v svet ter se nekje v Ameriki in v Afriki pričel ukvarjati z živalmi. Kot krotilec je bil nedosegljiv, pridobil pa si je tudi velik sloves kot pisatelj. Z velikimi cirkuškimi podjetji se je po nekaj letih nenadoma vrnil tudi v Rusijo in so mu že prvi nastopi pridobili nenavadno popularnost. V cirkusih pa je uprizarjal tudi s svojimi živalmi komične skupine in vsi taki nastopi so imeli najostrejšo satirično ost, kar je Durovo popularnost seveda silno dvignilo, raznim ruskim oblastnikom pa povzročalo mnogo jeze. Baje je znal z raznimi živalmi izborno karikirati oblastnike in dostojanstvenike.

Nekaj podobnega in še hujšega pa je Durov uprizoril pri nekem gostovanju v Berlinu. Ko je publiko navdušil z raznimi skupinami divjih in mičnih ukročenih živali, se je pojavilo v areni veliko prase, kateremu je Durov dajal na glavo najprej klobuk, potem cilinder, kapo, malo čepico in še razna druga pokrivala. Prase je s komičnim ogorčenjem vse to odklanjalo in ko so se igralci najbolje zabavali, se je Durov glasno zasmejal, udaril z roko po čelu ter potegnil izpod svojega stola — pravo prusko čelado. Ko je dal čelado prešiču na glavo, je prešič zadovoljno krulil in cmokal ter ponosno odkorakal s čelado na glavi. Durov se je gledalcem poklonil in dejal: »Ach, ja, ich habe nicht geahnt, was er will! Aber er will Helm! Ja, ja, Wilhelm!« Po cirkusu je zaoril smeh, takoj po predstavi pa so se pri Durovu oglasili oblastni organi ter mu sporočili ukaz »z najvišjega mesta«, da ne sme več nastopiti v Nemčiji.

Med vojno je bil Durov nekje v Ameriki, po vojni pa se je vrnil v svojo domovino in ni več nastopal zaradi starosti.

OBČUTEK ZANESLJIVOSTI
in dovršene negovanosti imajo one gospe, ki uporabljajo za svojo intimno toaleto preizkušeno sol za izpiranje ISLA-Spülsalz, proizvod solnika Bad Ischl. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.
Paracelsus k. d., ZAGREB 3.

Domače vesti

• **Častniki iz 24. letnika vojne akademije.** V sredo so se v beograjski cerkvi Aleksandra Nevskega zbrali častniki iz 24. letnika vojne akademije ter počastili spomin svojih pokojnih tovarišev. Pred 40 leti je iz 24. letnika vojne akademije izšlo 57 častnikov. Živi jih še 23, v aktivni službi pa sta samo še dva: vojni minister armijski general Milan Milovanović in brigadni general Nikolaj Deroko, načelnik inženjerskega oddelka pri vojnem ministrstvu. Med pokojnimi so tudi štirje poveljniki polkov, ki so padli v svetovni vojni.

• **Smrt slivniškega junaka.** V Ivanjici je umrl 76letni Milivoj Kušić, daleč naokrog znani junak iz bitke pri Slivnici. Njegovo veliko junaško delo je bilo važen dogodek l. 1888. in kralj Milan je Kušića, ki je bil redov, osebno odlikoval ter povišal za narednika. Pri vsej svoji popularnosti pa je slivniški junak umrl v revščini.

• **Jurčičeva proslava v Rušah.** Sokol Ruše je preložil uprizoritev ljudske igre »Deseti brat«, ki jo prireja v proslavo 90letnice Josipa Jurčiča, na nedeljo 19. t. m. na letnem gledališču ob 16. uri.

• **Kongres veterinarjev.** Jugoslovensko veterinarsko društvo bo priredilo svoj letošnji kongres v Sarajevu, in sicer 2., 3. in 4. septembra. Na kongresu bodo razpravljali udeleženci o raznih stanovskih zadevah, na dnevnem redu pa so tudi važna strokovna predavanja, tako n. pr. o pobijanju svinjske kuge in o vlogi veterinarske stroke v našem narodnem gospodarstvu. Veterinarjem, ki so v državnih službah, je odobren primeren dopust zaradi udeležbe na kongresu, prometno ministrstvo pa je odobrilo vozne olajšave, in sicer 75-odstotni popust državnim veterinarjem, ostalim udeležencem kongresa pa 50odstotni popust. Kongresu bodo prisostvovali kot gostje tudi predstavniki bolgarske veterinarske zveze iz Sofije, ki bodo že konec tega meseca prispeli v Beograd.

• **Glavna skupščina JUU v Beogradu.** Opozarjamo udeležence glavne skupščine, da si morajo poleg voznega listka nabaviti pri železniški blagajni tudi posebne legitimacije po 5 Din. Te legitimacije morajo dati overoviti pri povratku pri železniški blagajni v Beogradu. Udeleženci iz dravske banovine odpotujejo 17. t. m. ob 9. uri zjutraj iz Ljubljane.

• **Sprejem v finančno konceptno službo.** Finančno ministrstvo sprejme v finančno konceptno službo 30 (trideset) pripravnikov, ki imajo diplomo pravne ali ekonomsko - finančne fakultete. Kandidati morajo biti jugoslovenski državljani in morajo izpolnjevati vse pogoje uradniškega zakona. To dokažejo z izvirnimi listinami po paragrafu 3. uradn. zakona, katere morajo priložiti svojim lastnoročno napisanim, s 5 dinarjev kolkovanim prošnjam. Prošnje je predložiti občemu oddelku finančnega ministrstva v Beogradu najkasneje do 1. septembra 1934. Prošnje se morajo predložiti tudi preko dravske finančne direkije v Ljubljani. — Ne bodo se upoštevale prošnje, ki bi bile vezane glede kraja postavitve ali sicer na kak pogoj. Sprejeti kandidati se postavijo za uradniške konceptne pripravnike pri finančnih direkcijah. Že doslej vložene prošnje se bodo obravnavale le, če prosilec z novo vlogo izrečno zaprosi, da se njegova prejšnja prošnja obravnava v smislu tega natečaja.

• **Na državni realni gimnaziji v Kranju** se pričnо popravni izpiti 25. t. m. ob 8. po sporedu, ki je pritrjen na razglasni deski. Vpisovanje za šolsko leto 1934-35 bo 1. septembra dopoldne od pol 8. ure dalje za I. razred, 3., 4. in 5. septembra pa za ostale razrede. Otvoritvena služba božja bo 10. septembra ob 8. v gimnazijski kapeli. Podrobna navodila so objavljena na razglasni deski.

• **Naročajte Zbrano delo dr. Franceta Prešerna!** Za letošnji božič izide v založbi Tiskovne zadruge dolgo pričakovana monumentalna izdaja Zbranega dela dr. Franceta Prešerna v redakciji univ. prof. dr. Fr. Kidriča. Izdaja bo obsegala dve knjigi na več ko 800 straneh, ki izideta hkratu. Poleg Prešernovega celotnega dela s korespondenco in drugim gradivom bo vsebovala urednikov obsežen uvod in izčrpen komentar. Format je bil za to zbirko posebej določen, oprema bo nad vse skrbna in okusna. Tako bomo dobili za letošnji božič tako izdajo Prešerna, kakršna doslej ni bila mogoča: k nji je pripomoglo delo celih generacij, zlasti pa delo naših sodobnih prešernoslovcev, med katerimi zavzema urednik novega Prešerna vodilno mesto. Ni treba posebej opozarjati na izreden literarni in splošno - kulturni pomen te izdaje Prešerna, ki bo najpopolnejša in za dolgo časa definitivna. Prešeren v tej izdaji spada v knjižnico vsakega prijatelja domače književnosti, brez njega ne bi smela biti nobena družinska knjižnica. Kdor le malo ljubi slovensko knjigo, bo naročil tega Prešerna! Opozarjamo, da se Zbrano delo dr. Franceta Prešerna lahko še vedno naroči v subskripciji, in sicer broš. izdaja po 12.50 dinarjev, v platno vezana po 14.50 Din in v polusnje po 15.50 Din na mesec, v 12 mesečnih obrokih. Založba bo izdala samo omejeno število izvodov, ki pridejo na knjižni trg, in bo v primeri s ceno za naročnike znatno dražje. Zato si takoj naročite Zbrano delo dr. Franceta Prešerna. Naročila sprejema Tiskovna zadruga v Ljubljani.

• **V založbi Učiteljske tiskarne ste izšli knjigi:** Rudolf Južnič: Francoska vadnica III. in IV. letnik.

• **Popularni ljudski vlaki na morje.** Generalna direkcija državnih železnic uvede z Jadransko plovidbo v nedeljo 19. t. m. ljudski vlak Zagreb - Sušak in nazaj in parnik do Novega. Parnik odpluje za Novi s Sušaka ob 11.45 in se vrne na Sušak ob 19.30. Povratek s Sušaka v Zagreb je ob 20.35, prihod v Zagreb ob 2.30. Vlak pojde iz Zagreba ob 5. zjutraj. Vožnja tja in nazaj stane v III. razredu 47 Din, v drugem razredu 85 Din. Parnik od Sušaka do Kraljevice velja tja in nazaj za vse razrede 12 Din, do Novega 20 Din. Vozni listki se dobe na zagrebški železniški postaji, za parnik pa pri »Putniku« v Zagrebu. Vozni listki imajo na hrbtni strani število voza in mesta, ki ga mora potnik zasesti. Drugi listki ne bodo veljali.

• **Smederevska vinogradniška zadruga** se pripravlja na proslavo 25letnice svojega obstoja in uspešnega delovanja. Svoj jubilej bo proslavila tudi z razširitvijo in preureditvijo svojega lepega zadružnega doma. V veži preurejenega doma bo plošča z imeni vseh ustanoviteljev zadruge, ki so dali tudi drugim krajem pobudo za zadružno udejstvovanje.

• **Vsestranski napredki Kragujevca.** V 12 letih je bilo v Kragujevcu zgrajenih 1338 novih poslopij, v katerih je na razpolago 1400 družinskih stanovanj. Te zgradbe predstavljajo vrednost od 50 milijonov dinarjev. Razveseljivi so tudi napredki na socialnem in zdravstvenem področju. Tako

»Neki gospod Gran«??

ima Kragujevac dom za revne starce, dom narodnega zdravja, šolsko polikliniko, ambulance okrožnega urada in občine ter otroško zavetišče, ki ga je zgradila mestna občina.

• **Najstarejše beograjsko pokopališče** odkopavajo delavci, ki urejujejo kanalizacijo v Brankovi ulici. Pri kopanju so delavci po vrsti odkopali več okostnjakov. Tekom enega dneva so jih spravili na dan že preko 30. Okostnjaki so ležali v ravni vrsti, niso pa našli nobenih predmetov, iz katerih bi mogli sklepati o starosti teh posmrtnih ostankov. Zgodovinarji so prepričani, da so po naključju odkopali najstarejše beograjsko pokopališče iz dobe, ko je bil Beograd še turško mesto.

• **Zopet požar na Dravskem polju.** V noči na praznik okoli polnoči je nastal ogenj na gospodarskem poslopju posestnika Antona Bombeka v Stražgojncih pri Cirkovcih. Gospodarsko poslopje, ki je bilo polno poljskih pridelkov, je bilo hipoma v plamenih. Ostalo je le golo zidovje. Poleg pridelkov je zgorelo tudi vse gospodarsko orodje. Na pomoč so prihiteli gasilci iz Cirkovca, ki so ogenj omejili in obvarovali pred požarom stanovanjsko poslopje. Škoda znaša 30.000 Din. Sumi se, da je bil ogenj to pot podtaknjen in vodijo orožniki iz Cirkovcev strogo preiskavo.

• **Huda nesreča v kamnolomu.** Nad Rudniku pri Gornjem Milanovcu je v kamnolomu eksplodirala mina, ko delavec Savo Ristović še ni bil gotov s pritrjevanjem vžigalne vrvice. Nesrečneža je strašno razmesarilo in obžgalo. Umrl je takoj, ko so ga prinesli v bolnišnico. Zapustil je ženo in troje otrok. Kakor so pozneje ugotovili, se je strašna nesreča pripetila zaradi tega, ker je bilo razstrelivo pokvarjeno.

• **Nevarna eksplozija v čolnu finančne straže.** V gruškem pristanu se je pripetila nevarna eksplozija v motornem čolnu finančne kontrole, ki je priplul k pregledu parnika »Zagreb«. Ko je motorni čoln pristajal, so iz motorja padle iskre v posodo bencina ter ga vnele. Pri eksploziji je bil občutno poškodovan strojnik, v veliki nevarnosti pa je bila vsa posadka, ker je bilo v bližini še več posod z bencinom in oljem.

• **Nič ji ne pomaga, če se še bolj drži in skriva** — umazanost v perilu. Bela in gosta pena Zlatorogovega mila jo gotovo najde, raztopi in odplavi. Zato vse vpitje nič ne pomaga: Kdor hoče poceni prati in imeti belo in duhteče perilo, mora prati z Zlatorogom! V Zlatorogu tiči vsa tajna in umetnost imeti snežno, belo in trdno perilo. Gospa, poskusite tudi Vi prati z Zlatorogovim milom in kmalu bosta nerazdružljiva prijatelja. Zlatorogovo milo je res dobro in domače. Zato zahtevajte pri svojem trgovu le Zlatorogovo milo!

• **Obiedele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.**

Samo še danes nepreklicno zadnjikrat ob 4., 7. in 9. zvečer.

„Prebujene strasti“

Prva dekliška ljubezen. To je film deklet, sporta, ljubezni in svobode v prosti naravi. Veselje in žalost dekleta, ki je v ljubezni šlo predaleč...

Običajna nizka vstopnina Din 4.50 in 6.50.

»ZVOČNI KINO DVOR«
Telefon 27-30

Iz Ljubljane

u— **Za nov šolski vrtec.** V Spodnji Šiški namerava ustanoviti šolski odbor s pomočjo mestne občine šolski vrtec, ki je za ta okraj nujno potreben. Starši, ki se za to zanimajo, naj se javijo v petek, soboto ali nedeljo od 9. do 11. v pisarni šolskega upraviteljstva na VI. deški šoli v Šiški, v svrho pogovora in dogovora.

u— **V vodo je padla.** Na Grudnovem nabrežju so se včeraj zjutraj igrali otroci. Med njimi je bila tudi 4 in polletna Sonja, hčerka trgovskega sluge Valentina Frühstücka iz Hrenove ulice 11. Poleg je bil tudi njen starejši bratec Bogomir. Vendar mu je Sonja ušla izpred oči. Skobacala se je na moker tram zatvornice, kjer ji je spodrsnilo. Padla je v vodo. Otroci so pričeli kričati in vpitje je privabilo neke pasante. Takoj sta skočila za otrokom v vodo dijak Ivan Kokoravec in elektromonter August Čpavec, otegnila sta deklico iz vode in jo nepoškodovano izročila v varstvo materi, ki je bila medtem že obveščena o nesreči.

„Hubertus“ domače milo, da lepo belo perilo

u— **Umrla je gospa Jerica Cimpermanova.** Pogreb blage matere bo danes ob 16. s Tržaške ceste 5 k Sv. Križu. Lep ji bodi spomin, žalujočim iskreno sožalje!

u— **Trije poškodovanci.** Krojaški pomočnik 31letni Franc Majdič, zaposlen v Ljubljani, stanujoč pa v Mengšu, se je peljal včeraj dopoldne po Tyrševi cesti s kolesom domov. Na križišču Tyrševe in Bleiweisove ceste pa mu je pripeljal nasproti avtomobil, ki se mu Majdič ni mogel ogniti. Avto je zavozil vanj in ga zbil po tleh. Majdič je dobil poškodbe po vsem telesu in je obležal nezavesten. Hudo je trpelo tudi njegovo kolo. Poškodovanca so z reševalnim avtom spravili v bolnišnico. Z Bleda so prepeljali včeraj v bolnišnico 23letno služkinjo Jerico Justinovo, doma iz Spodnjih Gorij. Tudi njo je na cesti podrl avto in je Justinova dobila hujše notranje poškodbe. — V Dobrunjah pod Ljubljano je nastal prepir med dvema hlapcema. Nasprotnik 19letnega Leonarda Lotriča je naenkrat potegnil samokres in ga ustrelil v glavo. K sreči ga je le lažje ranil. Lotriča so morali vendarle spraviti v bolnišnico, dočim nepremišljenega strelca zaslišujejo orožniki.

Primarij dr. L. JEŠE
ne ordinira od 18. avgusta do 2. septembra. 6727a

u— **Avtobusni izlet k Bohinjskemu jezeru** priredi SPD Ljubljana kot dosedaj v nedeljo dne 19. t. m. Odhod iz Ljubljane ob 4. 15 zjutraj v Tavčarjevi ulici izpred kavarne »Evrope«, povratek od hotela »Zlatorog« ob 19.30. Cena vožnje za člane SPD 47 Din, za nečlane 55 Din. Preskrbite si sedeže najdalje do sobote opoldan v društveni pisarni SPD, v palači Grafike na Masarykovi cesti.

u— **Udobno prenočevanje nudi zelo ceneno hotel Slon.**

Iz Celja

e— **Šahovski turnir.** Danes bo odigrano zadnje kolo šahovskega turnirja za prvenstvo Društva jugosl. akademikov v Celju. Turnir bi bil moral biti zaključen že v ponedeljek, vendar pa zaradi zaposlenosti in obolelosti nekaterih igralcev to ni bilo mogoče. Po petem kolu je odstopil tov. Albin Dobrajc, tako da je ostalo le osem igralcev. Vodstvo turnirja je prevzel zaradi reda in discipline društveni predsednik tov. Vladimir Černigoj. Navajamo še neobjavljene rezultate: 6. kolo: Peterman 4 in pol, I. Marek, Povoden 4 (1), Šmigovc 3 (1), E. Marek 2 (1), Diehl 1 in pol (1), Gorinšek 1 (2), Ogrizek 0 (1). 7. kolo: Povoden 5, Peterman 4 in pol, I. Marek, E. Šmigovc 4, Diehl, Gorinšek 2 in pol, E. Marek 2, Ogrizek 1 in pol. 8. kolo: Povoden 6, Šmigovc 5, Peterman 4 in pol, I. Marek 4, Diehl 3 in pol, Gorinšek 2 in pol (1), E. Marek 2 (1), Ogrizek 1 in pol.

Motnje v želodcu in črevesu, ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo »Franz Josefove« grenčice.

e— **Za »Sleherni ka«** z gostovanjem Narodnega gledališča iz Ljubljane se dobijo že vstopnice v knjigarni »Domovina«, in sicer sedeži po 20, 15 in 10 Din, stojišča po 5 Din. Že sedaj prosimo uprave okoliških letovišč in zdravilišč, da priporočijo obisk predstave svojim cenjenim gostom.

e— **Iz finančne službe.** Upokojen je davkar VIII. pol. grupe Žumer Maks pri davčni upravi v Celju.

e— **Plavalne tekme celjske sokolske župe,** ki bi bile morale biti na praznik 15. t. m. dopoldne v Št. Pavlu pri Preboldu, so bile zaradi neugodnega vremena preložene na poznejši čas.

e— **Žrtve nesreč.** V ponedeljek je padel 51letni poštni kontrolor v p. Rupert Tručl v Radečah pri Zidanem mostu na sprehodu tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. Na Teharju je v ponedeljek mlatilnica zgrabila 18letnega dninarja Franca Tanška za levo roko in mu zmečkala dva prsta. V sredo je padla 21letna posestnikova hči Ivanka Vorčnikova z Dobrne s kolesa in si zlomila desno roko. Vsi ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnišnici.

e— **Kino Union.** Danes ob 16.15 in 20.30 zvočni velefilm »Fra Diavolo« in zvočna predigra.

Iz Maribora

a— **III. Mariborski teden.** Zaradi nestalnega vremena je preložen ves spored, ki bi se moral izvesti v sredo, 1. t. m. na nedeljo dne 19. t. m., in sicer: veslaške tekme na Dravi, mednarodne plavalne in skakalne tekme na Mariborskem otoku, velika ljudska veselica, nastop akrobatov na visoki žici in ogromen ognjemet na Mariborskem otoku. Vse prireditve se bodo vršile v povečanem obsegu.

a— **Odkritje spomenika Dušanu Gorupu.** V Srednjo vas je odpotovala deputacija Sokola Maribor - matice, ki bo prisostvovala slovesnemu odkritju spomenika na

»Neki gospod Gran«??

grobu v Triglavskem pogorju smrtno ponesrečenega visokošolca in vnetega Sokola Dušana Gorupa. Pred letom se je Dušan Gorup smrtno ponesrečil na planinah in so ga pokopali v Srednji vasi. Slovesnemu odkritju spomenika bodo prisostvovale tudi delegacije drugih sokolskih društev, zlasti ljubljanskega Sokola, ki si je skupno z mariborskim nadel nalogo ovekovečiti spomin svojega zvestega brata Dušana Gorupa.

a— **Predstava »Desetega brata« v Rušah** se je morala preteklo nedeljo zaradi neurja odpovedati in se bo vršila to nedeljo ob 16. v proslavo 90letnice rojstva Josipa Jurčiča. Del čistega dobička je namenjen za Jurčičev spomenik. »Desetega brata« je dramatiziral za gledališče v naravi domačin diletant Franjo Sornik in Rušani smelo trdimo, da je to najbolj posrečena dramatizacija Jurčičevega romana. Opozarjamo že sedaj vse vnete obiskovalce ruškega letnega gledališča na ugodne zveze z vlaki iz Maribora in Koroške v obeh smereh. Sedeži imajo enotno ceno 8, stojišča 3 Din. Prostora je za nad 1000 oseb.

a— **Zabavno komedijo »Kulturna prireditev v Črni mlaki«** ponove v soboto, 18. t. m. ob pol 21. na otroškem igrišču v mestnem parku. Nepreklicno zadnja uprizoritev tega dela pa bo v nedeljo 19. t. m. ob 16. (4.) uri na istem prostoru. Ta predstava je pred vsem namenjena okoliškemu občinstvu. Pri obeh predstavah so cene globoko znižane. Cene sedežem: 20, 15, 10 in 8 Din, stojišča so po 6 in 4 Din. Zunanjiki lahko naroče vstopnice po dopisnici, naslovljeni na »Narodno gledališče« v Mariboru. Predprodaja vstopnic pri gledališki blagajni (telefon 23-82).

a— **Gradnja železniškega postajališča na Teznem.** Odbor za gradnjo postajališča na Teznem je marljivo na delu. Zadnje seje se je udeležil tudi narodni poslanec g. Krejči, ki je zastopnikom občin obrazložil ovire, ki so zakrivile, da se je tako dolgo zavleklo dovoljenje za gradnjo postajališča. Z zadovoljstvom je bilo sprejeto njegovo poročilo o vseh korakih, ki jih je storil doslej za hitro realizacijo načrta, zlasti pa z izjavo, da ni pri kompetentnih ministrstvih glede dovoljenja za gradnjo prav nobenih zadržkov več. Dovoljenje bo prispelo najkasneje konec tega meseca. Prihodnja seja odbora bo v nedeljo 19. t. m. ob 10. uri.

a— **Nesreča.** V Vukovskem dolu je doletela 4letnega oskrbnikovega sina Franca Praha hujša nesreča. Deček je hodil okrog slamoreznice in prišel po neprevidnosti preblizu rezilu, ki mu je odrezalo mezinec na levi roki. Hujše poškodbe je dobil tudi na drugih prstih. Pri sekanju drv se je hudo vsekal v Stari vasi 17letni hlapec Franc Kirbiš. Sekira se mu je zarila v levo koleno in mu ga razklala. Na Pobrežju je prišla pod voz 19letna delavka Tončka Spindlerjeva. Dobila je hude notranje poškodbe. V Dobrovcih pa si je pri padcu razbila spodnjo čeljust 11letna posestnikova hčerka Francka Artičeva. Vsi ponesrečenci se zdravijo v mariborski bolnišnici.

Repertoar

MARIBORSKO GLEDALIŠČE.

Sobota, 18. ob pol 21. v Mestnem parku: Kulturna prireditev v Črni mlaki. Znatno znižane cene od 20 do 4 Din.

Nedelja, 19. ob 16.: Kulturna prireditev v Črni mlaki. Znatno znižane cene od 20 do 4 Din. Zadnjič.

Iz življenja na deželi

Iz Kranja

r— **Zvočni kino v Narodnem domu** predvaja velesenzacijo: film o svetovnem prvenstvu v boksu Baer : Carnera. V dodatku: Smuški skoki v Planici in dve Szöke Szakall šaloigri.

JESENICE. Sokolsko društvo na Jesenicah in osobje kurilnice drž. železnice na Jesenicah se poslovi od svojega brata, tovariša Josipa Polajnarja v soboto 18. t. m. na družabnem večeru v Sokolskem domu. Vsi prijatelji in znanci vabljeni na poslovilni večer ob 20.

Postani in ostani član „Vodnikove družbe“

Vremensko poročilo

14. avgusta

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativna vlaga, v %, 5. smer in brzina vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. padavine v mm, 8. vrsta padavin. Temperatura: prve številke pomenijo najvišjo, druge najnižjo temperaturo.

Ljubljana, 7, 764.6, 11.6, 91, SSE1, 1, 0.2, dež; Ljubljana: 13, 763.9, 22.7, 43, S1, 6, —, —; Maribor: 7, 763.2, 16, 70, NW2, 5, —, —; Zagreb: 7, 763.7, 17, 70, NW3, 0, 0.2, dež; Beograd: 7, 759.1, 15, 80, WNW3, 10, —, —; Sarajevo: 7, 762.0, 14, 80, N3, 10, 7.0, dež; Skopije: 7, 758.3, 16, 80, 0, 8, 11.0, dež; Split: 7, 761.1, 20, 50, N1, 3, —, —; Kumbor: 7, 759.3, 18, 70, 0, 3, —, —; Rab: 7, 763.0, 17, 50 NNE5, 1, —, —.

Temperature: v Ljubljani 24, 10.4, v Mariboru 19.6, 14, v Zagrebu 22, 15, v Beogradu 23, 15, v Sarajevu 20, 12, v Skoplju 25, 12, v Splitu 23, 17, v Kumboru —, 15, na Rabu —, 15.

Pregled vremena 16. avgusta. Anticiklon se je razprostrl preko srednje in deloma južne Evrope, kjer vlada lepo in vedro vreme. Ciklon nad severno in južnovzhodno Evropo povzroča oblačno in deloma deževno vreme. Temperatura je padla v južnovzhodnih krajih. — V Jugoslaviji je vedro vreme v Primorju in na krajnem severnozapadnem delu države, drugod oblačno, v sredini države dež. Temperatura je narasla v severnozapadnem delu, upadla v ostalih krajih. Minimum v Kalinoviku 7, maksimum v Koviljači 29 stopinj C.

Državna razredna loterija

Žrebanje 13. avgusta 1934.

Din 8.000 št. 62.073.
Din 2.000 št. 24.803, 46.128, 75.662.
Din 1.000 št. 10.859, 15.703, 15.778, 15.789, 15.792, 17.493, 24.811, 33.027, 33.075, 33.088, 46.134, 51.574, 51.580, 51.559, 62.082, 75.659, 75.668, 98.856, 95.711, 95.754, 95.765.

Žrebanje 14 avgusta 1934.

Din 6.000 št. 17.448.
Din 1.000 št. 5.833, 5.846, 10.854, 10.897, 15.798, 24.824, 46.139, 46.183, 46.186, 51.567, 51.586, 62.008, 62,036, 62.051, 62.069, 62.075, 75.671, 89.854, 95.785.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

KULTURNI PREGLED

Ali je umetnost potrebna?

Na pragu nove koncertne sezije smo. Ponovno bodo stavili to vprašanje predstavniki najrazličnejših slojev, ki bodo po naključju prišli v roke takim, kateri jih bodo hoteli navduševati za obisk koncertov, razstav in sličnih prireditev. To vprašanje najprvo konsternira in je nanj presenetljivo težko odgovoriti. Vprašanje samo prejudicira odgovor, da umetnost ni potrebna, in smatra to ugotovitev kot samo po sebi umevno postulat. Protiargumente je na prvi mah težko najti, kajti onemu, ki se z umetnostjo kakorkoli ukvarja, ne pride pomislek o umestnosti umetnosti, ali pa ga takoj prežene s poljubno utemeljitvijo. Kdor pa dvomi o potrebi umetnosti, je že na tihem prepričan o njeni nepotrebnosti, v čemer ga potrjuje občuteno lastno izkustvo.

Da dobimo točen odgovor, je treba poseči nazaj v početke in v razvoj umetnosti. Nedvomno je bila vsaka vrsta umetnosti, bodisi literarna, slikarska, kiparska, glasbena, plesna ali graditeljska, posledica nujne in neodložljive človekove želje, da se duševno izživlja. Ne le igrivost, dasi je gotovo tudi igra kot duševno razvedrilo v ozki povezanosti z umetnostjo, temveč posebna stvariteljska duhovna razpoloženost je bila neposredni povod prvemu umetnostnemu udejstvovanju. Tudi ne zunanja potreba, kajti kar je za golo življenje neobhodno potrebno, se da in se mora pridobiti brez vsakršne umetnosti. Da je bila celo pračloveku spričo njegovega silnega boja za obstanek umetnost izza duševnega izživljanja, pričajo umetnine izkopin. Gotovo ni mogoče trditi, da je willendorfska Venera nastala iz življenjske potrebe; vsekakor pa je javljenje tvornega duha, ki se je izživljal v tem primitivnem kipu. Enako je z ostalimi umetnostmi; tudi glasba je bila pračloveku in je še divjaku ekstatično izrazno sredstvo prekipevajoče duševnosti, dasi seveda v nejasni, mistični obliki in polni čarovnij.

Glasba kot spremljanje bogoslužja je pač najdalje ohranjena oblika te umetnosti, vendar gre z njo skoraj istočasno in roko v roki kot ljudska zabava. Kasneje, z naraščajočo civilizacijo, postanejo tudi umetnosti privilej družabno višjih slojev, ki so se pač odločili od ostalih bodisi iz socialnih, bodisi iz inteligenčnih vzrokov. Zahteve so postajale večje in visokemu naobražencu, ki je že prešel vse dotedanje faze umetnosti, niso mogli več zadoščati primitivni napevi. Nedvomno se je s tem začela oddaljevati umetna glasba od naroda, toda upoštevati je pri tem, da je tudi vedno večji postajal krog inteligence in da so slednjič izsledki inteligence spet prišli v korist ljudstva. V tem krogotoku se je morala umetnost dvigati visoko nad prvotni nivo in dobili smo v vsaki panogi umetnosti dela, ki s svojo duhovno veličino, vseobsežnostjo, lepoto in pomembnostjo predstavljajo viške stvarjenja človeškega duha. Stremljenje po vedno novih izsledkih, po vedno novih stopnjevanjih duševnega izživljanja je isto, kakor stremljenje po napredku in po socialnem blagostanju. Brez njega bi nujno zapadli v srednjeveško življenje in še globlje.

Gotovo je torej, da se je umetnost omejila v ustvarjanju in mnogo tudi v souživanju na višje stoječi inteligenčni krog in da v svojih umskih viških ni dostopna preprostemu človeku. Sicer ni umetvenih dognanj, ki bi brez nadaljnjega bila pristopna navadnemu možu iz naroda, v kolikor niso neposredno koristna. Pa tudi v takem primeru ne doume veličine izsledka, temveč le njegovo praktično uporabnost, kar se strinja z njegovim, vedno le k ročnim ciljem stremečim duševnim obzorjem. Vzlic temu pa se noben inteligent ne bo hotel postaviti na stališče neukega, temveč bo skušal sam kolikor moči spoznati pot, po kateri je iznajditelj prišel do zaključka.

Slično bi moglo biti v umetnosti. Nedvomno glasba, kakor je danes, plod talenta in znanja obenem, ne more biti neposredno tolmač čuvstev preprostemu možu iz naroda. Zanj more biti le nerazumljiv kaos tonov, ki nikakor niso v skladu z njegovo predstavo lepe, njemu odgovarjajoče glasbe. Nikakor tako inteligent: od stopnje njegove poglobitve v izrazne možnosti glasbe, njegove erudicije in izvežbanosti, poleg potrebne splošne dispozicije, je odvisna njegova zmožnost vživetja v sodobne glasbene predstave. S tem ne rečem, da mora slepo slediti vsem dogodkom, ceneč jih vedno kot obljubljeno in pričakovano stopnjevanje in prekašanje dotedanjega. Njegovemu poznanju in čuvstvovanju se mora pridruževati še okus, ta redki brus instinkta, brez katerega ni pravega napredka. Okus, »le bon goût«, ni navlaka degeneracije, temveč temeljna razločevalna lastnost, brez katere ostane vsako znanje jalovo. Kajti le okus more discernirati v najmanjših potankostih, le izvežban okus more dati tako rekoč diferencialni kvocient vrednosti umetnine.

Inteligent, ki mu ne zadošča zadostiti živalskim nagonom ohranitve in vzdrževanja golega življenja, bo našel v duhovnem izživljanju boljšo plat tostranskega življenja. Ako je od narave, kakor pretežna večina človeštva sploh, disponiran, da more slediti glasbi in je podvržen njeni vplivnosti v večji ali manjši meri, se bo ne le poredkoma, temveč redno rad zatekal v njeno okrilje ter mu bo potrebna duševna hrana, kakor je primitivnemu človeku kozarec vina. Kakor je vino primitiven stimulans, tako je umetnost stimulans v višjem pomenu, ker ni le bodrilo in dražilo, temveč javljenje duševnosti svojevrstnega življenja. Ker je prava umetnost vzlic vsem krivim naukom, ki jih tolikrat čujemo na preteg, le še vedno in bo vedno ostala izraz duševnosti (pa najsi bo pojem duševnosti še tako nejasen, njena emanacija je dokazana po tolikih umotvorih). Izraz duševnosti za to predestiniranih in izbranih duhov, ki so zaradi akumulacije nevzdržnih in elementarnih stvariteljskih sil primorani, da dajo izraz svoji tvornosti. Torej ne: ki se odločijo na podlagi primerne refleksije, da bodo ustvarjali s pomočjo znanja in premisleka, temveč ki jim nevidna, a močno občutljiva sila vodi roko, ki se često čudi sama svojemu delu.

Kdor se je malo višje povzpel preko najpreprostejše vsakdanjosti, ne bo povpraševal po potrebi umetnosti, zanj bo potreba vedno evidentna. Kdor bo čutil nujnost, da se duševno udejstvuje, in obenem zmožnost, da samostojno izžareva, bo našel pot do ustvarjanja tudi v najprotivnejših prilikah. Kdor pa bo čutil potrebo izživljanja, a ne ustvarjanja, bo hvaležen drugim, ki mu s svojimi umetninami dajo priliko, da uteši svojo željo, ki ni nič manša od drugih življenjskih želi, ter se bo ogreval v izžarevanju umetnin. Kdor pa ne čuti ne enega ne drugega ter se zadovolji z vsakdanjimi brigami golega življenja, ne da bi kdajkoli začutil potrebo po višjem, čistejšem in krepilnejšem ozračju, ne bo našel poti do umetnosti. Darwinov nauk o postanku vrst ima v njem najzgovornejšo potrdilo: evo tako dolgo iskani »missing link«, posrednik med opico in človekom.

L. M. Škerjanc.

Gospodarstvo

Cenitev letošnjega svetovnega pridelka hmelja

Obiranje hmelja se počasi pričenja pri nas, pa tudi v Češkoslovaški in v Nemčiji. Prav za prav je zdaj le še podbiranje in baš zaradi tega podbiranja, ki je tako neenakomerno, je letos cenitev pridelka težavna.

Po poročilih, ki jih je zbral in objavil v »Prager Presse« dr. Otto Hartig, so cenitve pridelka hmelja v posameznih hmelj pridelujočih državah naslednje

	1934	1933
	v starih centih	
Nemčija	110.000	166.388
Češkoslovaška	110.000	124.600
Francija	36.000	33.200
Poljska	28.000	33.000
Jugoslavija	22.000	32.000
Belgija	18.000	16.500
ostali okoliši	2.000	2.000

Številke za l. 1933. so vzete iz Barthove tabele (Nürnberg). Rusija v teh cenitvah ni upoštevana, ker se tudi doslej ni uveljavljala na hmeljskem trgu ne kot kupec in ne kot dobavitelj.

Številke nam govore, da bo letošnji svetovni pridelek hmelja za okrog 81.000 starih stotov manjši nasproti lanskemu letu. Prav gotovo pa se bodo te cenitve ob obiranju še v tem ali onem hmeljskem okolišu izpremenile na eno ali drugo stran, toda ni dvoma, da bo letošnja evropska kontinentalna hmeljska letina zaostala za lansko.

Konsum piva se je v letošnjem vročem poletju po svetu zelo dvignil, ako računamo da znaša povišek konsuma 5%, dobimo: Po Barthu potrebujejo dežele, ki producirajo pivo s kontinentalnim hmeljem, 426 tisoč 280 starih centov. Ako se je poraba piva in s tem hmelja povečala za 5% le v polivici teh držav, dobimo povišek porabe v množini 10.657 starih centov. Če postavimo k temu še možni izvoz v Ameriko, Anglijo in drugam v množini 20.000 starih centov, se izkaže potreba pivovarn v višini 456.937 starih centov hmelja. Če odštejemo gori označeno cenitev pridelka, dobimo primanjkljaj 130.937 starih centov.

Četudi se pozneje v kakem okolišu cenitev pridelka poveča, vendar to položaja ne more izpremeniti. Letina je nezadostna in hmeljarji se zavedajo, da je to glavni tvorec v razvoju cen.

Gibanje naše trgovine s tujino v prvih polovicah zadnjih 4 let

Zavod za pospeševanje naše trgovine s tujino v Beogradu nam je poslal nekaj statističnih tabel o gibanju naše trgovine s tujino v prvih polovicah zadnjih štirih let, ki nam kažejo nekaj značilnih zanimivosti. O tem smo v glavnem že pisali. Iz tabel povzemamo le, da so kot izhodna točka za primerjavo vzeti podatki za polovico l. 1931, ki se računajo kot indeksno število 100. Po teh računih je sestavljen naslednji indeks razvoja naše trgovine s tujino:

Prva polovica	Uvoz količina	Uvoz vredn.	Izvoz količina	Izvoz vredn.
1931	100.00	100.00	100.00	100.00
1932	60.83	53.85	66.40	59.24
1933	61.10	50.17	80.22	61.92
1934	76.55	67.81	95.58	68.64

Izvoz in uvoz skupno

Prva polovica	količina	vrednost
1931	100.00	100.00
1932	64.98	56.40
1933	74.09	55.73
1934	90.70	68.20

Kakor vidimo, je obseg naše trgovine s tujino tako po količini kakor vrednosti močno padel v prvi polovici l. 1932 nasproti istemu času l. 1931. V prvi polovici l. 1933 pa je po količini spet napredoval, medtem ko je po vrednosti dalje za malenkost oslabel. V prvi polovici l. 1934 pa se je krepko popravil po količini in vrednosti.

Američani se boje inflacije

Čeprav zakladni urad Zedinjenih držav zatrjuje, da bo vlada pri izdaji srebrnih certifikatov ali srebrnega denarja vršila strogo in čvrsto kontrolo, še niso odpravljene skrbi ameriškega ljudstva o možnosti inflacije.

Po vesteh iz Washingtona je Američane najbolj vznemirilo dejstvo, da je Roosevelt odredil 14. junija izdajo srebrnih certifikatov za 80 milijonov dolarjev. Takrat še ni bil v veljavi zakon o nakupu srebra in šele osem tednov nato je bilo srebro nacionalizirano, kar pomeni prisilno oddajo srebra. Izdaja teh srebrnih certifikatov je bila odrejena na podlagi 62 milijonov unč srebra, pri čemer se je unča zaračunala po 1 dolar in 29 centov. Resnična vrednost te množine srebra pa je 46 milijonov dolarjev.

Zagovorniki zdrave valute trdijo, da pomeni izdaja srebrnih certifikatov za 80 milijonov dolarjev na srebrno podlago, ki je vredna le 46 milijonov dolarjev, čisto jasno inflacijo. Po zakonu o nakupu srebra morajo namreč biti vsi srebrni certifikati polno pokriti s srebrom, in sicer je pri tem postavljena vrednost srebra v znesku 50 centov za unčo.

V vrstah, dobro poučenih o vseh vprašanjih, ki se tičejo srebra, pa nasprotno naglašajo mišljenje, da ne bo inflacijske nevarnosti, dokler se bodo izdajali certifikati na srebrno podlago, katere vrednost se zaračunava po 50 centov za unčo. Če bi se res hotel doseči smoter, da bi bilo 25 odst. denarnega obtoka kritih s srebrom, bi bilo potrebno nakupiti okroglo 1.4 milijarde unč srebra. To je ogromna množina, če pomislimo, da je svetovna produkcija znašala v l. 1931. skupno 192 milijonov unč in da ni nikdar dosegla višine 300 milijonov unč.

Po sodbi strokovnjakov v zakladnem uradu bi trajalo kakih pet do šest let, preden bi se doseglo 25 odst. kritje ameriške valute s srebrom. Pogoj bi bil seveda, da bi bila ameriška vlada zmožna pokupiti vse razpoložljivo srebro. Produkcija srebra v samih Zedinjenih državah je znašala v l. 1932. v celoti 23.9 milijona unč; rekord je bil dosežen v l. 1915. s produkcijo 74 milijonov unc.

Gospodarske vesti

= **Sadjarski kongres z razstavo sadja v Sarajevu.** Drugi sadjarski kongres in razstava sadja bosta letos v Sarajevu. Na predlog prirediteljskega odbora je Srbsko kmetijsko društvo z glavnim prirediteljskim odborom v Beogradu sklenilo, naj se zaradi letošnje pospešene vegetacije vseh kultur, tudi sadja, in zaradi podnebja, ki vlada v Sarajevu, razstava otvori v soboto 29. septembra. Kongres se otvori v nedeljo 30. septembra ob 9. dopoldne in bo trajal dva dneva, razstava pa pet dni. Zanimanje za kongres in razstavo je veliko. Število strokovnih referatov je že znatno. Referenti pa se se še javljajo z novimi razpravami. Drinska in savska banovina se udeležita kongresa in razstave v večjem obsegu. Obe banski upravi sta društvu poklonili po 20.000 Din podpore, društvo samo pa je dalo v ta namen iz lastnih sredstev 15.000 Din. Kmetijski minister dr. Dragotin Kojić, ki je prevzel predsedstvo častnega odbora, je dovolil 30.000 Din podpore.

= *Mednarodni sejem v Solunu.* Trgovinski muzej Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu objavlja, da se bo naša država tudi letos oficielno udeležila mednarodnega sejma v Solunu, ki se bo otvoril 9. septembra in bo trajal do 30. septembra. Organizacija udeležbe je poverjena muzeju. Razstava vzorcev v paviljonu naše države je brezplačna. Razstavljalci morajo poslati svoj razstavni material najkasneje do 25. t. m. franko Beograd na naslov: Trgovinski muzej, Ulica Miloša Velikog 29. Razstavljalci, ki ne bi mogli poslati do tega roka svojega blaga na naslov muzeja, naj ga pošljejo na svoje stroške neposredno v Solun na naslov: Chambre de Commerce et de l'Industrie Yougoslave, *Salonique 4*, Rue Comninon.

= *Zakup velikoprodaje tobaka in cigaretnega papirja.* Zbornica za TOI v Ljubljani opozarja interesente, da se odda velikoprodaja tobaka in cigaretnega papirja za dobo od 1935 do l. 1940. v zakup na licitaciji 15. septembra. Pogoji zakupa so interesentom na vpogled v zbornični pisarni ob navadnih uradnih urah.

= **Gibanje gospodarske podjetnosti v Vojvodini.** Trgovinska, industrijska in obrtna zbornica v Novem Sadu objavlja, da je bilo julija letos na njenem področju izdano dovoljenj: za trgovine 98, za obrti 121, za gostilne 37, za industrije 2 in za industrijske prodajalne 6. V istem času so opustili obratovanje: 93 trgovin, 101 obrt, 29 gostiln, 4 industrije in 1 indusrijska prodajalna. Dviganje znaša torej: pri trgovinah 5, pri obrtih 20, pri gostilnah 8 in pri industrijskih prodajalnah 5; le pri industriji znaša padec 2.

= *XV. libereški velesejem* (od 18. do 24. t. m.) Velesejem razpolaga kot najugodnejše tržišče za nakup češkoslovaških kvalitetnih izdelkov, tudi letos z obilno izbiro visokovrednih izdelkov in nudi najboljše prednosti za njih nakup. Splošni vzorčni velesejem obsega 21 skupin blaga. Izmed raznih razstavnih skupin naj omenimo: tekstilno blago, tehniški sejem s specialnimi skupinami, elektrotehniške predmete, radijski sejem, pisarniške potrebščine, racionalno domače gospodinjstvo, iznajdbe in novosti, pohištveni in klavirski sejem, razstavo češkoslovaške tobačne režije in naseljenstvo. Velesejmu je nadalje priključena velika posebna razstava »Trgovec« z namenom, da prikaže trgovcu in njegovim nameščencem vse potrebno za strokovno izobrazbo in trgovinsko prakso. Obisk XV. libereškega velesejma bistveno olajšujejo razne ugodnosti, kakor znižana voznina na češkoslovaških in tujih železnicah brez vizuma. V bližini Libereca so glavno mesto Praga in svetovno znana kopališča Karlovy Vary, Marijine Vary, Francove Vary in Teplice, ki so dostopna z avtomobili v nekaj urah.

Borze

16. avgusta.

Na ljubljanski devizni borzi je bil Newyork po daljšem slabljenju spet krepkejši. Oslabela sta malo Berlin in London. Amsterdam je bil za malenkost čvrstejši. Drugo neizpremenjeno.

V privatnem kliringu so avstrijski šilingi notirali v Ljubljani neizpremenjeno 8.02 do 8.12, v Zagrebu so oslabeli na 7.8750 do 7.9750 (zaključek 7.9250) in v Beogradu so prav tako padli na 7.91 — 8.01. Grški boni so notirali v Zagrebu 28.40 — 29.10 (zaključek 28.75). Angleški funti so v ljubljanskem privatnem kliringu popustili na 235.80 do 237.40 in v zagrebškem na 234.70 — 236.30; v beograjskem so notirali 233.20 — 234.80. Španske pesete so v beograjskem privatnem kliringu ponujali po 610.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda dalje močno poskočila. Medtem ko je v torek notirala za kaso 331 — 332, je danes dosegla 335 — 337 z zaključkoma po 335 in 336. Za september se je zaključila po 336 in za december po 338. Ostali zaključki: 4% agrarne po 40, 7% Blair po 56.50, 7% posojilo Državne hipotekarne banke po 68.50.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2302.63 — 2313.99, Berlin 1324.58—1335.38, Bruselj 797.46—801.40, Curih 1108.35—1113.85, London 170.25 — 171.85, Newyork 3333.28 — 3361.54, Pariz 223.88—225. Praga 140.95—141.8. Trst 290.74—293.14 (premija 28.5%). Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.02—8.12

Zagreb. Amsterdam 2302.63 — 2313.99, Berlin 1324.58 — 1335.38, Bruselj 797.46 do 801.40, London 170.25—171.85, Milan 290.74 do 293.14, Newyork kabel 3355.28—3384.54, ček 3333.28 — 3361.54.

Curih. Pariz 20.20, London 15.4075, Newyork 303.25, Bruselj 71.93, Milan 26.28, Madrid 41.8750, Amsterdam 207.7250, Berlin 119.80, Dunaj 72.73 (56.80), Stockholm 79.45, Oslo 77.40, Kobenhavn 68.80, Praga 12.7250, Varšava 57.90, Atene 2.93, Bukarešta 3.05

Dunaj. (Tečaji v priv. kliringu). Beograd 12.65, London 27.13, Milan 46.17, Newyork 532.97, Pariz 35.56, Praga 21.73, Curih 175.68, 100 S v zlatu 128

Efekti

Ljubljana. Vojna škoda 335 — 336, 7% investicijsko 71 — 72, 3% Blair 66 — 67, 7% Blair 56.50 — 57.50, 8% Blair 68.50 bl., 4% agrarne 38 — 40, 6% begluške 58 — 60

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda za kaso 335 — 337, za september 336 — 338, za december 337 — 339, 7% investicijsko 71 do 72, 4% agrarne 38 — 39.50, 7% Blair 56.50 — 57, 7% posojilo Drž. hipotekarne banke 68 — 69, 6% begluške 58 — 60; delnice: Narodna banka 4050 den., Priv. agrarna banka 220 — 225, Šećerana Osijek 120 bl., Šećerana Bečkerek 800 bl., Trbovlje 90 bl., Osiješke livarne 145 bl., Impex 50 den.

Beograd. Vojna škoda promptna 336 do 337, za september 333 — 335, za oktober (337), za december 338 — 339, 7% investicijsko 72 — 72.50, 6% begluške 58.75 do 59.25, 7% Blair 57 — 57.25, 7% posojilo Drž. hipotekarne banke (69), Narodna banka (4075), Priv. agrarna banka (218).

Dunaj. Dunav-Sava-Jadran 9.30, Alpine-Montan. 9.30.

Blagovna tržišča

+ **Chicago** (16. t. m.) Začetni tečaji: **pšenica:** za september 102.50, za december 105, za maj 108.50; **turščica:** za september 76.25, za december 79.75.

+ **Winnipeg** (16. t. m.) Začetni tečaji: **pšenica:** za oktober 88, za december 89, za maj 92.50.

+ **Ljubljanska borza** (14. t. m.) Tendenca za žito neizpremenjena. Nudijo se (vse za slovensko postajo, plačljivo v 30 dneh): **pšenica** (po mlevski tarifi): baška 79/80 kg po 155 — 157.50; baška, 80 kg po 157.50 do 160; **koruza** (po navadni tarifi): popolnoma suha s kakovostno garancijo za avgust 147.50 — 150; **moka:** baška, »0« po 250—255, banatska »0« po 255 — 260.

+ **Novosadska blagovna borza** (16. t. m.) Tendenca neizpremenjena. Promet srednji. **Pšenica:** baška okolica Novi Sad, srednjebaška, gornjebaška in gornjebanateka 104 do 106; baška okolica Sombor 102 — 106; baška, ladja Tisa in Begej 115 — 117.50; slavonska 102.50 — 105; sremska 101 — 103; baška in banatska, ladja Dunav 112.50 do 115 (vse nova, 79 kg, 2%). **Oves:** baški, sremski in slavonski 62.50 — 65; banatski 60 — 62.50; baški, ladja 68—70. **Rž:** baška 80 — 82.50. **Ječmen:** baški in sremski novi, 65/66 kg 92.50 — 95; baški jari, 67/68 kg 102.50 — 105. **Turščica:** baška 85 — 87; baška okolica Sombor 86 — 88; banatska 83 do 85; sremska, pariteta Indjija 85 — 86; baška, ladja Šid 94 — 95; baška, ladja Tisa in Dunav 95 — 96. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 180 — 200; »2« 160—180; »5« 140 — 160; »6« 120 — 140; »7« 105 do 110; »8« 105 — 107.50; sremska in slavonska »0g« in »0gg« 180 — 190; »2« 160—170; »5« 140 — 160; »6« 120 — 140; »7« 105 do 110; »8« 105 — 107.50. **Fižol:** baški in sremski, brez vreč, 2% 125 — 130. **Otrobi:** baški in sremski, v jutastih vrečah 74 — 76; banatski, v jutastih vrečah 72 — 74; baški ladja 80 — 82.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (16. t. m.) Tendenca nedoločna. Promet sreden. **Pšenica:** za oktober 16.27 — 16.28, za marc 17.17 — 17.18; **turščica:** za avgust 10.30 do 10.32, za september 10.48 — 10.49, za maj 10.40 — 10.42

Sinjska alka, praznik zmage nad Turki

Stara viteška igra se bo obnovila v nedeljo

Sinj, 16. avgusta

Že od leta 1717. vprizarjajo v starodavnem Sinju po prazniku Velike Gospojnice lepo viteško igro alko. Ta igra je bila ustanovljena in uvedena s posebnim obrednikom po slavni zmagi nad Turki leta 1715. Ves obrednik je še danes v veljavi in se zanimiva igra vrši ravno tako, kakor so jo izvajali zmagoslavni Sinjani po svoji, v naši zgodovini tako pomembni zmagi.

Starodavni Sinj so Turki mnogokrat napadali, kajti ko so leta 1463. osvojili Bosno, je bil Sinj edina trdnjava, ki jim je kljubovala v toliki meri, da so turški vojskovodje smatrali za častno zadevo ukročenje teh trdovratnih nasprotnikov. V bitkah leta 1492. in leta 1513. pa so doživeli Turki pred Sinjem strašne poraze. Od leta 1536. do 1686. je bil Sinj pod turško oblastjo, pa se je spet sam osvobodil in so ga Turki spet ponovno brezuspešno in s hudimi izgubami naskakovali. Leta 1715 je bosanski paša Mehmed Čelić s 60.000 možmi obkolil Sinj, v katerem je bilo komaj 700 brambovcev pod vodstvom mestnega sodnika Baldija in patra Vučmoviča, ki se je nekaj let poprej rešil dolgoletnega turškega jetništva. Oblega Sinja je trajala šest dni, v noči 15. avgusta pa so se Turki umaknili in pustili na bojišču okrog 10.000 mrtvih. Istega dne na praznik Velike Gospojnice je baje v turškem taborišču izbruhnila tudi kuga ter prisilila turško vojsko k umiku. V Požarevcu je bil julija 1718 sklenjen mir, s katerim so bili Sinjani za vedno rešeni turških navalov.

Po sijajni zmagi uvedena viteškega igra alka ima mnogo sličnosti s srednjeveškimi viteškimi turnirji. Pri tej igri tekmujejo konjeniki, oboroženi z 2.80 m dolgimi kopji. Med dirom je treba s tem kopjem zadeti v odprtino železnega prstana alke, ki je pritrjen v primerni višini na vrvi med dvema drogoma. Alko tvorita prav za prav dva tako skupaj zvezana prstana, da ima kopje tekmovalcev za cilj štiri odprtine različne širine. Srednja odprtina je najožja in kdor požene kopje skozi njo, doseže tri točke, dočim štejejo predori stranskih odprtin le po eno točko. Tekmovalci — alkarji dirjajo trikrat mimo alke ter poskušajo svojo srečo. Alkarji predstavljajo organizirano skupino, kateri sta na čelu vojvoda in alajčauš.

Letošnja prireditev alke se bo vršila v nedeljo 19. t. m. po naslednjem sporedu: ob 7. zjutraj se bodo alkarji z godbo na čelu zbrali na trgu ter se podali na zgodovinsko trdnjavo Grad k službi božji. Ob 11. bodo obiskali predstavnike oblasti, ob 14. pa se bodo zbrali pri alajčaušu. Ob 15.30 se bo padala četa tekmovalcev pred dom vojvode, od tam pa jih bo vojvoda povedel na tekmovališče. Tekme bodo ob 16. uri, po tekmah bo na Trgu kralja Tomislava koncert vojaške in sokolske godbe, pozneje pa se bo po mestu vil sprevod z alkarsko godbo na čelu. Udeleženci prireditve imajo polovično vožnjo po železnici.

Smrekovec

Ob 30letnici Šaleške podružnice SPD v Šoštanju

Šoštanj, sredi avgusta

Ko se je pred leti Šaleška podružnica SPD v Šoštanju odločila, da zgradi na Smrekovcu (1575 m) planinsko kočo, je marsikateri previdnež izrazil ali vsaj v srcu nosil pomisleke zoper to sicer lepo namero, češ da se koča na Smrekovcu ne more obnesti, ko je preblizu Mozirska in koča na Uršlji gori, da nima zadostnega zaledja, da je Smrekovec premalo znan in podobno. Pa k sreči in v zadoščenje graditeljev je koča že v prvem letu svojega obstoja to bojazen sijajno ovrgla. Obisk je tako zadovoljiv, da daje najlepše nade za bodočnost. Kdor je bil enkrat njen gost in zadel lep dan na vrhu Smrekovca, se vrača in se bo spet povrnil. Ne bo pozabil prelepega razgleda, ki se mu nudi ž njega po veličastnih strminah Savinjskih Alp, po Raduhi, Olješevi, Peci, Uršlji gori, Pohorju, po vrhovih avstrijskih Alp ter po neštetih hribih in dolinah zelenega Štajerja doli do Donačke gore in do temnih Gorjancev ob bratski Hrvatski.

V kratki dobi enega leta se je pokazalo, da koča izvrstno služi kot vmesna postojanka na izletih po gorskih grebenih od Mozirske koče preko Kala, Smrekovca, Kramarce, Št. Vida na Uršljo goro in obratno ali kot izhodišče na Uršljo goro, preko Črne na Peco, ali pa za eno izmed najlepših celodnevnih tur preko Komna, Travnika, Raduhe in Solčave v Logarsko dolino. Kakor vse ostale, je tudi ta pot dobro markirana in vodi do Travnika po višinskih pašnikih sredi stoletnih smrekovih gozdov, v območju Raduhe pa postaja že dovolj romantična in divja

Velika pridobitev je Koritzkega koča na Smrekovcu za zimski sport. Že letošnjo zimo so se vršili pri njej trije smučarski tečaji: Celjske sokolske župe, Smučarskega kluba v Celju in zimskosportnega odseka Šaleške podružnice SPD. Vsi klubi so navdušeni nad ugodnimi snežnimi prilikami in nad idealnimi smuškimi tereni na Smrekovcu in v njegovi okolici.

Prav od srca pa smo koče veseli Šoštanjčani; ne samo veseli, temveč tudi ponosni smo na njo. Sedaj imamo tudi mi svojo kočo in to ni kar tako. Kar jo imamo, se nam ni treba beliti glave, kam bi šli za mal denar na letovanje. Saj nas koča vsak dan vabi, svetlikajoča se v solncu in mežikajoča v Šaleško dolino. Tu imamo ceneno, prijazno in dobro postrežbo, najčistejši zrak, prepojen z vonjem smrekovih gozdov, kristalne gorske vode pa kakor nikjer v taki višini. Tu se navžijemo zdravilnega planinskega solnca do drugega poletja, in če nam je te blagodati preveč, se zarijemo v najgostejšo senco smrekovih gozdov, kjer še menda ni pela sekira, navžijemo se najpopolnejše očiščujoče samote, ko nas obkroža samo nepotvorjena narava.

200 milijonov knjig

Po najnovejših statistikah imajo javne knjižnice v Evropi skupaj 191 milijonov knjig. Samo nemške knjižnice jih imajo 160 milijonov, francoske 20 milionov, angleške pa 17 milijonov. 200 milijonov knjig je ogromno število. Če bi jih položili drugo na drugo, bi izdale steber, ki bi bil nekolikokrat tako dolg kakor zemeljski obseg.

Radost na zraku in solncu vam daje NIVEA

Pred sončenjem morate svoje telo drgniti s Nivea kremo ali Nivea oljem. S tem znanjšate nevarnost sončarice a dobite obenem prekrasno bronasto barvo kože.

NIVEA na zraku in solncu!

Likovič Joža:

Šmarne maše

Šmarne maše med sončnicami, šmarne maše v barskih razorih, med zlaticami v nerodnih zakotlah in strniščno ajdo kraj zrnic! Milost božja in zadovoljstvo v srcih, pospravljeno žitno blago v suhih kaščah, potešene sanje in upanje povsod, poživljena ljubezen za rdečimi zastori. To so poslednji avgustovi dnevi, ko se poslavlja poletno sonce, brez sušeče prigrevice in vročega vetra; njegovi žarki so postali mehki in prijetni, tihotna, malce otožna pesem se ponavlja, vedno milejša, vedno bolj proseča, večer za večerom, ko se sklenejo božje zarje za polhograjskimi gromadami. Pastirski ognji so že bolj pogosti, hlad veje od zablatenc in mokrih šotišč... Ko se spočno jasne avgustove noči, letijo čez Barje svetinje, zlate in drobne; žareče drobtine se neprestano zatrinjajo, od ajdovskega zidu pod Ljubljanskim vrhom v naročje božje žlahte pod Krimom. Potem se vnamejo ognjene solze Sv. Lovrenca in polze po mehkem obličju polnočnih nebes. Mesec koprni onstran Smrekovca, ne more se oprostiti iz objema lahnih oblačic, ki so vstale nad rakiškimi senožeti.

Stari Anžol se je dvignil z grička nad ajdovo leho; malo je pogledal za čebelami in se zazrl med oblake, ki so hiteli obračati bela lica k soncu. Tudi on razmišlja o vsem tem in vidi, da brzijo lastovke prav nemirno in nizko nad jezeriščem; njihovi beli životki se ljubko blestikajo v mirni vodni gladini, poslednji utrinki poletja jih opominjajo k odhodu. Na Žalostni gori so udarili zvonovi, oznanili sobotni popoldan in pripravljali ljudstvo na šmarni nedeljski shod. Z Ljubljanice je prinesel veter raztrgan odmev glasov. Grogarjevi čolnarski hlapci so se napili pri Medaliju vštric Podpeči. Sedaj vriskajo ter čopotajo z vesli in drogovi, prešerne misli jih napravljajo drzne, ne boje se povodnega moža, ki preži v Šivčevem grabnu, niti nagajive krnice, da jim zvrtnči čoln in ga potegne na blatno dno.

Anžol obuja spomine in obrača misli med prijetnim prizvanjanjem. Tudi on je nekoč čolnaril, mlad in krepak. Sedaj so pa dlani uvele in onemogle, žulji so se poluščili, ravna ramena zlezla v dve gubi, noge mu letijo kakor Čiču, ki je z jesihom prebrentačil pol Krasa in Menišije. To so bila leta! Prevažal je po Ljubljanici šoto z bevških ledinc v Podpeč, mrvo z bistriških senožeti in vrhniškega ila, sladko deteljo za vprežno živino, ki je vozila kamenje za železniški nasip med Goričevci in Ribikom. Z belega mahu je vozil v Ljubljano ajdo, ki so jo kupovali bahavi Posavci. To so bili časi na Barju! Za vsak udarec z veslom je dobil pošten belič in požirek sladkobne ižanske slivovke. Delo ni bilo piškavo, čolnarji so uživali poseben ugled, zlasti med trnovskimi jekarji. Tako so se vrstile vožnje v megli in soncu, od prvih suščevih dni, ko je popokal led po zakotlah in rakitah ter so se odpravili žerjavi preko Krima, do pozne jeseni, ko se je začel lov na jezeriščih za racami in drugo vodno perjadjo.

Anžol zre za lastavičjimi družinicami, ki sedajo na pokopališki zid; tam zori bezeg in leščevje, smrt ždi na razkopanem groblju, sleherna bilka in drnulika sta zapisani njej. Tudi Anžol ve za njo, saj počiva v senci njenega mrtvaškega plašča njegova Micanka, ki se je trudila z njim vse življenje. Ta drobna Micanka! Anžolu se stori milo, spomni se, kako je vasoval pri njej Podpečjo kot neugnan fant... Bilo je pred petdesetimi leti med šmarnimi mašami. Kdo bi mogel spati, ko se prašijo zlati gostoživčki in se oglašajo kričavi žerjavi, ki se pasejo na ledincah. Goričevski fantje pojo, meglica se krade s cesarskega maha, na požarnicah jezlajo zeleni plamenčki, hudič je razgrnil začarano rjuho in suši zlatnike. Tisti večer ni mogel spati, fantovska volja ga je dvigala z ležišča. Očeta je prekanil, da gre nastavljat mreže k račjim mlakam. Toda odšel je na Ljubljanico in pripravil čoln. Malo je počakal, da so se zgostile zvezde in razbistril šmarni križ. Oblil je z vodo razsušene teravnice in razrahljal stremenice, da bi plul čimbolj neslišno. Vrhniški čolnarji so se vrnili že za dne iz Ljubljane, popolnoma neopažen se bo odpeljal v Podpeč k dekletu. Previdno je odrinil čoln in ga naravnal nizdol; reka je skrivnostno zašumljala, valčki so pljuskniili in poželjivo oblizniili boke čolna. Prestrašena riba se je pognala z vode in nerodno začopotala nazaj. Zvezda se je zatrnila in v žarečem metu spolzela nekam za Trebevnik. Urno je potiskal čoln, val za valom, dokler se ni približal zaželenemu mestu in zaveslal k bregu. Čoln je pripel na rogovilasto koračo in ga zavaroval za zaočniki s kljuko. Ozrl se je okoli, nič se ni ganilo, zvezde so gorele mirno in tiho, nočna narava je enakomerno in pritajeno dihala. Včasih je votlo zahrstelo v kamnolomu pod Sv. Ano; na Žalostni gori je odbila enajsta ura, pred polnočjo se mora vrniti domov, da se odpočije, ker bo rano vozil romarje na goro... In potem so minili tremutki ljubezni in sladkih obetov. Rosa je kapala z brez, mesec se je nenadoma znašel vrh Srobotnika in oblil Barje z mlečno srebrnino. Polnočni glasovi so se začeli buditi, bele sence so vstajale iz jam pod sv. Jožefom. Micanka ga je ljubeče odpravila od okenca in mu svareče svetovala, naj bo previden. Toda on se je čutil junaškega, da bi vsakega nasprotnika vrgel na stržen. Skokoma se je vrnil k vodi

Še enkrat se je ozrl na vas, v kateri je utripala njegova ljubezen. Tam v svetlem somraku je bilo skrito okence, le nočni vetrič je našel ono toplo mesto, kjer je slonela Micanka. Še se je oziral nazaj, ko je začutil, da ne drsi čoln tako voljno kakor sicer! Pogledal je po du in zapazil svetlo liso. Voda? Kaj se je zelenec motovilil okoli čolna, ali se je nabralo samo zlato? Vznemirjen je pognal čoln, valovi so se bleščali v jarki mesečini kakor srebrni povitki, polnočna tišina je ležala povsod, pod vrbami, po vaseh, med zvezdami. Le voda v čolnu je votlo žmurkljala in polagoma naraščala. Zamahe se začele popuščati, čoln je zaplesal na krnici. Anžola je obšla vročica, skušal je dotipati razpoko in jo zamašiti. Toda predivasto mašilo je vedno bolj popuščalo. Nevoljen je pognal čoln v ločevje in ga potegnil na trdino. Tedaj je za leščevjem zašumelo, neznanec se je spustil za mejico v dir in se zlohotno hehetal. Tako! Nekdo ga je bil opazil in mu med vasovanjem navrtal čoln. Za silo je zadelal luknjo s trebežem, tako da se je neopaženo vrnil pred svitom domov. Drugo jutro je vseeno peljal romarje na goro in dobil od Micanke šmarni odpustek, s katerim se je postavil pred fanti, tudi pred onim, ki mu je hotel pokvariti vasovanje... Danes je ta neprilika pozabljena! Micanka spi v grobu, nebeški škrjančki ji oznanjajo že sedmo pomlad. Tudi oni negodnež, ki mu je navrtal čoln, je umrl. Prehladil se je v liških šumah, doma je shiral. Ostal je samo še on, starec med šmarnimi mašami, ves sključen in siv. Nemo zre čez svetle senožeti, za katerimi se gube klici čolnarjev. Anžol ne čuti solnca, komaj da čuje zvonjenje na Žalostni gori, komaj da sluti prihajajočo jesen in hlad.

Admiral Byrd rešen

Po štirimesečni samoti v Antarktidi ga je rešila ekspedicija s snežnim traktorjem

Kakor smo že na kratko poročali, je reševalna ekspedicija iz Byrdovega glavnega taborišča »Little America« pod vodstvom ekspedicijskega zdravnika dr. Poultnerja prodrla do samotne admiralove opazovalnice, 200 km od glavnega taborišča in ga našla še v precej dobrem stanju. Dr. Poultner je sedaj po radiu poslal podrobnejše poročilo o tej rešitvi.

Poultner je po nenadnem molku Byrdove brezžične postaje že dvakrat prej poskusil s snežnim traktorjem in sanmi prodreti do Byrda, a izredno silni snežni viharji so ga obakrat prisilili, da se je vrnil. Pri tretjem poskusu je bila rešilna ekspedicija v zaledeneli puščavi, na poti preko ogromnih razpok prav tako stalno v smrtni nevarnosti, a z vsemi napori se ji je končno posrečilo, da je v petek 10. t. m. okrog 8. zjutraj zagledala Byrdovo kočo, ki je bila vsa zasnežena. Byrd sam jih je čakal na strehi koče. Ko so se približali, je bil videti do skrajnosti slaboten in mršav, navzlic temu se je trudil, da bi napravil čim veselejši obraz, in je zaklical: »Halo, tovariši! Pridite hitro sem in se ogrejte pri meni, pripravil sem vam vročo juho.«

Admiral Byrd

Navzlic telesni oslabelosti ne vzbuja Byrdovo stanje nobene skrbi. S primerno nego in hrano se bo zelo hitro popravil. Skorbut ga ni napadel. Dr. Poultner ga je natančno preiskal, nato so si v koči povedali svoje doživljaje. Byrd je povedal, da je obolel že v juniju zaradi plinov iz petrolejskega gorilnika in peči. Aparati so se bržkone poškodovali. Iz bojazni, da bi mu plini še bolj škodovali, Byrd potem ni več kuhal in je jedel samo mrzle jedi, zaradi nezadostne prehrane pa je seveda zelo oslabel. Navzlic temu ni hotel pozvati glavnega taborišča, naj mu pridejo na pomoč. Hotel je počakati, da se njegovo stanje samo izboljša in med tem nadaljevati svoja opazovanja. Za srečo pa se je njegova brezžična postaja pokvarila in je tako dala povod, da so poslali reševalno ekspedicije ponj.

V glavnem taborišču so bili med tem v velikih skrbeh tudi zavoljo rešilne ekspedicije same. Domenili so se, da jih bo obveščala vsake tri ure brezžično o svojem potovanju. Eno poročilo je izostalo. Takrat je ekspedicija baš odkrila Byrda in od veselja nad tem so pozabili na obvestitev glavnega taborišča. Potem je bilo tu veselje tem večje, ko so zvedeli za uspeh. Dr. Poultner je nadalje sporočil, da se vrne njegova ekspedicija z admiralom v najkrajšem času v Malo Ameriko.

K razvoju dogodkov v Avstriji

Knez Starhemberg,

avstrijski podkancelar, ki je ob priliki sestanka s predsednikom italijanske vlade izjavil, da bo Avstrija ali hitlerjevska ali pa habeburška. Zadnjo alternativo so francoski oficiozni krogi ostro zavrnili.

Konec Hudičevega otoka

Francija ne bo več deportirala velikih zločincev

Francoski parlament in senat sta sprejela novelo k francoskemu kazenskemu zakoniku, s katero bi se odpravila deportacija težkih zločincev. V bodoče naj bi bila najtežja kazen za takšne zločince poleg giljotine ta, da bi morali prebiti pet let v samotni celici in šele potem nadaljnjo kazen v skupnih kaznilnicah. Samo v tem primeru bi se deportacija izvajala izjemoma, če bi šlo za to, da se mladostni zločinci odtegnejo vplivu zločinskih predelov velikih mest in odpravijo pod ugodnejšimi pogoji v kolonije.

Na Francoskem so danes splošno prepričani, da je dosedanji način deportacije v kolonije najbolj nečloveški in najbolj nesmotrni izmed vseh kaznovalnih načinov v Evropi. Vsi mlajši zločinci, in večinoma so bili to le zločinci pod vplivom trenutka, so se med težkimi kaznjenci v kolonijah »vzgojili« za zločince iz navade. Zločinci iz navade pa se niso na noben način poboljšali.

Najslabše razmere pa so se izcimile v Kajeni (Francoski Gvajani) zaradi sistema, ki je kaznjence »izposojal« za delo. Potem, ko so jih v najstrožjem samotnem zaporu v ubijajoči tropski klimi »ukrotili«, so jih uporabljali za delo na plantažah ali na cestah. Jetniki so dobivali slabo hrano in še slabša »plačila«, ki so pa vendarle uničevala delovni trg v koloniji. Ker so bili potem uspehi tega dela še skromnejši nego hrana jetnikov, ni čudno, da je Kajena v svojem razvoju za desetletja zaostala za razvojem Holandske in Britske Gvajane.

Večina kajenskih deportirancev se je civiliziranemu življenju tako odvadila, da jih ne morejo več poslati v Evropo. Armada spasa naj bi poskusila v primernejših kolonijah izšolati jih za poljedelsko delo. V te šole naj bi se v posameznih primerih poslali tudi mladostni zločinci, ki so še zmožni poti do poboljšanja.

Smrtna nesreča kraljevega sina

Don Gonzalo,

četrti sin bivšega španskega kralja Alfonza, ki se je smrtno ponesrečil z avtomobilom na slovenskem Koroškem

Radio ji je oznanil smrt

Morilka svojega moža na električnem stolu

V zloglasni ameriški kaznilnici Sing Sing, kjer so zaprti samo na smrt ali dosmrtno ječo obsojeni zločinci, so te dni z električnim stolom usmrtili žensko, 31-letno Ano Antonio, ki je bila umorila svojega moža. Do zadnjega so računali, da jo bo guverner pomilostil, a končno je pomilostitev odklonil.

Po l. 1927 je bil to prvi primer, da so v Ameriki usmrtili žensko. Takrat je električni stol, kakor se bodo naši čitatelji še spominjali, končal življenje Ruth Snyderjevi, ki je istotako umorila svojega moža in iz istih razlogov kakor sedanja justificiranka. Ta je bila bolehnega moža brez njegove vednosti zavarovala za 500.000 dolarjev, potem si je nabavila strup, o katerem so ji povedali, da ne ostavlja v žrtvi nobene vidne sledi. Zanesla se je nanj in ga dajala možu po malem v jedeh. Mož je hiral in končno umrl, njegovo smrt so smatrali za posledico težke organske bolezni. Zdravniška preiskava ni ugotovila v njegovem truplu v resnici nič sumljivega, pokopali so ga in zavarovalnica je morilki brez nadaljnjega izplačala ogromno zavarovalnino.

Kmalu potem pa so začeli sumiti, da s stvarjo ni vse v redu, ponovna obdukcija ni sicer našla nobenega sledu za strupom, pač pa so našli velike količine strupa pri nenadni preiskavi v stanovanju. Kmalu so dobili še druge indice za umor, žena je prišla pred sodnike, kjer se je zaman skušala izmazati, in obsodili so jo na smrt.

Izvršitev obsodbe je guvernerjev urad dvakrat preložil, zato so računali, da ji bodo kazen spremenili v ječo. Na odločilni dan je obsojenka na dramatičen način zvedela, da je ž njo končano. V kaznilnici imajo zelo močan radio, da ga je slišati preko celega trakta in tako tudi do celice, v kateri je bila obsojenka zaprta. Zvečer je zvočnik poročal dnevne novice in med drugim tudi to, da je njena pomilostitev dokončno odklonjena. Jetnica je to slišala in padla v nezavest. Čez dve uri so jo našli v tem stanju v njeni celici. Potem pa se je zbrala in je pokazala veliko hladnokrvnost. Ko so jo vprašali za zadnjo željo, je dejala, da nima nobene. Šele ko ji je kaznilniški brivec obril glavo, kakor je to za izvršitev smrtne obsodbe na električni stolici običaj, se je razburila. A potem je spet mirno stopila na morišče.

Zadeva je zbudila v Ameriki veliko pozornost, kajti tukaj se zelo redko zgodi, da justificirajo kakšno žensko, čeprav jih precej obsodijo na smrt, ker najtežji zločini niso med ženskami nič bolj redki nego med moškimi. Ženske pa potem običajno pomilostijo na dosmrtno ječo.

Smrt generala Vazeva

V Sofiji je umrl general Jurij Vazev. V balkanski vojni je organiziral napad na trdnjavo Jedrenje (Odrin). L. 1913. je bil nekaj časa tudi bolgarski vojni minister.

Smrt avstrijskega pisatelja

V Luganu je umrl v 58. letu dr. Walter Rode, »zadnji Cyrano de Bergerac«, kakor ga imenujejo avstrijski listi. Bil je znan odvetnik, govornik in pisatelj, ki je v svojih člankih in knjigah v satirični obliki posebno rad šibal majhne duše in razmere. Po rodu je bil iz Černovic, dolga leta je prebil na Dunaju, a zadnja leta je preživel s pisateljevanjem v Švici.

Dr. Rode je bil tudi pri nas znan kot zagovornik Frana Supila v znamenitem Friedjungovem procesu. L. 1906 je zagovarjal rutenske dijake, ki so zasedli lvovsko univerzo in razobesili na njej ukrajinsko zastavo.

Izgon poljskih rudarjev iz Francije

Po dogodkih v Escarpellu so bile francoske oblasti prisiljene izgnati večje število Poljakov. Slika kaže izgnance na postaji, kjer čakajo na posebni vlak, določen zanje. Premogokopna družba je izročila pred odhodom vsakemu rudarju primerno vsoto za potnino

Usmrtitve v svitu plamenic

Režim obešanja na Dunaju ima tako polne roke dela, da mu ne zadostuje več beli dan, temveč se poslužuje tudi že noči.

Usmrtitev četvorice stražnikov, ki so bili obtoženi, da so sodelovali pri zadnjem narodnosocialističnem puču, se je izvršila v temni noči ob svitu plamenic na prostulem dvorišču dunajske kaznilnice. Vse se je izvršilo zelo počasi. Navzočih se je lotila velika razburjenost. Pred vrati kaznilnice so se odigravali strašni prizori. Sorodniki in znanci obsojencev so se hoteli posloviti od njih, a so jim zabranili dostop. Obsojenci sami so bili mirni in so šli v smrt, ne da bi kazali kakšne znake strahu.

Da se preprečijo bodoči spopadi

Župan alžirskega mesta Constantine, kjer so pred kratkim muslimanski domačini izvršili krvav pogrom proti Židom, je naprosil generalnega guvernerja, naj bi ostala mestna garnizija do nadaljnjega tako močna kakor sedaj, da se preprečijo bodoči izgredi.

Guverner je na to pristal in odredil, da se število vojnih letal v tem okrožju zviša na 500. Vsi francoski kolonisti do 60. leta se bodo oborožili in v potrebi mobilizirali. Oblasti so organizirali obsežno pomožno akcijo za žrtve zadnjih nemirov. Aretacije krivcev se nadaljujejo in so med drugim prijeli nekega Arabca, ki je bil pokal celo židovsko družino.

Milijarder in smrt

Petrolejski kralj Rockefeller hoče učakati najmanj sto let

John Rockefeller

V Kodanj je prišla na oddih ga. Edle Johnson, družabnica in strežnica starega Johna D. Rockefellerja. Časnikom je dala zanimive podatke o starem milijarderju, ki mu je danes edini smoter, da učaka sto let. Ni daleč od njih, saj jih šteje že preko 94.

Kakor ura poteka življenje žilavega starca. 10 ur spi, od 9. zvečer do 7. zjutraj, po zajtrku čita časnike, nato se šeta po parku in čita iz sv. pisma. Zdravnik mu je prepovedal vsako razburjenje in njegovi budno pazijo na to, da razburjenje ne pride do njega. Dvajset strežnikov pod vodstvom danske družabnice mu je vsak čas na razpolago, a njegovo življenje je skoraj asketsko. Ne pije, ne kadi, veseli se samo svoje najljubše jedi, ki mu jo je pripravljala že mati v otroških letih, koruznega pudinga s sirupno obaro.

Na slikah je videti kakor mumija, a v resnici ni takšen. Koža mu je še vedno rjavkasta in sveža. Svojčas prebije kolikor mogoče na prostem, poleti v bližini New Yorka, v svojem ogromnem gradu in parku Pocantico s širokim razgledom na Hudsonov zaliv in New Jersey, pozimi v Floridi. Ima svoje lastno golfišče in do svojega 94. leta ga je bilo videti tam v jutranjih urah, ko se je v polni moči z dobro preračunanimi udarci in gibi enakomerno vežbal v tem sportu, ne zavoljo sporta samega, temveč zato, ker hoče stoletnico svojega rojstva učakati zdrav in krepak.

Okrog njega, v velikanskem parku Pocantica živijo v razkošnih vilah njegovi otroci in vnuki, vsi za varstvom neprehodne železne ograje in pod zaščito oboroženih mož. V njegovem dolgem boju za združenje petrolejske industrije je imel mnogo sovražnikov, obe stranki sta se bojevali z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi orožji, a sedaj je tega boja konec in mož, ki je vse to preživel, hoče dokazati, da je delal prav in da je bil blagoslov nad njim. Dokazati hoč to predvsem s tem, da učaka v zdravju sto let. Še malo in se mu utegne posrečiti.

Katastrofa brzega vlaka Ženeva — Vintimille

Kakor smo že poročali, se je pred avignonskim kolodvorom zgodila velika železniška nesreča, ki je zahtevala sedem smrtnih žrtev in večje število ranjencev

Kaznovano zakonolomstvo

Mož je nehote zaprl ljubimca svoje žene v hladilno omaro, kjer je zmrznil

V Barceloni je živel neki klavec s svojo mlado ženo v najlepšem soglasju, kakor temu pravijo. Mož pa je imel navado, da je po dnevnem delu in večerji ostavil dom in prebil v družbi svojih prijateljev redno do 2. popolnoči.

Pred nekoliko dnevi ga je neki prijatelj opozoril, da med njegovo odsotnostjo doma ni vse »v redu«. Klavec se je hotel prepričati, kaj je na tem opozorilu in je naslednji večer prišel zelo zgodaj domov. Opazil pa ni nič sumljivega. Spoznal je, da ženo zanemarja in je zato sklenil, da jo odvede za spremembo s seboj v kino. Ko ji je povedal svoj sklep, pa se ni nič razveselila, temveč jo je hipoma napadel glavobol. Toda mož jo je vseeno pregovoril, naj gre z njim. Pred odhodom je še pogledal v svojo delavnico in ko je videl, da je tam velika hladilna omara malo odprta, jo je zaprl.

V kinematografu ni postalo ženi nič bolje, čeprav so predvajali zelo razposajen film. Na zadnje sta se morala zakonca še pred zaključkom dvigniti in vrniti domov. Ženi je postajalo čedalje slabše, noč je prebila brez spanja. Zdravnika pa se je branila. Naslednje jutro, ko se je vrnil klavec na delo, je odkril končno vzrok temu nenadnemu obolenju, in sicer v podobi na pol zmrznjenega možakarja, ki je tičal v hladilni omari med mesom, ki je bilo namenjeno za prodajo.

Stvar se je hitro pojasnila: :Možakar je bil ljubavnik žene in ko se je klavec prejšnji večer vrnil tako nepričakovano domov, se je zakonolomec v strahu pred njim komaj še utegnil skriti v hladilno omaro. In potem, ko jo je mož zaprl, je moral prebiti v njej vso noč. Odpeljati so ga morali v bolnišnico, kjer je pa kmalu v strašnih mukah umrl. Oblasti stvar še preiskujejo, klavec je pa vložil tožbo za ločitev zakona.

Elegantna diva

Filmska igralka Fay Wray

Letalo za vsakega

Londonski listi poročajo, da je neka tovarna letal izdelala tip avtogira, ki ga bo spravila prihodnje leto na trg za ceno 150 funtov. Letalo je baje absolutno varno pred padcem, lahko starta in pristaja na majhni površini ,je dolgo 5 m, široko 2.3 m in opremljeno z motorjem 50 k. s. Največja brzina mu je 170 km. Listi pravijo, da leti z njim lahko vsak otrok.

Čitajte tedensko revijo „ŽIVLJENJE IN SVET“

Zadnja Lyauteyeva želja

Na zadnjo Lyauteyevo željo so truplo starega maršala, osvajalca in kolonizatorja Maroka pokopali na pokopališču domačinov v Rabatu. Na njegovem grobu bo stal kamen z napisom, ki si ga je določil sam: »Tu počiva maršal Lyautey, ki je živel in umrl kot kristjan, a je hotel počivati v arabski zemlji med svojimi muslimanskimi brati.«

ANEKDOTA

Spomladi 1915., ko je nemška ofenziva napredovala, ne da bi bil uspeh popolnoma gotov, je prejemal Hindenburg polne koše brzojavnih čestitk. Zmajal je z glavo in dejal: »No, ti pri pivu so vedno hitrejši z zmagami nego mi. O bitkah, ki sem jih dobil, zvem večinoma šele iz ust teh gospodov!«

VSAK DAN ENA

Policijski uradnik: »Kaj se je tu zgodilo?«

Mož: »Moja žena pospravlja, pa je vrgla ven stare hlače, toda slučajno sem bil jaz v njih!« (»Illustreert Familieblad«)

SPORT

Z zadnje motociklistične dirke na Ljubelju

Zmagovalec vozi na cilj

Na opasni serpentini

V nekaj vrstah

Sistem državnega prvenstva se torej ne bo izpremenil. Pred svojo zadnjo sejo, o kateri smo na kratko že poročali v včerajšnji številki, je JNS prejel več brzojavk s sodežev posameznih podsavezov, v katerih so klubi izrazili željo, naj se sedanji način državnega prvenstva ne menja. Bilo je sicer nekaj predlogov za izpremembo, vendar pa je JNS mnenja, da je sedanji sistem najbolj pripraven. Zelo bi se čudili, ako bi bil JNS pristal na kake izpremembe, ko je vendar nova uprava JNS po svojem imenovanju izjavila, da bo upoštevala in respektirala sklepe zadnje glavne skupščine JNS. Nekateri predlogi za izpremembo so bili dokaj zanimivi. Tako so v nekem listu spustili poskusni balonček o ligi 7 klubov. Ali so mogoče nameravali zopet izigrati Ljubljano? Merodajni činitelji tega gotovo ne bi dopustili, ker bi se morali zavedati, da bi tak sklep izzval ne samo med sportniki, temveč tudi v ostali naši javnosti veliko in tudi upravičeno ogorčenje. Sicer pa itak ostane pri starem in mi tudi ob tej priliki želimo našima zastopnikoma v ligi, Iliriji in Primorju, najlepše uspehe.

V včerajšnjem poročilu glede reaktivacije bivšega nogometnega sodnika g. Vodiška nam je topot malo ponagajal »telefonski« škrat. JNS namreč ni pristal na predlog ljubljanske sekcije nogometnih sodnikov, naj se reaktivira penzionirani sodnik g. Vodišek, temveč je ta predlog odklonil. Od tajnika ljubljanske sekcije g. Pevaleka smo obveščeni, da sekcija nikoli ni stavila takega predloga.

Naše waterpolo moštvo je v Magdeburbu doseglo prav lep uspeh. Madžarskemu moštvu, ki je zmagalo nad ostalimi moštvi z zelo visokimi rezultati, je uspelo doseči proti naši reprezentanci samo rezultat 3 : 1 (0 : 1). Ta lep uspeh naše reprezentance podčrtava tudi nemški tisk, ki piše zelo navdušeno o igri jugoslovenske reprezentance. Pri tem naglašajo, da so svetovni prvaki v waterpolu Madžari v Magdeburgu v izredno dobri formi, kar le še poveča uspeh Jugoslovenov. Ostali rezultati so bili: Nemčija : Češkoslovaška 4 : 1, Madžarska : Nizozemska 9 : 1, Italija : Švedska 1 : 1. Finale na 100 m je dal naslednje rezultate: 1. Csik (Madžarska) 59.7, 2. Fischer (Nemčija) 59.8, 3. Wille (Nemčija) 1:01.2, 4. in 5. Moi (Nizozemska) in Peterson (Švedska) 1:01.6, 6. Boehenski (Poliska) 1:03.3, 7. Scheffer (Nizozemska) 1:04.1. Borba za prvo mesto je bila zelo ostra ter se do konca ni vedelo, kdo bo zmagal.

V nekaterih drugih krajih so odnošaji med posameznimi sportnimi klubi še bolj napeti kot pri nas. Zaradi incidentov, do katerih je prišlo na zadnji prvenstveni tekmi v Osijeku med lokalnima rivaloma Slavijo in Hajdukom, je upravni odbor Slavije sklenil, da prekine sportne odnošaje s Hajdukom. Se bodo že zopet pobotali!

Mariborski Železničar je v nedeljo gostoval v Varaždinu, kjer je v prijateljski tekmi porazil Varaždinski SK s 5 : 2. Prijateljska tekma v Ptuju med SK Ptujem in SK Muro iz Murske Sobote je končala z zmago Ptujčanov 4 : 1.

Graški nogometaši bodo v nedeljo 19. t. m. gostovali v Mariboru. Enajstorica SK Südbahn bo odigrala prijateljsko tekmo proti SK Železničarju.

Koturaški podsavez Ljubljana. Važna seja upravnega in tehničnega odbora bo drevi ob 20. v posebni sobi gostilne pri Amerikancu. Udeležba zaradi predstoječega državnega prvenstva obvezna. Vse klube opozarjamo, da se vrši kolesarsko prvenstvo Jugoslavije na 150 km v nedeljo 26. t. m. s startom v Ljubljani ob 6. zjutraj na Zagrebški cesti pri mitnici. Proga: Ljubljana-Višnja gora-Novo mesto-Kostanjevica-Brežice-Samobor-Sv. Nedelja-Stupnik-Ribarski otok. Pravico startati imajo vozači glavne skupine. Prvenstvo se vozi ob vsakem vremenu. Vozači morajo strogo izvajati določbe pravilnikov koturaškega saveza in cestnopolicijskega reda ter morajo imeti kolesa, opremljena z dvema zavorama in zvoncem. Izmenjava kolesa je dovoljena samo v primeru preloma. Hrano more vozač jemati po poti pod pogojem, da se tedaj ustavi. Med vožnjo je prepovedano dodajati hrano ali pijačo, da se preprečijo nezgode. Proteste je vložiti najkasneje v roku ene ure po prihodu prvega vozača na cilj s takso 100 Din. Klubi morajo prijaviti svoje vozače najkasneje do 18. t. m. podsavezu, da jih javi savezu. Ljubljanski klubi naj javijo na današnji seji. Prijavnina znaša 10 Din za vsakega vozača.

Konjske dirke na Bledu. Kolo jahačev in vozačev v Ljubljani priredi velike kasaške in galopne dirke 19. t. m. ob 15. v Zaki na Bledu z naslednjim sporedom: 1. **Velika dirka mesta Ljubljane** (Prvi heat). Nagrade: 2500 (1200, 600, 400 in 300) od ljubljanskega Kola jahačev in vozačev. Heat vožnja 2 do 3 za 4 do 12 letne jugoslovenske konje. Proga 1600 m. Distančni drog 160 m. Za vsakih Din 5000.— 20 m dodatka. Maksimalni dodatek 120 m. Prijavnina 50 Din. 2. **Jahalna dirka preko šibja** 1800 m. 3. **Velika dirka mesta Ljubljane** (Drugi heat). 4. **Gorenjska dirka-Handikap.** Nagrade: 1000 Din (500, 250, 150 in 100) od ljubljanskega Kola jahačev in vozačev. Za triletne in starejše konje brez papirjev, ki niso v krvnem sorodstvu z ameriškansko črto in ki se sicer uporabljajo samo za cestno službo. Najkrajša proga 2000 m. Voziti v štirikolesnih vozovih. Vozovi z železnimi obroči 40 m popusta. Prijavnina 30 Din. Distance za to dirko prijavljenih konj se razglasijo začetkom tekme na črni oglasni tabli. Dovoljenje za udeležbo pri tej dirki izdaja komisija, katera tudi določa distance za posamezne konje. 5. **Dirka letovišča Bled.** Nagrade: 2000 Din (1000, 500, 300, 200) od ljubljanskega Kola jahačev in vozačev, za 3—12letne jugoslovenske konje. Proga 2400 m. Za vsakih 2000 Din 20 m dokiade. Za vsakih 600 Din 20 m meetings-dodatka. Triletnim 60 m, mladen 40 m popusta. Prijavnina 50 Din. 6. **Velika dirka mesta Ljubljane.** (Tretji heat). 7. **»Posilna« Handikap.** Nagrade: 2000 Din (1000, 500, 300, 200) od ljubljanskega Kola jahačev in vozačev. Za 3—12letne jugoslovenske konje, ki so 19. avgusta na Bledu najmanj enkrat dirkali. Najkrajša proga 2100 m. Temelj 1 : 50. Zmagovalci so izključeni. Prijavnina 30 Din. Udeleženci dirke naj se poslužijo turističnega vlaka, ki odhaja iz Ljubljane ob 5.10 ter se vrača iz Bleda ob 19.50. Ta vlak vozi za polovično ceno.

Medklubske kolesarske dirke SK Železničarja. V nedeljo 19. t. m. priredi SK Železničar na svojem dirkališču medklubske kolesarske dirke za vse klube, včlanjene v mariborski kolesarski podsavez. Začetek dirke bo ob 14.30. Dolžina proge 426 m. Razpored: pozdravni krog vseh sodelujočih; prvenstvo juniorjev (10 krogov); izločilna dirka; glavna dirka (50 krogov); handikap dirka (10 krogov). Tekmovanje se vrši po pravilih in pravilnikov Jugoslov. koturaškega saveza. Prijave je poslati najkasneje do sobote 18. t. m. na naslov: SK Železničar, delavnica drž. železnic.

Medmestni teniški turnir Beograd : Maribor bo v soboto 18. in v nedeljo 19. t. m. na teniških igriščih ISSK Maribora. Beograd bo zastopalo kompletno moštvo beograjske »Šumadije« s srbskim prvakom g. Konjevičem na čelu.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes od 17. naprej strogo obvezen trening za ligino skupino.

ŽSK Hermes (motosekcija) ima danes ob 20. redno sejo v klubskem lokalu pri Kočarju.

SK Slavija. Odbor naproša članstvo, da se po možnosti udeleži danes pogreba matere našega člana Rudolfa Cimpermana izpred hiše na Tržaški cesti št. 5.

TSK Slovan. Drevi ob 20. v klubovi sobi pri Krušiču članski sestanek vseh verificiranih igralcev. Udeležba obvezna za vse.

Sportne vesti

Rusija pristopi k Fifi?

Fifa (mednarodna nogometna zveza) je naročila predsedniku češkoslovaške nogometne zveze prof. Pelikanu, naj pridobi sovjetsko Rusijo kot člana Fife. Verjetno je, da bo prof. Pelikan že v kratkem odpotoval v Moskvo, kjer bo stopil v stike z odločilnimi svojetskimi faktorji. Seveda so zato še preuranjene vse cesti o mednarodnih nastopih sovjetske enajstorice, najmanj do tedaj, dokler Rusija ne postane član Fife. Vsekakor bi bila v tem primeru izvedljiva zanimiva srečanja s sovjetskim nogometom, o katerem si zaenkrat ves ostali svet ne more ustvariti prave slike.

Vsako leto Davisov pokal

Kakor smo v tej rubriki že pisali, so Južni Afričani sprožili predlog, naj bi se tekmovanja za Davisov pokal vršila zaradi velikega števila udeležencev in oddaljenosti med njimi samo vsako drugo leto. Mednarodna teniška zveza je te dni v navzočnosti darovalca dragocene lovorike Davisa razpravljala o tej spremembi in sklenila s pičlo večino enega glasu, da se bodo tekme za Davisov pokal kot dozdaj vršile vsako leto. Glede spremembe sistema za predtekmovanja, ki se tudi ne zdi vsem najboljši, bo zveza vprašala za mnenje še nekatere države, ki niso bile zastopane na tej seji.

Cartoneti diskvalificiran.

Francoska plavalna zveza je za dobo enega leta diskvalificirala znanega prsnega plavača Cartoneta, ker ni hotel startati na izbirnih tekmah za evropsko prvenstvo. Francija se je s tem odrekla plavaču, ki je bil razen Tarisa največja nada Francije v plavanju.

Zanimivosti iz lahke atletike

V Frankfurtu so šli na start ameriški atleti, ki so v dveh močnih skupinah na turneji po Evropi. Pri tej priliki je Nemec Weinkötz iz Kölna zboljšal nemški rekord v skoku v višino na 1.98 m. Prečko so nato dvignili na 2 m, toda bilo je vse zaman. — Na mednarodnem lahkoatletskem mitingu v Malmö je zadel najboljši švedski srednjeprogaš Ny na italijanskega svetovnega rekorderja Beccalija. Tek na 1500 m se je končal z lahko zmago Nya, ki je dosegel s časom 2:50.8 nov švedski rekord. Beccali je zaostal z rezultatom 3:54.3.

Užaljeni sodnik

Morda še ni vsem ušlo iz spomina, da je švicarski sodnik Mercet na znameniti tretji tekmi med Španijo in Italijo v letošnjih tekmah za svetovno prvenstvo tako čudno »zasodil« Španiji, da je Italija dalje pobirala lavorike, medtem ko se je Španija morala zadovoljiti z obljubo, da se bo revanžirala drugič. Švicarska sodniška zveza je uvedla zdaj proti sodniku Mercetu preiskavo, da bi ugotovila, ali je bil res sodnik kriv vsega, kar se je zgodilo. Mercet pa ni čakal konca preiskave, temveč je podal pismeno izjavo, da ne bo več nastopil kot sodnik. Tudi rešitev!

Mednarodni drsalni spored za l. 1935.

Predsednik mednarodne drsalne zveze Salchow je izdelal spored za mednarodna drsalna prvenstva 1935. Po tem načrtu bo svetovno prvenstvo v umetnem drsanju za seniorje in pare v dnevih 16. in 17. februarja v Budimpešti. Enaka tekmovanja za dame bodo 9. in 10. februarja na Dunaju. Evropska prvenstva za vse konkurence so določena za 25. do 27. januarja v St. Moritzu. V hitrostnem drsanju bodo tekmovanja za evropska prvenstva v dneh 2. in 3. februarja v Helsingforsu, za svetovna prvenstva pa 16. in 17. februarja v Oslu. Severnjaki so v hitrostnem drsanju vsekakor precej na boljšem.

Jack Medica — olimpijska nada Amerike

Mladi ameriški plavalni rekorder Jack Medica je na Honolulu dosegel nov svetovni rekord na 400 m prosto s časom 4:40.6. 20 letni Američan je zdaj največja nada Amerike za prihodnjo olimpiado. Medico so začeli kar takoj pripravljati za veliko preiskušnjo. Kakor menijo, se bo lahko pomeril v Berlinu z Japonci na 400 in 1500 m, ker je končno edini plavač, ki se lahko loti te naloge. Kako izvrsten čas je novi rekord, kaže primerjava s časom bivšega rekorderja v tej disciplini Švedom Arne Borgom, ki je plaval 4:50.3 in poznejšega junaka na tej progi Japonca Makkina, ki je izboljšal svetovno znamko na 4:46.4.

Dva ženska rekorda v plavanju

V Massachusettsu je 18 letna Alice Bridge popravila svetovni rekord Angležinje Hardingove v hrbtnem plavanju na 400 m od 6:12.4 na 6:10.8.

V Bratislavi je domačinka Keppich dosegla v hrbtnem plavanju na 200 m s časom 3:22.2 nov češkoslovaški rekord.

Tromatch v Rusiji

Med Moskvo, Ljeningradom in Harkovom se je vršil nedavno lahkoatletski tromatch, v katerem je zmagala Moskva s 326.5 točke pred Ljeningradom (312.5) in Harkovom (160). Omembe vredni rezultati so bili: 5000 m Znamenski (M.) 14:56.5 (rekord), 1500 m Denisov (M.) 4:02.1 (rekord), 100 m Ljulka (M.) 10.8; 400 m Ljulka 49.4 (rekord), ob palici: Osolin (M.) in Raevski (H) oba 3.80. Med damami so se odlikovale: na 200 m Bikova (M.) 26.2 (rekord), v daljino Šamanova (M.) 5.61; v disku Borisova (M.) 37.17 (rekord) in v krogli iste z rekordno znamko 11.47 m.

Poljski atleti med baltiškimi vrstniki

V lahkoatletskem tromatchu med Poljsko, Estonsko in Latvijo so zmagali Poljaki s 134 točkami pred Estonci s 129 in Latvijci z 72 točkami. Med drugimi bi bilo s tega mitinga omeniti: nov poljski rekord Kusoczynskega na 5000 m s časom 14:26 in najboljše uspehe v naslednjih disciplinah: 100 m Thomea (E.) 11.3; 200 m in 400 m Biniakovski (P.) 22.8, odn. 50.8; 800 m Kucharski 1:55; 1500 m Kusoczynski 4:01.2; 10.000 m Fialka (P.) 33:14; 4x100 Estonska 44; skok v daljino Kultie (E.) 6.97 m; skok v višino Plawczyk (P.) in Schmidt (E.) 1.80; skok ob palici Kluk (P.) in Herman (E.) 3.8; 110 m z zaprekami Thomson (E.) 15.7; krogla: Heljasz (P.) 15.03; disk Weiding (E.) 44.16; kopje Jurtis (E.) 65.9 m

Kako stavkajo kolesarji?

Pri letošnji vožnji po Franciji (Tour de France) so si vozači izmislili svojevrstno demonstracijo zoper najbolj naporno in težavno 14. etapo od Montpelliera do Perpignana. V zadnjem delu pred ciljem so se spravili v veliko skupino 40 mož in vozili skupno prav udobno kot na sprehodu. Med potjo so se ustavljali, dajali po vaseh avtograme, čitali časopise in slično. Ker so prišli na cilj vsi istočasno, je vodstvo dirke zaradi ocenjevanja odredilo, da so morali posamezno prevoziti še nekaj krogov na dirkališču. Tamkaj pa so se udali in spet pognali zares.

Nov svetovni rekord in druge evropske znamke

V Stokholmu so imeli nedavno tridnevni mednarodni miting, na katerem si je Danec Nilsen v teku na 3000 m privoščil nov svetovni rekord s časom 8:18.3; drugi je bil Poljak Kusoczynski v času 8:28.4. Drug rekord je izvil Američan Eastman, in sicer v teku na 500 m v času 1:02. Sicer pa tudi ostali rezultati niso kar tako, n. pr.: 800 m Eastman 1:50; skok v višino Johnson 2 m, 400 m: Hardin 47.8; 100 m Peacock 10.6; krogla Torrance 16 m; 110 m z zaprekami Beard 14.5; 200 m Coan (vsi Američani) 21.8; skok ob palici Lindblad (Švedska) 4 m.

Avgust Jenko v Gorici

Spomin na ideologa ob 20letnici smrti

Te dni je 20 let, odkar je padel na planini Ceru glavni ideolog našega preporodovskega pokreta. Dobro je, da izide pri tej priliki Jenkov zbornik, ki bo podrobno opisal življenje tega izrednega mladeniča.

Jenko je deloval pred vsem med slovensko mladino na Kranjskem in Štajerskem, vendar pa je skušal poseči tudi na Primorsko, zlasti med goriško mladino in tudi med njo razširiti preporodovski pokret. Sploh se mnogokrat greši o tem, da v raznih reminiscencah skuša središče jugoslovenskih pokretov med Slovenci osredotočiti na tedanjo Kranjsko in Štajersko, čeprav ni težko dokazati, da je bilo naše Primorje v jugoslovenskem pravcu vsaj enako ali še bolj zrevolucionirano

Treba se je spomniti, da je bila Goriška s Trstom v najhujšem nacionalnem boju. Primorsko ljudstvo s svojo mladino vred se je nahajalo v naskoku. Nacionalna zavednost je dosegla na Primorskem stopnjo, s katero je Primorje prednjačilo tedanji Kranjski in Štajerski. Prosvetna društva, sokolske edinice, zadružne organizacije in — kar je glavno — borba za slovensko posestno stanje, so zadobili tak elan, da ga ni bilo moči ugnati. Prodirali smo na vseh črtah; nismo se samo branili, kakor na Štajerskem in deloma tudi na Kranjskem. Nasprotne postojanke so padale druga za drugo. Prodirali smo že tudi v Furlanijo.

V Trstu in v Gorici sta se okrog leta 1910 razvili dve močni kulturni središči. Goriška mladina je bila vsa v ognju. Na zdravi nacionalni podlagi se je začela poglabljati v vse tedaj pereče politične in kulturne probleme. Tu je bil sugestivni vpliv socialista dr. Tume in njegove knjižnice, vpliv hladnega analitika dr. Drmota. Tu je poglabljal svoje učence v skrivnosti samovzgoje in plemenitega življenja tedanji profesor goriške gimnazije dr. Karel Osvald. Mladi dr. Bogumil Vošnjak pa je s svojo »Vedo« propovedoval evangelij jugoslovenstva. Imeli smo pesnika Alojzija Gradnika, imeli smo znanstvenike, imeli smo bogate knjižnice in ko je prišla balkanska vojna, je bilo Primorje z vso svojo omladino v jugoslovenstvu. Življenje, ki je tedaj žuborelo v Gorici, bi bilo mogoče zajeti samo z debelimi knjigami!

V tistih časih je na Goriško pljusknil tudi preporodovski pokret. Na goriški gimnaziji se je pojavil pokojni Janže Novak. Sprejeli smo ga prijateljski, z navdušenjem. Živo mi je pred očmi slika, kako smo se zbrali v prostorni sobi »Prosvete« v »Trgovskem domu«. Soba je bila nabito polna. Po moji uvodni besedi je vstal droben bled dečko s črnimi lasmi in črno »umetniško« kravato. Svoje misli je razvijal s pravim fanatizmom. Govoril nam je o Srbiji, o jugoslovenskem Piemontu. S plamtečimi besedami je pozival na borbo proti Avstriji. Spopad med slovanstvom in germanstvom, med Jugoslovani in Švabi bo leta 1950...

Janže Novak nas je pridobil in razvnel. Kmalu za njim, bilo je to pomladi leta 1913, je prišel v Gorico Avgust Jenko, da pogleda, kako in kaj. Sestala sva se v Trgovskem domu, kjer je bilo taborišče vsega omladinskega kulturnega in nacionalnega življenja. Še danes v duhu živo vidim cvetočo pomlad, tiste kostanje ob široki cesti proti Pevni v polnem cvetju. In Jenka samega. Bil je Avgust Jenko zal dečko, poln zdravja, uglajen v nastopu, dozorel v svojih mislih. Pojasnil sem mu položaj na Goriškem in delo goriške mladine. Na Kranjskem so morali preporodovci orati ledino, na Goriškem je bilo jugoslovenstvo že dozorjen sad. Tudi v kulturnem pogledu je bila goriška bilanca ugodna. Goriški omladinec je bil doma v nemški književnosti in kulturi, v italijanski, v francoski, večinoma tudi v srbohrvaški in v ruski, tako da je daleč prekašal svojega nemškega ali laškega tovariša.

V teh in podobnih problemih so se vrteli najini pogovori tisto popoldne pod cvetočimi kostanji goriške pomladi in žgočim soncem ob Soči in Pevni. Naša zelena Brda in Sveta Gora v ozadju in kraški obronki ob Doberdobu tedaj pač še niso sanjali, da bo leto dni kasneje nad nje prihrumela svetovna vihra. Tudi Jenko sam najbrž ne, čeprav je govoril o vojni kot o neizbežni stvari in je z največjim veseljem poslušal, ko sem mu pravil, kako je primorska nacionalistična omladina — pač v veliki meri pod vplivom italijanske iredente — že definitivno naredila križ čez Avstrijo in je na njenih razvalinah gradila svoje načrte.

Razstala sva se in Jenko je odnesel iz Gorice najlepše vtise v Ljubljano. Mislim, da sva se kasneje bežno videla v dunajski »Sloveniji«, kjer se je jugoslovenska ideja lomila ob nekoliko pretesno pojmovanem slovenstvu. Zgodovinski dogodki pa so vendarle dali prav revolucionarni in politično radikalni jugoslovenski omladini.

Goriška omladina je postajala čedalje radikalnejša. Cesarska himna v šolskih knjigah je romala v koše. Mesto nje smo prilepljali »Bože pravde«. V goriški »Adriji« smo čitali beograjske dnevnike in revije. Prihajali so nam nemoteno tik do izbruha svetovne vojne. In ko je prišla katastrofa, se je goriška omladina razpršila na vse vetrove, odšla je v avstrijske polke, odšla preko front in mej med dobrovoljce.

Predvojna generacija goriške omladine se s pieteto klanja manom Avgusta Jenka, idealista in ideologa. **Dr. J. B.**

Logarska dolina, ne Logarjeva!

Za Badjuro se je glede naziva naše najlepše alpske doline oglasil tudi dr. Joža Glonar. Badjura je nastopil kot turist, dr. Glonar kot jezikoslovec. Ne bo odveč, če poda svoje mnenje tudi domačin

V Savinjski in Šaleški dolini je kolektivno posestno imenovanje kraja, vrha, posebno pa ledin silno pogosto. Njiva kmeta Kaseznika ni Kaseznikova njiva, temveč Kaseška, kmeta Hriberška Hriberska, kmeta Zacerkovnika Zacerkoška, žaga kmeta Vrtačnika ni Vrtačnikova temveč Vrtaška žaga itd.; sem spada tudi Logarska dolina. Poleg kolektivnega pojmovanja pa imamo tudi individualno, n. pr. Robanov ali Matkov kot. Stvar je torej drugačna, kakor jo najdemo n. pr. v Slovenskih goricah, kjer imamo samo Županičev vrh, Požavnikovo njivo, Štuhečev dol in iz katerih krajev je doma dr. Joža Glonar in odkoder je prišel v Savinjsko dolino tudi Fran Kocbek.

S tega vidika je razumljivo, da Kocbek v prvih časih svojega savinjskega življenja ni razumel kolektivnega poimenovanja vrhov, dolin, parcel in da tega danes ne razume dr. Joža Glonar, ki tolmači nazive krajev kot pismouk po knjižnih zapiskih Petruške in Kocbeka. S Kocbekom smo se v družbi večkrat razgovarjali o krajevnih imenih, saj je on o tem vprašanju silno rad razpravljal, in ob tej priliki je Kocbek pogosto poudarjal, da ni mogel izprva pojmovati kolektivnega poimenovanja krajev v Savinjski dolini, ker mu je za to manjkal zmisel zaradi običajnih individualnih krajevnih imen doma v Slovenskih goricah. Ko pa je podrobneje spoznaval krajevne razmere in se v kraje z navezanjem stikov z ljudstvom poglobil, mu je stvar postala jasna in je svoje pod vplivom slovniških pravil in slovenjegoriškega običaja uvedeno poimenovanje Logarjeve doline pod vplivom e d i n e ljudske govorice Logarske izpremenil v Logarsko dolino. Tako res vidimo, kakor to navaja dr. J. Glonar, da je Kocbek prvotno pisal »Logarjeva dolina«, ali je pozneje svoj način pisave izpremenil in v nejgovi monografiji o Savinjskih planinah najdemo izključno naziv »Logarska dolina«. Ta naziv pa rabijo ne samo Čehi, ki so objavili v Alpskem Vestniku II, K o c b e k o v spis Logarské údoli, ampak tudi ljudje, ki poznajo Savinjsko dolino z Logarsko dolino znanstveno praktično — in ne samo kot pismouki iz knjižnih zapiskov ali pa ki sklepajo poleg tega na krajevna imena samo iz pravil naših slovnic (Ferdinand Seidl).

Pri krajevnih imenih je treba poleg književnih beležk in slovniških pravil upoštevati tudi, in to v prvi vrsti, dejansko ljudsko poimenovanje. In v tem trenutku, ko bo dr. Joža Glonar upošteval tudi to, se bo lahko osamosvojil od predsodka, ki izvira od krajevnih poimenovanj v njegovem domačem kraju in iz nekaterih knjižnih beležk; saj mu bo lahko njegov službeni tovariš dr. Jože Rus povedal, da je dobil na vprašanje »čigav si« od Logarjevega otroka odgovor: ne Logarjev ampak L o g a r s k i. In po svoji geografski legi je Logarjeva kmetija o s r e d n j a kmetija v celi dolini.

Zato pa pustimo vsakemu svoje; posebno pa ljudstvu. In ker naziva ljudstvo dolino Logarsko — in ker jo je tako tudi vedno imenovalo — jo nazivajmo tudi mi; naši jezikoslovci in slovničarji pa naj jezikovna pravila razširijo ter s tem preprečijo nove zmede, ki bi mogle nastati, ako začnejo sedaj mešati krajevno edino udomačeno in v našem slovstvu danes splošno uporabljano ime Logarska dolina. **F. K.**

Črnomeljsko kopališče Rdečega križa otvorjeno

Črnomelj, 15. avgusta

Prejšnjo nedeljo je bilo slovesno otvorjeno kopališče Rdečega križa v Črnomlju. K otvoritvi so se zbrali zastopniki uradov, društev, kakor tudi mnogo občinstva, katerega je pozdravil društveni predsednik sreski načelnik g. Drago Trstenjak. Orisal je potek akcije R. K., katere uspeh je moderno in potrebno kopališče. Izrekel je zahvalo vsem sodelavcem, kakor tudi tvrdkam v Črnomlju, ki so s svojimi darovi olajšali gradbo, zlasti tudi velja zahvala gg. Tomažičema, lastnikoma tvrdke Oleum iz Ljubljane, ki sta, čeprav ne domačina, rade volje darovala izvrsten materijal za barvanje kopališke lope. Na predlog gospoda predsednika so bile odposlane pozdravne brzojavke visokim pokroviteljem RK Nj. Vel. kralju in kraljici, predsedniku Nj. Vis. princu Pavlu, ministru dr. Novaku in banu dr. Marušiču. Nato je govoril banski svetnik g. Evgen Lovšin, ki je izrazil veselje nad delovanjem našega društva in napredkom Črnomlja tudi v higijensko zdravstvenem pogledu. V imenu mestne občine se je zahvalil sreskemu odboru RK predsednik g. Karol Müller, ki je poudaril, da je bila z zgraditvijo kopališča storjena mestu velika usluga. Kopališče je blagoslovil g. dekan Bitnar ob asistenci ostale duhovščine, nakar je društveni podpredsednik g. dr. Küssel orisal pomen kopališča v zdravstvenem pogledu ter ga oficielno otvoril in predal prometu.

Vršile so se palvalne tekme, ki so vzbudile živo zanimanje publike ter izdatno pripomogle k lepemu uspehu svečanosti, za kar gre zahvala domačemu klubu »Belokrajina«. Lep je bil pogled na množico kopalcev in na vrvenje na obali, doslej tako mirne in romantične Lahinje, kamor je tudi posegla roka človeka in jo spremenila v modern kotiček Bele Krajine. Zvečer je bila družabna prireditev v hotelu pri Lacknerju, ki je potekla v prijetnem razpoloženju, za kar so zlasti skrbeli naši pridni tamburaši pod vodstvom g. Nika Boljkovca. Tako je naše mesto po zaslugi RK in še posebej odbornika inž. Janežiča, ki je po lastnih načrtih vso gradbo vodil, dobilo lepo kopališče, ki bo koristno služilo domačinom kakor tudi tujcem pri obisku naših krajev.

SOKOL

Župni prosvetni tečaj. Ker župni prosvetni odbor Sokolske župe Ljubljana še ni prejel vseh prijav za župni prosvetni tečaj, poziva vse bratske edinice, da nemudoma vrnejo prijavnice, ker mora ŽPO v soboto zvečer vedeti točno število tečajnikov, da uredi vse potrebno glede prenočišča in prehrane! Izvenljubljanski tečajniki naj se točno drže poslanih navodil glede prihoda v tečaj.

L. Wolff: 75

Garragan

Roman

»Poslušajte torej, gospod baron. Gre za posestvo Alt-Dolgelin na Holsteinskem, ob Kielskem zalivu. Nočem vas utrujati z dolgimi opisi. To morate sami videti. Povem vam samo, da v vsej svoji praksi še nisem imel nič lepšega pod roko.«

Holsteinsko in obmorska lega sta bili Garraganu po godu. »Čigavo je posestvo, gospod Süsser, in koliko stane?

»Lastnica je gospa pl. Neverstorffska, fina stara gospa, ki je moči pametno govoriti z njo. Kar se tiče cene, terja lastnica milijon dve sto petdeset tisoč zlatih mark. Nikar se ne ustrašite, gospod baron. Te cene, ki si jo je gospa vtepla v glavo, vam ne bo treba plačati. Odkrito sem ji povedal, da je Alt-Dolgelin v današnjih časih vreden kvečjemu milijon, in prepričan sem, da dobite posestvo za ta denar. Med nama, gospod baron: kje pa najdete dandanes v Nemčiji kupca, ki bi imel v žepu milijon zlatih mark? In če jih ima, si bo kupil kaj drugega, ne posestva ob morju. Zakaj, da vam po pravici povem, dobičkanosna kupčija ta reč seveda ni.«

Prekupčevalec je na dolgo in na široko utemeljeval svojo trditev, dokler ga ni Garragan prekinil: »Najbolje bo, da si posestvo ogledam, gospod Süsser. Kdaj morem to storiti?«

»Kadar vam drago, gospod baron. Če hočete jutri, kar jutri.«

»Prav, pa jutri.«

»Izborno. Tedaj brzojavim gospe pl. Neverstorffski, da jo jutri obiščete.«

»Kako pridem v Alt-Dolgelin?«

»To ni čisto preprosta reč, gospod baron, a saj imate gotovo konje v hlevu in najbrže tudi avtomobil v garaži. Ena zveza je preko Eutina in Lütjenburga, vendar je bolje, da se drevi odpeljete v Kiel. Od ondod vozi majhna železnica v Schöneberg. Iz Schöneberga v Alt-Dolgelin je peš pičli dve uri hoda. Brzojavil bom, naj vam pošljejo v Schöneberg voz naproti.«

»Ni treba, gospod Süsser. Rajši bi si sam nemoteno vse ogledal.«

»Zelo pametno, gospod baron. Torej napovem vaš obisk za enajsto uro.«

Garragan se je poslovil od prekupčevalca in se odpeljal v Neukölln, kjer je podaril ključavničarskemu mojstru Pachalemu veliko vsoto denarja.

»Kaj naj storim s tolikim denarjem, gospod baron?« je prepaden zajecljal Emil Pachaly. »Samo ubili me bodo. In še umazan kapitalist postanem tako rekoč. Ne, ne, gospod baron, toliko denarja ni dobro imeti.«

Garragan je pustil starega moža vsega potrtega in prebil popoldan pri profesorju Truckenbrodu, ki mu je poročal o svojem uspehu v Ameriki.

Ko je Garragan po telefonu obvestil Nikolino o svojem potovanju, se je z nočnim vlakom odpeljal v Kiel.

Drugi dan, sredi bleščečega poletnega jutra, je prvikrat stopil na altdolgelinsko ozemlje. Kakor v sanjah je korakal po bujnih travnikih in bogatih poljih, neizmerno, jeklenovišnjevo nebo se je bočilo nad njim, škrjanci so prepevali visoko v zraku, od daleč se je lesketalo morje, pogled je segal na konec sveta. Po ograjenem travniku se je podila prešerna čreda žrebet, ki si moral nehote ganjen obstati pred njimi. Nato je prišel gozdič, ki je prehajal v park. Sredi parka in travnikov je stalo veliko grajsko poslopje s svetlorumenimi zidovi in zelenimi oknicami. Garragan se je naslonil na drevo in pobožno zrl na tiho, prikupno zgradbo. Čez nekaj časa je v velikem loku zavil okrog hiše proti morju, ki se je lesketalo v južni sinjini. Sedel je v pesek in se zagledal preko vode, ki je pljuskala drobne, pojoče valčke na breg. Jadrnica je nepremično stala na obzorju. Čisto v daljavi se je nalik tenki sivi črti vlekel eden izmed danskih otokov, Laaland ali Langeland.

Tukaj ostanem, je pomislil Garragan, pijan zraka, solnca in svobode, in zaprl oči, ki so bile že trudne od blišča.

Ko je prišel čas, je krenil proti gradu, in sluga, ki ga je očividno čakal, ga je odvedel v svetlo, majhno dvorano. V tem ljubkem, malce starovarskem prostoru z ličnimi mavčevimi rožami na potemnelih belih stenah, s skrbno zlikanim podom in visokimi okni in vrati se je Garragan takoj začutil doma, kakor da bi poznal dvorano že izza otroških let. Skozi odprta vrata je videl teraso, s katere je vodilo nekaj stopnic na travnat prostor pred hišo. Z mesta, kjer je stal, je Garragan razločil veliko, žametasto trato, ki so jo v lepem krogu obrobljala stara drevesa. Čebele so brenčale, petelin je pel v daljavi, dve lastavici sta prileteli v dvorano, vneto pocvrčali druga z drugo in spet odleteli. Nato je stopil čez prag dolgodlak, temnorjav pes z belim kreželjcem, osupnil, ko je zagledal tujca, se obotavljaje približal, povohal Garragana, ki je pogladil psa po mehkem kožuhu, in čez nekaj časa nežno položil Garraganu glavo na koleno, nepremično ga gledaje s pametnimi, jantarastimi očmi.

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 2.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah.**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Kapital

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hranilne vloge
vseh bank kupujemo in prodajamo najpovoljneje in prompmo. Bankarsko posovni zavod d. d., Zagreb, Praška ulica 6/II. Tel. int. 38-38. Za odgovor priložite znamko za 3 Din. 196-16

Hranilne knjižice
akcije, vrednostne papirje kupuje, prodaja, lombardira St. Praznik, Zagreb, Varšavska 6, telefon 28-33 20988-16

Posest

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vila
na deželi, popolnoma nova, s 4 sobami, kuhinjo itd., lepo opremljena, na sončnem, z lepim vrtom ugodno naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 21062-20

Vrednote

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
ČERNE — juvelir
Ljubljana, Wolfova ulica 3

Službo dobi

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kuharico
ki zna nekoliko nemško, in ki bi opravljala tudi druga hišna dela, sprejmeta takonca brez otrok. — Zglasiti se je v trgovini: Ljubljana, Kongresni trg 5 20982-1

Strokovnjak za vino
z daljšo teoretsko in praktično pripravo, kakor tudi
kletar
dober praktik, dobita službo pri Glavnem savezu srpskih zemljoradničkih zadruga Beograd. Pismene ponudbe do 25. t. m. zaključno. 20897-1

Frizerko
samo prvovrstno moč iščem za boljši salon v Ljubljani. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Damski salon«. 21044-1

Postrežnico
pridno in pošteno, iščem. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 21070-1

Službe išče

Beseda 50 para. davek 1 Din. za šifro ali dajanje naslova 3 Din. Najmanjši znesek 12 Din

Šivilja za vse
gre takoj šivat na dom. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »100«. 21049-2

Hotelska sobarica
išče službo. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Hotelska sobarica« 21048-2

Deklica
stara 15 let, zdrava in močna, pridna ter zanesljiva, a perfektnim znanjem francoščine, nemščine in slovenščine, želi službo k otrokom. Obenem bi tudi pomagala pri gospodinjstvu Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 21057-2

Kontoristinja
z večletno prakso v industrijskem podjetju, zmožna slovenščine, nemščine in srbohrvaščine, stenografije, strojepisja in vseh pisarniških del, išče primerno službo. — Cenjene ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Skromni zahtevki«. 21067-2

Prodam

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gospodinje, gostilne in obrtniki
ne zamudite ugodne prilike. Radi izpraznitve zaloge prodaja iz skladišča Stanko Florjančič, železnina, Resljeva cesta 3 pri Zmajskem mostu, po najnižjih cenah. Vhod v skladišče skozi dvorišče. 190-6

Od 550 Din
naprej dobite moderne globoke
otroške vozičke
v tovarni otroških vozičkov
Kucler & Co.
Celovška cesta 28, poleg pivovarne »Union«. 21078-6

Nudimo Vam za majhen denar dobra oblačila
A. Presker
Ljubljana, Sv. Petra cesta 133

Čista postelja
kompletna, naprodaj v Šiški, Polakova ulica št. 17. 21066-6

Pisalno mizo
veliko, amerikansko — ter 1 veliko in 1 majhno
omaro
prodamo. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 20994-6

V najem

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Paviljon
»Grajska klet« radi bolezni oddam v najem za čas velesejma. 21071-17

Sadje

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Koroške brusnice
planinske (Preiselbeeren) — dnevno sveže, dobro izbrane, razpošilja po pošti ali brzovozno od 5 kg naprej po dnevni ceni Zechner, Henrik, trgovec, Libeliče, Koroško. 21069-34

Dijaške sobe

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2 dijakinji
sprejmem na stanovanje in vso oskrbo. — Prilika za učenje nemščine, dobra hrana in strogo nadzorstvo Braune Karl, trgovec, v Kočevju. 21073-22

Nižješolce
sprejmem v vso oskrbo. — Pomoč pri učenju in klavir na razpolago. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 21077-22

Izgubljeno

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

1000 Din nagrade
dam tistemu, ki mi dobi nazaj ukradeni motorni bicikelj »Ariel« 500 ccm, O. H. W., poševni cilinder, reg. broj 3-35, električna Bosch razsvetljava, skoro nov, gume John Bull. — Ukraden mi je bil na prevarjen način dne 29. julija v bližini Novega mesta. 21061-28

Dopisi

Beseda 2 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 20 Din.

V oglasnem oddelku »Jutra«
je dvigniti sledeča pisma: Agilen, Brinetka 200, Čez dan odsotna, Dobro ohranjen, Domačija, Ena oseba, Enostanovanjska, Gotovina 70.000, Gotov denar, Gostilna, Harley Davideon, Izvežban, Ideal, Jan, Kavcije zmožna, Lepa bodočnost 22, Ljubljana 36, Mlin in žaga, Mara, Manufakturist, Na svidenje, Q. J. 25, Obrt, Podpolkovnik, Plačam takoj v gotovini, Prijateljstvo 21, Prikupijiva, Primerno, Prilika, Perfektna, Poštenost je glavno, Prijetno življenje, Rentabilno, R. T. 150 Sodelovanje, 1. september, Siguren plačnik 22, Sir, Streta, Trije odrasli, Textil 1934, Takoj rabim, Terna, Ugodno, Ugodno 555, Udobno, Vzgojiteljica in učiteljica, Verčna gospodinja, Vrtnar, Vzorna gospodinja, Vestna in marljiva, Zelo ugodno, Za november, Začetnica, Zmožen, Zanesljiva VIII 34.

Stanovanje odda

Beseda 1 Din. davek 2 Din. za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Štirisob. stanovanje
oddam s 1. septembrom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 21063-31

Trisob. stanovanje
solnčno, s plinom in kopalnico oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 20978-31

Stanovanje
sobe, kuhinje in priklon oddam s 1. septembrom. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 21050-31

Dvosob. stanovanje
s pritiklinami oddam za Taborom. Pojasnila daje F. Babič, Vošnjakova 7/I. 21058-31

Sobo odda

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Kot sostanovalca
sprejmem gospoda. Istotam tudi oddam

opremljeno sobico
Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 21053-23

Majhno sobico
prepreto, takoj oddam na Bregu št. 14/2. 21046-23

Opremljeno sobo
veliko in lepo, s separatnim vhodom, blizu banske palače takoj oddam. Cesta na Rožnik 5/II. 21060-23

Solnčno sobo
udobno, z balkonom in posebnim vhodom, oddam takoj ali pozneje boljšemu gospodu. Bleiweisova cesta št. 9/II levo. 21064-23

Kabinet
s separatnim vhodom s stopnišča, v centru mesta takoj oddam. Ogledati v Knafljevi ulici štev. 13/II. 21065-23

1 sobo ali 2 vezani
deloma opremljeni v centru mesta oddam. Telefon, kopalnica in klavir. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 21075-23

Stroji

Beseda 1 Din. davek 2 Din za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Impregnirni (gumirni) stroj
popolnoma nerabljen, prodamo. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Poceni«. 21055-29

Obrt

Pozor, izvozničarji, mesarji in klobasičarji!
V železniškem centru prodam novozgrajeno eksportno klavnico, hladilnico in tvornico ledu — pripravno za proizvodnjo klobasičarstva in suhomesnatega blaga. Najbližja konkurenca oddaljena 80 km. Izplačevanje 18 mesecev. — Strokovnjaka sprejmem v kompanijo s 50 % solastništva, event. prodam samo stroje, ki so popolnoma novi. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 21043-30

ZAHVALA

Ob smrti moje ljube hčerke

JUSTIN LJUDMILE

predilniške pomočnice

ki smo jo včeraj, v 15. letu starosti, pokopali na savskem pokopališču, izrekam prisrčno zahvalo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, vsem darovalcem vencev in cvetja, zlasti pa še predilniškemu vodstvu za veliko pomoč ob težkem udarcu.

Bog plačaj vsem!

Litija, 16. avgusta 1934.

Žalostna mati Barbara Justin.

6728

INSERIRAJTE V „JUTRU"

SVETOVNO ZNANA TVRDKA ODDA

ZASTOPSTVO

za samoprodajo svojega proizvoda, potrebnega v vsakem poslu. Gospodje s srednješolsko naobrazbo, izmed 25 in 35 let, ki žele ves svoj čas posvetiti prodaji, naj pošljejo hrvatsko-nemške pismene ponudbe s fotografijo na **Propaganda d. d., Zagreb, Jelačičev trg 5, pod šifro »Future«.** 7623

Rešena nadležnih dlak...!

Vsaka žena, ki se briga za svojo zunanjost, mora odpraviti tudi nadležne in nepotrebne dlake na rokah in nogah, pod pazduho, na obrazu in tilniku. "Dulmin" krema, kraljica vseh sredstev proti nadležnim dlakam, ugonobi te dlake naglo in brez bolečin. Ta krema je bela, mehka, neškodljiva in se prav lahko uporablja.

DULMIN

Krema za odstranjevanje

Skladišče za Jugoslavijo: Jugofarmacija d. d., Zagreb, Jukićeva ul. 12 kozmetični oddelek

Dobi se povsod!

DR. ALBERSHEIM, FRANKFURT/M.-PARIS-LONDON

Konferenca kmetijsko gospodinjskih učiteljic

Ljubljana, 16. avgusta.

Kraljevska banska uprava dravske banovine je sklicala dne 2., 3. in 4. avgusta na ban. kmetijsko-gospodinjski šoli v Št. Juriju pri Celju konferenco vseh učiteljic, ki delujejo na tri-mesečnih potujočih kmetijsko gospodinjskih tečajih v dravski banovini. Kakor je znano, deluje tu sedem potujočih kmetijsko gospodinjskih tečajev, ki so pod nadzorstvom kmetijskega oddelka kraljevske banske uprave.

Konferenci je predsedoval načelnik kmetijskega oddelka g. ing. Josip Zidanšek, prisotni so pa tudi bili referent za kmetijski pouk, kmet. svetnik ing. Vinko Šadar, voditeljici obeh ban. kmetijsko gospodinjskih šol in ravnatelj kmetijske šole pri Sv. Juriju.

Konferenca je bila prva po ujedinjenju, narekovala jo je pa potreba, da se delovanje tečajev pravilno usmeri, da bodo čimbolj odgovarjali svojemu namenu, to je vzgoji kmetske gospodinje.

Na konferenci je bil zaradi tega najprej obravnavan učni načrt tečajev. Glavni tozadevni referat je imela ga. Minka Odlasek. Določilo se je, v koliko naj se učni načrt izpopolni, odnosno izmenja. Na temelju učnega načrta so posamezne učiteljice že predhodno izdelale skripte za vse učne predmete. Na konferenci se je učna tvarina ponovno pregledala in dopolnila. Po razmnožitvi teh učnih pripomočkov bo pouk na tečajih lažji in uspešnejši. Pretresala so se določila o prirejanju teh tečajev. Izražena je bila želja, da se potovalnim tečajem da naslov potovalne kmetijsko gospodinjske šole.

Načelnik kmetijskega oddelka je podal smernice o državljanski vzgoji kmetskih deklet na teh gospodinjskih tečajih. O vplivu tečajev na napredek kmetijstva je poročala ga. Sušnik - Golmajerjeva. O tej priliki se je zlasti obravnavalo vprašanje stika kmetijsko gospodinjskih učiteljic s kmetsko okolico in njihov vpliv nanjo.

Nadalje se je razpravljalo o polaganju strokovnih izpitov kmetijsko gospodinjskih učiteljic. Izražena je želja, da se izpiti vršijo v Ljubljani. Ker se delo kmetske gospodinje bistveno razlikuje od dela meščanske gospodinje, se je izrazila želja, da preide vse kmetijsko gospodinjsko šolstvo v resor kmetijskega ministrstva, kakor se to v Dravski banovini že izvaja.

Iznešena je bila tudi prošnja, da se honorarne uslužbenke tečajev nastavijo pragmatično.

Konferenci so sledila strokovna predavanja. O ureditvi kmetskega vrta je predaval g. strokovni učitelj Vardjan, o glavnih smernicah pospeševanja živinoreje in o mlekarstvu g. prof. ing. Kropivšek, o ureditvi naše kmetije z gospodarsko-upravnega stališča ravnatelj ing. Petkovšek in o kulturi in uporabi lanu kmet. svetnik ing. Sadar. Demonstriralo se je tudi tkanje domačega platna.

S konferenco je bila dosežena enotnost v poučevanju na potujočih kmetijsko gospodinjskih tečajih, kar bo ugodno vplivalo na uspeh tečajev in na celotno kmetsko gospodarstvo.

Naročite — čitajte „LJUBLJANSKI ZVON"

Radio

Petek, 17. avgusta

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 19: Postanek in razvoj toplotnih nevihť (M. Čadež). — 19.30: Onstran Gorjancev (Vladimir Regally). — 20: Plošče. — 20.15: Prenos iz Zagreba. — 21.45: Plošče. — 22: Čas, poročila, lahka glasba.

BEOGRAD 18.30: Arije in pesmi. — 19.10: Narodna glasba. — 20: Plošče. —20.15: Prenos iz Zagreba. — 21.45: Plošče. — 22.05: Lahka in plesna muzika. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.15: Pevski koncert. — 20.50: Klavirski koncert. — 21.15: Koncert opernega zbora in orkestra. — 21.45: Plošče. — 22.15: Plesna glasba. — PRAGA 19.30: Program kakor na Dunaju. — 21.15: Slušna igra. — 22.15: Plošče. — BRNO 19.30: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 19.15: Plesna glasba. — 20.12: Simfoničen koncert. — 21.12: Nadaljevanje koncerta. — 22.15: Godba za ples. — DUNAJ 12: Lahka godba. — 16.30: Operna glasba na ploščah. — 18: Koncertna ura. — 19.45: R. Straussova opera »Elektra«. — 21.30: Arije in balade. — 22: Orkestralen in pevski koncert iz Solnograda. — 23.40: Orkester. — BERLIN 20.15: Pester program. — KÖNIGSBERG 20.10: Koncert orkestra in solistov. — 22.45: Godba za ples. — MÜHLACKER 20.15: Prenos iz Berlina. — 21.40: Veseloigra. — 23: Lahka godba orkestra. — 24: Nočni koncert. — BUDIMPEŠTA 18.30: Lahka glasba. — 20: Budimpeštanski koncertni orkester. — 21.50: Jazz. — 22.35: Violinski koncert. — 23.15: Ciganska godba. — RIM 17.10: Vokalen in instrumentalen koncert. — 20.10: Plošče. — 20.45: Operni večer.

Sobota, 18. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13: Čas, plošče. — 19: Primorska ura (g. Venturini). — 19.30: Zunanjepolitični pregled (dr. Jug). — 20: Radio - orkester: operna glasba, vmes poje g. Drmota arije iz slovenskih oper. — 21.30: Plošče. — 22: Čas, poročila, kvartet mandolin.

BEOGRAD 18.30: Narodna glasba. — 19.50: Komorna glasba. — 21: Opereta »Mala Floramye« na ploščah. — 22.25: Lahka in plesna muzika. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Godalni trio. — 20.30: Pevski koncert. — 21.45: Plošče. — 22.15: Godba za ples. — PRAGA 19.10: Godba na pihala. — 20: Prenos iz Brna. — 20.50: Operetni večer. — 22.15: Plošče. — 22.30: Ciganska godba. — BRNO 20: Radio film. — 20.50: Program kakor v Pragi. — VARŠAVA 20: Večer poljske glasbe. — 20.40: Zborovski koncert. — 21.12: Lahka in plesna glasba. — DUNAJ 12: Orkester. — 16.10: Orkester mandolin. — 17.20: Plošče. — 19.20: Lahka glasba. — 20.30: Igra. — 22.50: Plošče. — BERLIN 20.10: Mešan program. — KÖNIGSBERG 20.10: Zabaven večer. — MÜHLACKER 20.15: Program kakor v Berlinu. — BUDIMPEŠTA 18.30: Pesmi. — 20.20: Koncert opernega orkestra. — 21.50: Ciganska kapela. — 23: Ples. — RIM 19.30: Plošče. — 20.45: Pester program. — 21.30: Simfoničen koncert.

G. Th. Rotman:

Peter Plavec in Janko Rjavec potujeta okoli sveta

45

Tako seveda ni dolgo trajalo, da je bilo lino kovčega razbito. Kos za kosom se je vsebina razsipala po cesti a Peter in Janko sta bila tolikanj zatopljena v svoje pogovore, da nista ničesar opazila. Jaka pa toliko da ni obupal, ko je spet krenil na pot je jel pobirati svoje srajce, ovratnice in naramnice, ki so žalostno ležale v cestnem prahu.

†

Zapustila nas je za vedno naša ljubljena mama, gospa

Jerica Cimperman

včeraj dne 15. avgusta ob 19., previdena s tolažili sv. vere.

Pogreb se bo vršil v petek dne 17. avgusta 1934 ob 4. popoldne iz hiše žalosti, Tržaška cesta št. 5, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 16. avgusta 1934. 7629

Žalujoče rodbine: CIMPERMAN, JAPELJ

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak Vsi v Ljubljani.